

ਚੌਧਰੀ ਦੇਵੀ ਲਾਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਸਰਸਾ
CHAUDHARY DEVI LAL UNIVERSITY, SIRSA

ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ
ਬੀ. ਏ. ਪੰਜਾਬੀ (ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ)
(ਬਹੁ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ)

B. A. Punjabi (Programme) (Multidisciplinary)
Scheme of Examination (All Semester) & Syllabus (Semester 1st & 8th)
NEP 2020

Department of Punjabi
Chaudhary Devi Lal University
Sirsa-125055
2024-25

Amrita *Ran*

Table of Contents

1. Learning Outcomes based Curriculum Framework
  - 1.1 Objectives of the Programme
  - 1.2 Programme Outcomes (POs)
  - 1.3 Programme Specific Outcomes (PSOs)
  - 1.4 Programme Structure

Civildata Amais
Ran

ਬੀ. ਏ. ਪੰਜਾਬੀ (ਬਹੁ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ) ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (NEP2020)

1	ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਲਈ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਖੇਤਰਾਂ ਸਬੰਧੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਮਝ ਵਿਕਸਤ ਹੋਵੇਗੀ।
2	ਬਦਲਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਦਰਭਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਸਮਾਧਾਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਕੌਸ਼ਲ ਦੇ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।
3	ਮਾਨਵ ਸਮਾਜ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਅਧਿਐਨ ਲਈ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਆਮ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
4	ਗਿਆਨ ਪੱਧਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿਕਸਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਹੜਾ ਪਰਖ-ਪੜਚੋਲ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਉੱਚਿਤ ਢੰਗ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
5	ਗਿਆਨ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜਿਕ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸੰਦਰਭਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
6	ਪ੍ਰਭਾਵਮਈ ਅਤੇ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਵਾਦ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪ੍ਰਵਾਹਮਈ ਵੇਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖਾਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸੁਣਨ, ਲਿਖਣ, ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
7	ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਸਥਾਨ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਝਦਾਰ ਅਤੇ ਸਿਆਣੇ ਪ੍ਰਤੀਭਾਗੀ ਵਾਂਗ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਾਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
8	ਕਾਰਜ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰੂਪ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ, ਸਵੈ-ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਅਤੇ ਰਚਨਾਤਮਕ/ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਬੀ. ਏ. ਪੰਜਾਬੀ (ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪਤ) ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਉਪਰੰਤ ਸੰਭਾਵਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਤੀਜੇ :

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ/ ਪ੍ਰਯੋਗ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਹਿਤ, ਸਾਹਿਤਕ ਧਾਰਾਵਾਂ, ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ, ਸਿਰਜਣ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਿੱਥੇ ਸਮਝਣ/ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਝ/ਸਮਝ ਵਿਕਸਤ ਹੋਵੇਗੀ ਉੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਥਿਤੀਆਂ/ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦਾ ਬੋਧ ਅਤੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸਾਹਿਤਕ ਕਿਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਰੁਚੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਅਤੇ ਕਿੱਤਾਮੁਖੀ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ ਉਥੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਭਾਸ਼ਾਈ ਕੌਸ਼ਲ, ਕੰਪਿਊਟਰ, ਅਨੁਵਾਦ, ਪੱਤਰਕਾਰਿਤਾ, ਮੀਡੀਆ, ਰੰਗਮੰਚ ਅਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਝ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਰਾਹੀਂ ਜਿੱਥੇ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਜੀਵਨ ਮੁੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਪਈ ਸਾਂਝ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਤੱਤਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ ਉੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੌਮੀ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਮਾਜਾਂ ਨੂੰ ਗਲੋਬਲੀ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

3. Programme Structure

B.A. Punjabi (Programme) (Multidisciplinary) is a eight semester Under Graduate Programme consisting 180 credits weightage of Discipline Specific Courses (DSC), Minor(MIC)/Vocational (VOC), Multidisciplinary courses (MDC), Skill Enhancement Courses (SEC) and Value added Courses (VAC).

Curriculum and credit Framework for Undergraduate Programmers (Multidisciplinary) Department of Punjabi

Semester	Discipline-Specific Courses (DSC)	Minor(MIC)/ Vocational (VOC)	Multidisciplinary courses (MDC)	Ability Enhancement courses (AEC)	Skill Enhancement Courses (SEC)/ Internship/Dissertation	Value-Added Courses (VAC)	Total Credits	
i	BA/MD/PUN/1/DSC/101 @4 credits ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	BA/MD/PUN/1/MIC/101 @2 credits ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	BA/MD/PUN/1/MDC/101 @3 credits ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਲੋਕ ਨਾਚ	BA/MD/PUN/1/AEC/101 @2 credits ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਲਿਪੀ: ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ	BA/MD/PUN/1/SEC/101 @3 credits ਅਨੁਵਾਦ ਕਲਾ	BA/MD/PUN/1/VAC/101 @2 credit ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ	24	
	BA/MD/PUN/1/DSC/102 @ 4 credits ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	BA/MD/PUN/1/MIC/102 @2 credits ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਗੀਤ, ਲੋਕ ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	BA/MD/PUN/1/MDC/102 @3 credits ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਨਾਟ ਅਤੇ ਸਾਜ਼					BA/MD/PUN/1/SEC/102 @3 credits ਰਚਨਾਤਮਕ ਲੇਖਣ
	BA/MD/PUN/1/DSC/103 @4 credits ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ: ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ							
ii	BA/MD/PUN/2/DSC/104 @4 credits ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	BA/MD/PUN/2/MIC/103 @2 credits ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	BA/MD/PUN/2/MDC/103 @3 credits ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਧੰਦੇ	BA/MD/PUN/2/AEC/102 @2 credits ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਨ: ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ	BA/MD/PUN/2/SEC/103 @3 credits ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ	BA/MD/PUN/2/VAC/102 @2 credit ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ	24	
	BA/MD/PUN/2/DSC/105 @4 credits ਪੰਜਾਬੀ ਇਕਾਗਰੀ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	BA/MD/PUN/2/MIC/104 @2 credits ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਧਰਮ, ਮੇਲੇ ਅਤੇ ਤਿਉਹਾਰ	BA/MD/PUN/2/MDC/104 @3 credits ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਰਸਮ ਰਿਵਾਜ					BA/MD/PUN/2/SEC/104 @3 credits ਰੰਗਮੰਚ ਦਾ ਹੁਨਰ: ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ
	BA/MD/PUN/2/DSC/106 @4 credits ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਔਲਖ : ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ							
Students exiting the programme after second semester and securing 52 credits including 4 credits of summer internship will be awarded UG Certificate in the relevant Discipline /Subject								
iii	BA/MD/PUN/3/DSC/201 @ 4 credits ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਰੂਪ	BA/MD/PUN/3/MIC/201 @4 credits ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ	BA/MD/PUN/3/MDC/201 @3 credits ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਸਿਆਣਪਾਂ	BA/MD/PUN/3/AEC/201 @2 credits ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ: ਸੰਖੇਪ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ	BA/MD/PUN/3/SEC/201 @3 credits ਕੰਪਿਊਟਰ, ਇੰਟਰਨੈਟ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਟਾਇਪਿੰਗ		24	
	BA/MD/PUN/3/DSC/202 @4 credits ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਰੂਪ	BA/MD/PUN/3/MIC/202 @4 credits ਪੰਜਾਬੀ ਸਵੈਜੀਵਨੀ ਸਾਹਿਤ	BA/MD/PUN/3/MDC/202 @3 credits ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਕਥਾ					BA/MD/PUN/3/SEC/202 @3 credits ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ
	BA/MD/PUN/3/DSC/203 @4 credits ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ : ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਰੂਪ							

IV	BA/MD/PUN/4/DSC/204 @4 credits ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ-II	BA/MD/PUN/4/MIC(VOC)/203 @4 credits ਸਿਰਜਨਾਤਮਕ ਲੇਖਣ: ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ		BA/MD/PUN/4/AEC/202 @2 credits ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ: ਸੰਖੇਪ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ		BA/MD/PUN/4/VAC/201 @2 credits ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਾਰਤਕ	20
	BA/MD/PUN/4/DSC/205 @4 credits ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਸਾਹਿਤ	ਜਾਂ					
	BA/MD/PUN/4/DSC/206 @4 credits ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ: ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਐਨ	BA/MD/PUN/4/MIC(VOC)/204 @4 credits ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮੀਡੀਆ					

Students exiting the programme after fourth semester and securing 96 credits including 4 credits of summer internship will be awarded UG Certificate in the relevant Discipline /Subject

V	BA/MD/PUN/5/DSC/301 @ 4 credits ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	BA/MD/PUN/5/MIC(VOC)/301 @ 4 credits ਫਿਲਮਸਾਜ਼ੀ ਦਾ ਹੁਨਰ : ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ			Internship @ 4 credits#	20
	BA/MD/PUN/5/DSC/302 @ 4 credits ਪੰਜਾਬੀ ਜੀਵਨੀ ਸਾਹਿਤ	ਜਾਂ BA/MD/PUN/5/MIC(VOC)/302 @ 4 credits				
	BA/MD/PUN/5/DSC/303 @ 4 credits ਪੰਜਾਬੀ ਰੇਖਾ-ਚਿੱਤਰ ਸਾਹਿਤ	ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਰੰਗਮੰਚ ਦਾ ਹੁਨਰ: ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ				

VI	BA/MD/PUN/6/DSC/304 @ 4 credits ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨਾਇਕ ਪਰੰਪਰਾ	BA/MD/PUN/6/MIC/303 @ 4 credits ਪੰਜਾਬੀ ਬੀਰ ਰਸੀ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ				20
	BA/MD/PUN/6/DSC/305 @ 4 credits ਪੰਜਾਬੀ ਨਿਬੰਧ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	ਜਾਂ BA/MD/PUN/6/MIC/304 @ 4 credits				
	BA/MD/PUN/6/DSC/306 @ 4 credits ਪੰਜਾਬੀ ਗਜ਼ਲ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	ਕਾਵਿ ਨਾਟ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ BA/MD/PUN/6/MIC(VOC)/305 @ 4 credits ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਸਾਹਿਤ ਜਾਂ BA/MD/PUN/6/MIC(VOC)-306 @ 4 credits ਪੰਜਾਬੀ ਗਦਰ ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਲਹਿਰਾਂ				

Students will be awarded 3-year UG Degree with major in the relevant Subject upon securing 132 credits.

VII*	BA/H/PUN/7/DSC/401 @ 4 credits ਸੁਫੀ ਭਗਤੀ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ BA/H/PUN/7/DSC/402 @ 4 credits ਹਰਿਆਣਾ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ BA/H/PUN/7/DSC/403 @ 4 credits ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਆਦਿ ਕਾਲ ਤੋਂ 1850 ਈ. ਤੱਕ) BA/H/PUN/7/DSC/404 @ 4 credits ਭਾਰਤੀ ਤੇ ਯੂਨਾਨੀ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਲੋਚਨਾ BAH/H/PUN/7/DSC/405 @ 4 credits ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾ	BA/H/PUN/7/MIC/401 @ 4 credits ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ ਜਾਂ BA/H/PUN/7/MIC/402 @ 4 credits ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ					24
VIII* (4yr UG Hon.)	BA/H/PUN/8/DSC/406 @ 4 credits ਖੋਜ ਵਿਧੀ BA/H/PUN/8/DSC/407 @ 4 credits ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਲੋਚਨਾ BA/H/PUN/8/DSC/408 @ 4 credits ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (1851 ਈ. ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ) BA/H/PUN/8/DSC/409 @ 4 credits ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ BA/H/PUN/8/DSC/410 @ 4 credits ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ	BA/H/PUN/8/MIC/403 @ 4 credits ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਜਾਂ BA/H/PUN/8/MIC/404 @ 4 credits ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ					24
VIII* (4yr UG Hon. with Research)	BA/H/PUN/8/DSC/406 @ 4 credits ਖੋਜ ਵਿਧੀ BA/H/PUN/8/DSC/407 @ 4 credits ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਲੋਚਨਾ	BA/H/PUN/8/MIC/403 @ 4 credits ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਜਾਂ BA/H/PUN/8/MIC/404 @ 4 credits ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ			Research project/ Dissertation @ 12 credit		24

ਬੀ. ਏ. ਪੰਜਾਬੀ (ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ) (ਬਹੁ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ)

B. A. Punjabi (Programme) (Multidisciplinary)

Scheme of Examination (All Semester) & Syllabus (Semester 1st & 8th)

NEP2020

ਕੋਰਸ ਕੋਡ (Course Code)	ਕੋਰਸ ਦਾ ਨਾਮ (Subject)	ਕ੍ਰੈਡਿਟ (Credits)	ਪੀਰੀਅਡ ਪ੍ਰਤੀ ਹਫ਼ਤਾ (Periods Per Week)	ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀ ਸਕੀਮ (Scheme of Examination)				
				ਪ੍ਰੀ ਖਿਆ (Theory)	Prac tical	ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ (Internal Assessment)	ਕੁੱਲ ਅੰਕ (Total Marks)	ਸਮਾਂ (Time)
ਸਮੇਸਟਰ ਪਹਿਲਾ (Semester I)								
BA/MD/PUN/1/DSC /101	ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	04	04	70		30	100	03 Hrs
BA/MD/PUN/1/DSC /102	ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	04	04	70		30	100	03 Hrs
BA/MD/PUN/1/DSC /103	ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ : ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਐਨ	04	04	70		30	100	03 Hrs
BA/MD/PUN/1/MIC /101	ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ ਜਾਂ	02	02	35		15	50	02 Hrs
BA/MD/PUN/1/MIC /102	ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਗੀਤ, ਲੋਕ ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ							

Amrita *Ran*

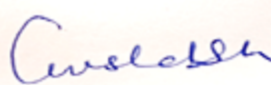
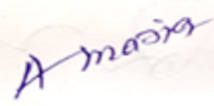

BA/MD/PUN/1/MD C/101	ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਲੋਕ ਨਾਚ ਜਾਂ	03	03	55		20	75	03 Hrs
BA/MD/PUN/1/MD C/102	ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਨਾਟ ਅਤੇ ਸਾਜ਼							
BA/MD/PUN/1/AEC /101	ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਲਿਪੀ: ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣ- ਪਛਾਣ	02	02	35		15	50	02 Hrs
BA/MD/PUN/1/SEC /101	ਅਨੁਵਾਦ ਕਲਾ ਜਾਂ	03	03	55		20	75	03 Hrs
BA/MD/PUN/1/SEC /102	ਰਚਨਾਤਮਕ ਲੇਖਣ							
BA/MD/PUN/1/VAC /101	ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ	02	02	35		15	50	02 Hrs

ਸਮੈਸਟਰ ਦੂਜਾ (Semester II)

BA/MD/PUN/2/DSC /104	ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	04	04	70		30	100	03 Hrs
BA/MD/PUN/2/DSC /105	ਪੰਜਾਬੀ ਇਕਾਂਗੀ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	04	04	70		30	100	03 Hrs
BA/MD/PUN/2/DSC /106	ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਐਲਫ: ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਐਨ	04	04	70		30	100	03 Hrs
BA/MD/PUN/2/MIC /103	ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	02	02	35		15	50	02 Hrs
BA/MD/PUN/1/MIC /104	ਜਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਧਰਮ ਮੇਲੇ ਅਤੇ ਤਿਉਹਾਰ							
BA/MD/PUN/2/MD C/103	ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਧੰਦੇ	03	03		35	20	75	03 Hrs
BA/MD/PUN/2/MD C/104	ਜਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਰਸਮ ਰਿਵਾਜ							
BA/MD/PUN/2/AEC /102	ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਨ: ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ	02	02		35	15	50	02 Hrs
BA/MD/PUN/2/SEC /103	ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ	03	03	50		25	75	02 Hrs
BA/MD/PUN/2/SEC /104	ਜਾਂ ਰੰਗਮੰਚ ਦਾ ਹੁਨਰ: ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ							
BA/MD/PUN/2/VA C/102	ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ	02	02	35		15	50	02 Hrs

ਸਮੇਸਟਰ ਤੀਸਰਾ (Semester III)

BA/MD/PUN/3/DSC /201	ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਰੂਪ	04	04	70		30	100	03 Hrs
BA/MD/PUN/3/DSC /202	ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਰੂਪ	04	04	70		30	100	03 Hrs
BA/MD/PUN/3/DSC /203	ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ: ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਰੂਪ	04	04	70		30	100	03 Hrs
BA/MD/PUN/3/MIC /201	ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ	02	02	35		15	50	02 Hrs
BA/MD/PUN/3/MIC /202	ਜਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਵੈਜੀਵਨੀ ਸਾਹਿਤ							
BA/MD/PUN/3/MD C/201	ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਸਿਆਣਪਾਂ	03	03		55	20	75	03 Hrs
BA/MD/PUN/3/MD C/202	ਜਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਕਥਾ							
BA/MD/PUN/3/AEC /201	ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ: ਸੰਖੇਪ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ	02	02		35	15	50	02 Hrs
BA/MD/PUN/3/SEC /201	ਕੰਪਿਊਟਰ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਟਾਈਪਿੰਗ	02	02	35		15	50	02 Hrs
BA/MD/PUN/3/SEC /202	ਜਾਂ ਕੇਸ਼ਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕੇਸ਼ਕਾਰੀ							

ਸਮੈਸਟਰ ਚੌਥਾ (Semester IV)

ਸਮੈਸਟਰ ਚੌਥਾ (Semester IV)								
BA/MD/PUN/4/DSC /204	ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ -II	04	04	70		30	100	03 Hrs
BA/MD/PUN/4/DSC /205	ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਸਾਹਿਤ	04	04	70		30	100	03 Hrs
BA/MD/PUN/4/DSC /206	ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ: ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਐਨ	04	04	70		30	100	03 Hrs
BA/MD/PUN/4/MIC (VOC)/203	ਸਿਰਜਨਾਤਮਕ ਲੇਖਣ: ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ	02	02	35		15	50	02 Hrs
BA/MD/PUN/4/MIC (VOC)/204	ਜਾਂ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮੀਡੀਆ							
BA/MD/PUN/4/AEC /202	ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ: ਸੰਖੇਪ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ	02	02	35		15	50	02 Hrs
BA/MD/PUN/4/VAC /201	ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਾਰਤਕ	02	02	35		15	50	02 Hrs

ਸਮੇਸਟਰ ਪੰਜਵਾਂ (Semester V)								
BA/MD/PUN/5/DSC /201	ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	04	04	70		30	100	03 Hrs
BA/MD/PUN/5/DSC /202	ਪੰਜਾਬੀ ਜੀਵਨੀ ਸਾਹਿਤ	04	04	70		30	100	03 Hrs
BA/MD/PUN/5/DSC /203	ਪੰਜਾਬੀ ਰੇਖਾ-ਚਿੱਤਰ ਸਾਹਿਤ	04	04	70		30	100	03 Hrs
BA/MD/PUN/5/MIC (VOC)/201	ਫਿਲਮਸਾਜੀ ਦਾ ਹੁਨਰ: ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ	02	02	35		15	50	02 Hrs
BA/MD/PUN/5/MIC (VOC)/202	ਜਾਂ ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਰੰਗਮੰਚ ਦਾ ਹੁਨਰ: ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ							
	Internship @ 4 credits	04	-	-		-	-	-
ਸਮੇਸਟਰ ਛੇਵਾਂ (Semester VI)								
BA/MD/PUN/6/DSC /304	ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨਾਇਕ ਪਰੰਪਰਾ	04	04	70		30	100	03 Hrs
BA/MD/PUN/6/DSC /305	ਪੰਜਾਬੀ ਨਿਬੰਧ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	04	04	70		30	100	03 Hrs
BA/MD/PUN/6/DSC /306	ਪੰਜਾਬੀ ਗ਼ਜ਼ਲ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	04	04	70		30	100	03 Hrs
BA/MD/PUN/6/MIC /303	ਪੰਜਾਬੀ ਬੀਰ ਰਸੀ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	02	02	35		15	50	02 Hrs
BA/MD/PUN/6/MIC /304	ਜਾਂ ਕਾਵਿ ਨਾਟ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ							
BA/MD/PUN/6/MIC (VOC)/305	ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਸਾਹਿਤ							
BA/MD/PUN/6/MIC (VOC)/306	ਜਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਗ਼ਦਰ ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਲਹਿਰਾਂ							

ਸਮੇਸਟਰ ਸਤਵਾਂ (Semester VII)								
BA/H/PUN/7/DSC/ 401	ਸੂਫੀ ਭਗਤੀ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ	04	04	70		30	100	03 Hrs
BA/H/PUN/7/DSC/ 402	ਹਰਿਆਣਾ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ	04	04	70		30	100	03 Hrs
BA/H/PUN/7/DSC/ 403	ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ(ਆਦਿ ਕਾਲ ਤੋਂ 1850 ਈ: ਤੱਕ)	04	04	70		30	100	03 Hrs
BA/H/PUN/7/DSC/ 404	ਭਾਰਤੀ ਤੇ ਯੂਨਾਨੀ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਲੋਚਨਾ	04	04	70		30	100	03 Hrs
BA/H/PUN/7/DSC/ 405	ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾ	04	04	70		30	100	03 Hrs
BA/H/PUN/7/MIC/ 401	ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ ਜਾਂ	04	04	70		30	100	03 Hrs
BA/H/PUN/7/MIC/ 402	ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ							

ਸਮੇਸਟਰ ਅਠਵਾਂ (Semester VIII)

BA/H/PUN/8/DSC/ 406	ਖੋਜ ਵਿਧੀ	04	04	70		30	100	03 Hrs
BA/H/PUN/8/DSC/ 407	ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਲੋਚਨਾ	04	04	70		30	100	03 Hrs
BA/H/PUN/8/DSC/ 408	ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (1851 ਈ: ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ)	04	04	70		30	100	03 Hrs
BA/H/PUN/8/DSC/ 409	ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ	04	04	70		30	100	03 Hrs
BA/H/PUN/8/DSC/ 410	ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ	04	04	70		30	100	03 Hrs
BA/H/PUN/8/MIC/ 403	ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਜਾਂ	04	04	70		30	100	03 Hrs
BA/H/PUN/8/MIC/ 404	ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ							

ਸਮੇਸਟਰ ਅਠਵਾਂ (Semester VIII)								
BA/H/PUN/8/DSC/4 06	ਖੋਜ ਵਿਧੀ	04	04	70		30	100	03 Hrs
BA/H/PUN/8/DSC/4 07	ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਲੋਚਨਾ	04	04	70		30	100	03 Hrs
BA/H/PUN/8/MIC/4 03	ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਜਾਂ	04	04	70		30	100	03 Hrs
BA/H/PUN/8/MIC/4 04	ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ							
	Research project/Dissertation	12	12	-		-	-	-

Cuslekh

Amaria

Ran

Table:- Curriculum and Credit Framework for Undergraduate Programme B.A. Punjabi (Multidisciplinary & With Research)

Course Code	Course Title	Credits				Level
		L	T	P	Total	
BA/MD/PUN/1/DSC/101	ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	4	4		4	100
BA/MD/PUN/1/DSC/102	ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	4	4		4	100
BA/MD/PUN/1/DSC/103	ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ : ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	4	4		4	100
BA/MD/PUN/2/DSC/104	ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	4	4		4	100
BA/MD/PUN/2/DSC/105	ਪੰਜਾਬੀ ਇਕਾਗੀ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	4	4		4	100
BA/MD/PUN/2/DSC/106	ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਔਲਖ: ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	4	4		4	100
BA/MD/PUN/3/DSC/201	ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਰੂਪ	4	4		4	200
BA/MD/PUN/3/DSC/202	ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਰੂਪ	4	4		4	200
BA/MD/PUN/3/DSC/203	ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ: ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਰੂਪ	4	4		4	200
BA/MD/PUN/4/DSC/204	ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ-II	4	4		4	200
BA/MD/PUN/4/DSC/205	ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਸਾਹਿਤ,	4	4		4	200
BA/MD/PUN/4/DSC/206	ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ: ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਐਨ	4	4		4	200
BA/MD/PUN/5/DSC/301	ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	4	4		4	300
BA/MD/PUN/5/DSC/302	ਪੰਜਾਬੀ ਜੀਵਨੀ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	4	4		4	300
BA/MD/PUN/5/DSC/303	ਪੰਜਾਬੀ ਰੇਖਾ-ਚਿੱਤਰ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	4	4		4	300
BA/MD/PUN/6/DSC/304	ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨਾਇਕ ਪਰੰਪਰਾ	4	4		4	300
BA/MD/PUN/6/DSC/305	ਪੰਜਾਬੀ ਨਿਬੰਧ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	4	4		4	300
BA/MD/PUN/6/DSC/306	ਪੰਜਾਬੀ ਗਜ਼ਲ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	4	4		4	300
BA/H/PUN/7/DSC/401	ਸੂਫੀ ਭਗਤੀ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ	4	4		4	400
BA/H/PUN/7/DSC/402	ਹਰਿਆਣਾ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ	4	4		4	400
BA/H/PUN/7/DSC/403	ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਆਦਿ ਕਾਲ ਤੋਂ 1850 ਤੱਕ)	4	4		4	400
BA/H/PUN/7/DSC/404	ਭਾਰਤੀ ਤੋਂ ਯੂਨਾਨੀ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਆਲੋਚਨਾ	4	4		4	400
BA/H/PUN/7/DSC/405	ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾ	4	4		4	400
BA/H/PUN/8/DSC/406	ਖੋਜ ਵਿਧੀ	4	4		4	400
BA/H/PUN/8/DSC/407	ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਪੱਛਮੀ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਲੋਚਨਾ	4	4		4	400
BA/H/PUN/8/DSC/408	ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (1851 ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ)	4	4		4	400
BA/H/PUN/8/DSC/409	ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ	4	4		4	400
BA/H/PUN/8/DSC/410	ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ	4	4		4	400
Minor(MIC)						
BA/MD/PUN/1/MIC/101	ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	2	2		2	100
BA/MD/PUN/1/MIC/102	ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਗੀਤ, ਲੋਕ ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	2	2		2	100
BA/MD/PUN/2/MIC/103	ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	2	2		2	100
BA/MD/PUN/2/MIC/104	ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਧਰਮ ਮੇਲੇ ਅਤੇ ਤਿਉਹਾਰ	2	2		2	100
BA/MD/PUN/3/MIC/201	ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ	4	4		4	200
BA/MD/PUN/3/MIC/202	ਪੰਜਾਬੀ ਸਵੈਜੀਵਨੀ ਸਾਹਿਤ	4	4		4	200
BA/MD/PUN/4/MIC(VOC)/203	ਸਿਰਜਨਾਤਮਕ ਲੇਖਣ: ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ	4	4		4	200
BA/MD/PUN/4/MIC(VOC)/204	ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮੀਡੀਆ	4	4		4	200
BA/MD/PUN/5/MIC(VOC)/301	ਫਿਲਮਸਾਜ਼ੀ ਦਾ ਹੁਨਰ: ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ	4	4		4	300
BA/MD/PUN/5/MIC(VOC)/302	ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਰੰਗਮੰਚ ਦਾ ਹੁਨਰ: ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ	4	4		4	300
BA/MD/PUN/6/MIC/303	ਪੰਜਾਬੀ ਬੀਰ ਰਸਮੀ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	4	4		4	300
BA/MD/PUN/6/MIC/304	ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਨਾਟ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	4	4		4	300
BA/MD/PUN/6/MIC(VOC)/305	ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਸਾਹਿਤ	4	4		4	300
BA/MD/PUN/6/MIC(VOC)/306	ਪੰਜਾਬੀ ਗਦਰ ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਲਹਿਰਾਂ	4	4		4	300
BA/MD/PUN/7/MIC/401	ਪੰਜਾਬੀ ਮੱਧਕਾਲੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	4	4		4	400

BA/MD/PUN/7/MIC/ 402	ਪੰਜਾਬੀ ਆਧੁਨਿਕ ਬਿਰਤਾਂਤ ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ	4	4		4	400
BA/MD/PUN/8/MIC/ 403	ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ	4	4		4	400
BA/MD/PUN/8/MIC/ 404	ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ	4	4		4	400
Multidisciplinary Course (MDC)						
BA/MD/PUN/1/MDC/ 101	ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਲੋਕ ਨਾਚ	3	2	1	3	100
BA/MD/PUN/1/MDC/ 102	ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਨਾਟ ਅਤੇ ਸਾਜ਼	3	2	1	3	100
BA/MD/PUN/2/MDC/ 103	ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਧੰਦੇ	3	2	1	3	100
BA/MD/PUN/2/MDC/ 104	ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਰਸਮ ਰਿਵਾਜ	3	3		3	100
BA/MD/PUN/3/MDC/ 201	ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਸਿਆਣਪਾਂ	3	3		3	200
BA/MD/PUN/3/MDC/ 202	ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਕਥਾ	3	3		3	200
Ability-Enhancement Courses						
BA/MD/PUN/1/AEC/ 101	ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਲਿਪੀ: ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ	2	2		2	100
BA/MD/PUN/2/AEC/ 102	ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਨ: ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ	2	2		2	100
BA/MD/PUN/3/AEC/ 201	ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ: ਸੰਖੇਪ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ	2	2		2	200
BA/MD/PUN/4/AEC/ 202	ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ: ਸੰਖੇਪ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ	2	2		2	200
Skill –Enhancement Courses (SEC)						
BA/MD /PUN/1/SEC/101	ਅਨੁਵਾਦ ਕਲਾ	3			3	100
BA/MD/PUN/1/SEC/102	ਰਚਨਾਤਮਕ ਲੇਖਣ	3			3	100
BA/MD/PUN/2/SEC/103	ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ	3			3	100
BA/MD/PUN/2/SEC/104	ਰੰਗਮੰਚ ਦਾ ਹੁਨਰ: ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ	3	2	1	3	100
BA/MD/PUN/3/SEC/201	ਕੰਪਿਊਟਰ ਇੰਟਰਨੈਟ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਟਾਇਪਿੰਗ	3	2	1	3	200
BA/MD/PUN/3/SEC/202	ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ	3			3	200
Value-Added Courses						
BA/MD/PUN/1/VAC/101	ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ	2	2		2	100
BA/MD/PUN/2/VAC/102	ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ	2	2		2	100
BA/MD/PUN/4/VAC/201	ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਾਰਤਕ	2	2		2	200

BA/MD/PUN/1/DSC/101

ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ, ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਵਿਆਕਰਣਿਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਕ, ਵਾਕ ਰਚਨਾ, ਅਰਥ ਬੋਧ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਰਥ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ

1. ਨਾਵਲ:
  - 1.1 ਨਾਵਲ: ਅਰਥ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਤੱਤ
  - 1.2 ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ
  - 1.3 ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ

ਭਾਗ-ਦੂਜਾ

2. 'ਜੁੱਗ ਬਦਲ ਗਿਆ': ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ
- 2.1 ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ: ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਰਚਨਾ
- 2.2 'ਜੁੱਗ ਬਦਲ ਗਿਆ' ਨਾਵਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਪੱਖ
- 2.3 'ਜੁੱਗ ਬਦਲ ਗਿਆ' ਨਾਵਲ ਦਾ ਕਲਾ ਪੱਖ

ਭਾਗ-ਤੀਜਾ

- 3 ਅੱਖਰ/ ਸ਼ਬਦ
- 3.1 ਅੱਖਰਾਂ / ਵਰਣਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ, ਅੱਖਰ ਉਚਾਰਣ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਲਿਖਾਈ ਦਾ ਅਭਿਆਸ
- 3.2 ਲਗਾਂ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਲਗਾਖਰ
- 3.3 ਸਵਰ-ਵਿਅੰਜਨ
- 3.4 ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਨਿਯਮ
- 3.5 ਅਗੇਤਰ-ਪਿਛੇਤਰ, ਸਮਾਸੀ ਸ਼ਬਦ

ਭਾਗ-ਚੌਥਾ

- 4 ਅਰਥ ਬੋਧ ਅਤੇ ਵਾਕ ਬੋਧ
- 4.1 ਅਰਥ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ
- 4.2 ਅਰਥ ਵਿਸਤਾਰ, ਅਰਥ ਸੰਕੋਚ, ਅਰਥ ਪਰਿਵਰਤਨ
- 4.3 ਸਮਾਨਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦ, ਵਿਰੋਧਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦ
- 4.4 ਬਹੁਅਰਥਕ ਸ਼ਬਦ, ਬਹੁਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ
- 4.5 ਵਾਕ: ਅਰਥ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਾਕ ਰਚਨਾ
- 4.6 ਵਾਕ ਵੰਡ
- 4.7 ਸੁੱਧ ਵਾਕ ਲਿਖਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ
- 4.8 ਵਿਸਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹ

Amrita

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਉਪਿੰਦਰਜੀਤ ਨਵਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ : ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹ
ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2011
2. ਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉੱਪਲ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ : ਵਿਧੀ ਤੇ ਵਿਚਾਰ
ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਈਟਰਜ਼ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ, ਦਿੱਲੀ
3. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਖਾਹਰਾ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਕ ਅਧਿਐਨ
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1986
4. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ : ਦ੍ਰਿਸ਼ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ
ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2012
5. ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦਵੇਸ਼ਵਰ ਨਾਵਲ ਸ਼ਾਸਤਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ
ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2002
6. ਹਰਸਿਮਰਨ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਬਿਰਤਾਂਤਕ ਗਲਪ ਪ੍ਰਬੰਧ
ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1993
7. ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 1983
8. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ (ਸੰਪਾ.) ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ : ਸਰਵੇਖਣ ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1974
9. ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.) ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ : ਅਭਿਨੰਦਨ ਗ੍ਰੰਥ
ਮਾਲਵਾ ਸਭਿਆਚਾਰ ਕੇਂਦਰ, ਫਰੀਦਕੋਟ, 1976
10. ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨਾਵਲ ਚੇਤਨਾ
ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1986
11. ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ
ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2005
12. ਜਸਪਾਲ ਕਾਂਗ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦਾ ਗਲਪ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1995
13. ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਰੋਤ ਤੇ ਬਣਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ

Amrita
Pun

BA/MD/PUN/1/DSC/102

ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਝੁਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਬਾਰੇ ਸੂਝ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਝੁਕਾਵਾਂ/ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਹੋਵੇਗੀ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੁਆਰਾ ਕਹਾਣੀ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ

1. ਕਹਾਣੀ :
  - 1.1 ਕਹਾਣੀ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਤੱਤ
  - 1.2 ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ : ਆਰੰਭ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ
  - 1.3 ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ : ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ

Amrita
Ran

ਭਾਗ-ਦੂਜਾ

2. ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ: ਤਾਸ਼ ਦੀ ਆਦਤ, ਸੁਨਹਿਰੀ ਜਿਲਦ
- 2.1 ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ: ਭਾਬੀ ਮੈਨਾ
- 2.2 ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ: ਰਾਸ ਲੀਲਾ
- 2.3 ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ: ਹਲ ਵਾਹ
- 2.4 ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੁੱਗਲ: ਕਰਾਮਾਤ
- 2.5 ਰੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ: ਖੱਬਲ
- 2.6 ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਧੀਰ: ਸਵੇਰ ਹੋਣ ਤੱਕ
- 3.7 ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਟਿਵਾਣਾ: ਸਤੀਆ ਸੇਈ

ਭਾਗ-ਤੀਸਰਾ

3. ਅਜੀਤ ਕੌਰ: ਗੁਲਬਾਨੇ
- 3.1 ਗੁਰਬਚਨ ਭੁੱਲਰ: ਖੂਨ
- 3.2 ਮੇਹਨ ਭੰਡਾਰੀ: ਘੋਟਣਾ
- 3.3 ਵਰਿਆਮ ਸੰਧੂ: ਆਪਣਾ-ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ
- 3.4 ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼: ਬੰਗਲਾ
- 3.5 ਗੁਰਮੀਤ ਕੜਿਆਲਵੀ: ਆਤੂ ਖੋਜੀ
- 3.6 ਸਾਂਵਲ ਧਾਮੀ: ਤੂੰ ਨਿਹਾਲਾ ਨਾ ਬਣੀ

ਭਾਗ-ਚੌਥਾ

4. ਅੱਖਰ/ ਸ਼ਬਦ/ਅਰਥ/ਵਾਕ
- 4.1 ਅੱਖਰਾਂ / ਵਰਣਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ, ਅੱਖਰ ਉਚਾਰਣ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਲਿਖਾਈ ਦਾ ਅਭਿਆਸ
- 4.2 ਲਗਾਂ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਲਗਾਖਰ
- 4.3 ਸਵਰ-ਵਿਅੰਜਨ
- 4.4 ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਨਿਯਮ
- 4.5 ਅਗੇਤਰ-ਪਿਛੇਤਰ, ਸਮਾਸੀ ਸ਼ਬਦ
- 4.6 ਅਰਥ ਬੋਧ ਅਤੇ ਵਾਕ ਬੋਧ

Cusheer Amara Pun

- 4.7 ਅਰਥ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ
- 4.8 ਅਰਥ ਵਿਸਤਾਰ, ਅਰਥ ਸੰਕੋਚ, ਅਰਥ ਪਰਿਵਰਤਨ
- 4.9 ਸਮਾਨਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦ, ਵਿਰੋਧਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦ
- 4.10 ਬਹੁਅਰਥਕ ਸ਼ਬਦ, ਬਹੁਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ
- 4.11 ਵਾਕ: ਅਰਥ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਾਕ ਰਚਨਾ
- 4.12 ਵਾਕ ਵੰਡ
- 4.13 ਸ਼ੁੱਧ ਵਾਕ ਲਿਖਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ
- 4.14 ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉੱਪਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1995
2. ਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉੱਪਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਲੱਛਣ ਅਤੇ ਪਰਿਵਰਤਨ, ਪੁਸ਼ਪ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ, 1970
3. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਫਰੈਂਕ, ਨਿੱਕੀ ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਿੱਕੀ ਕਹਾਣੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਈਟਰਜ਼ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ ਲਿਮ., ਲੁਧਿਆਣਾ, 1988
4. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਹਿਰੂ, ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਵਿਧਾ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
5. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀ ਅਤੇ ਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਤੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ (ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ ਤੇ ਦੂਜਾ) ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2011
6. ਟੀ. ਆਰ. ਵਿਨੇਦ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਅਧਿਐਨ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1988
7. ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ : ਬਿਰਤਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਅਧਿਐਨ, ਆਰਸੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ
8. ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਰੋਤ ਤੇ ਬਣਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
9. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2005
10. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਅਲਕਾ ਸਾਹਿਤ ਸਦਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2006
11. ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਦਾ ਕਹਾਣੀ ਸੰਸਾਰ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 1998

BA/MD/PUN/1/DSC/103

ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ: ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਵਲਕਾਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ ਬਾਰੇ ਮੁੱਢਲਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਾਵਲ ਸਿਧਾਂਤ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨਾਵਲ ਕਲਾ ਬਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਕ, ਵਾਕ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਅਰਥ ਬੋਧ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਰਥ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
4. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿਚ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਹੋਵੇਗੀ।

ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ

1. ਨਾਵਲ: ਸਿਧਾਂਤ
  - 1.1 ਨਾਵਲ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਤੱਤ
  - 1.2 ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ : ਆਰੰਭ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ
  - 1.3 ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ : ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ

Amrita
Ran

ਭਾਗ- ਦੂਜਾ

2. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, ਮੜੀ ਦਾ ਦੀਵਾ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ
- 2.1 ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ
- 2.1 ਪਾਠਗਤ ਅਧਿਐਨ
- 2.2 ਨਾਵਲ ਕਲਾ

ਭਾਗ-ਤੀਜਾ

- 3 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ/ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ
- 3.1 ਭਾਸ਼ਾ: ਅਰਥ ਅਤੇ ਸਰੂਪ
- 3.2 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ
- 3.3 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ
- 3.4 ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ (ਮਾਝੀ, ਮਲਵਈ, ਦੁਆਬੀ ਅਤੇ ਪੁਆਧੀ)

ਭਾਗ-ਚੌਥਾ

- 4 ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ
- 4.1 ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ
- 4.2 ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਉਪਿੰਦਰਜੀਤ ਨਵਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ : ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹ
ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2011
2. ਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉੱਪਲ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ : ਵਿਧੀ ਤੇ ਵਿਚਾਰ
ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਈਟਰਜ਼ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ, ਦਿੱਲੀ
3. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਖਾਹਰਾ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਕ ਅਧਿਐਨ
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1986
4. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ : ਦ੍ਰਿਸ਼ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ
ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2012
5. ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦਵੇਸ਼ਵਰ ਨਾਵਲ ਸ਼ਾਸਤਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ
ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2002

Amrita

Amrita

Amrita

6. ਹਰਸਿਮਰਨ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ	ਬਿਰਤਾਂਤਕ ਗਲਪ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1993
7. ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ	ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 1983
8. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ (ਸੰਪਾ.)	ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ : ਸਰਵੇਖਣ ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1974
9. ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.)	ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ : ਅਭਿਨੰਦਨ ਗ੍ਰੰਥ ਮਾਲਵਾ ਸਭਿਆਚਾਰ ਕੇਂਦਰ, ਫਰੀਦਕੋਟ, 1976
10. ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ	ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨਾਵਲ ਚੇਤਨਾ ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1986
11. ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ	ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2005
12. ਜਸਪਾਲ ਕਾਂਗ	ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦਾ ਗਲਪ ਸ਼ਾਸਤਰ ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1995
13. ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ	ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਰੋਤ ਤੇ ਬਣਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ

BA/MD/PUN/1/MIC/101

ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 02

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 50

(ਪੇਪਰ : 35, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 15)

ਸਮਾਂ : 2 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $7(1 \times 7 = 7)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੇ ਭਾਗਾਂ (ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

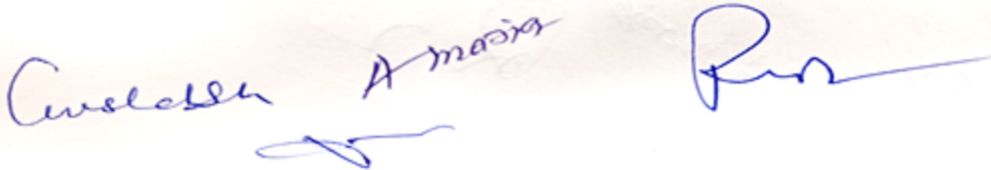
1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹਾਸਲ ਕਰਨਗੇ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ

1 ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ:

- 1.1 ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਸਰੂਪ ਤੇ ਸਿਧਾਂਤ
- 1.2 ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ: ਲੋਕ ਗੀਤ, ਲੋਕ ਕਲਾ ਅਤੇ ਮੇਲੇ
- 1.3 ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਨੌਤੀਆਂ

ਭਾਗ-ਦੂਜਾ

- 2 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ
- 2.1 ਭਾਸ਼ਾ: ਅਰਥ ਅਤੇ ਸਰੂਪ
- 2.2 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ
- 2.3 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ
- 2.4 ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ (ਮਾਝੀ, ਮਲਵਈ, ਦੁਆਬੀ ਅਤੇ ਪੁਆਧੀ)

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਸੰਪਾ.) ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ: ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ (ਦੂਸਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਕਾਸ ਕਾਨਫਰੰਸ) ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1988
2. ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 1983
3. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਫਰੈਂਕ ਸਭਿਆਚਾਰ: ਮੂਲ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਈਟਰਜ਼. ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ
3. -ਉਹੀ- ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਈਟਰਸਜ਼. ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ
5. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ : ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹ ਗਰੇਸੀਅਸ ਬੁੱਕਸ, ਪਟਿਆਲਾ, 2012

Amrita *Ran*

6. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ੀ	ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1999
7. ਜੈ ਚੰਦਰ ਵਿਦਿਆਲੰਕਾਰ	ਭਾਰਤੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
8. ਟੀ. ਆਰ. ਵਿਨੋਦ	ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ : ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2004
9. ਤੇਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ	ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ : ਪਰੰਪਰਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਿਮਾਨ ਸਾਹਿਤ ਕਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2002
10. ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ (ਸੰਪਾ.)	ਪੰਜਾਬੀਅਤ : ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਸਰੂਪ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
11. ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ	ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਰੋਤ ਤੇ ਬਣਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ,

ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਗੀਤ, ਲੋਕ ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 02

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 50

(ਪੇਪਰ : 35, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 15)

ਸਮਾਂ : 2 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7(1x7=7) ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੇ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਗੀਤ, ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਪਰੰਪਰਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਗੀਤ ਅਤੇ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਗੀਤ ਅਤੇ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹਾਸਲ ਕਰਨਗੇ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ

1. ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਗੀਤ ਅਤੇ ਖੇਡਾਂ:
  - 1.1 ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਗੀਤ: ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਿਛੋਕੜ
  - 1.2 ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਗੀਤ ਅਤੇ ਖੇਡਾਂ ਉਤਪਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ
  - 1.3 ਜਨਮ, ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਮੌਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਲੋਕ ਗੀਤ
  - 1.4 ਕਿਸਮਾਂ- ਬਾਲ ਖੇਡਾਂ, ਨੌਜਵਾਨ ਕੁੜੀਆਂ ਤੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਕਸਰਤੀ ਖੇਡਾਂ

ਭਾਗ-ਦੂਜਾ

2. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ
  - 2.1 ਭਾਸ਼ਾ: ਅਰਥ ਅਤੇ ਸਰੂਪ

- 2.2 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ
- 2.3 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ
- 2.4 ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ (ਮਾਝੀ, ਮਲਵਈ, ਦੁਆਬੀ ਅਤੇ ਪੁਆਧੀ)

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

- 1 ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ, ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 1983
2. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਫ਼ਰੈਂਕ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਈਟਰਜ਼ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ
3. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ : ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਗਰੇਸੀਅਸ ਬੁੱਕਸ, ਪਟਿਆਲਾ, 2012
- 4 ਜੇ. ਬੀ. ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦਾ ਜਨਮ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1972 (ਦੂਜਾ ਐਡੀਸ਼ਨ)
5. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1999
6. ਟੀ. ਆਰ. ਵਿਨੇਦ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ : ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2004
7. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਲੋਕਧਾਰਾ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ, 1998
8. ਸੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟ੍ਰੱਸਟ, ਇੰਡੀਆ, 1999
9. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ, ਲੋਕਯਾਨ ਅਧਿਐਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
10. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ, ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਲੋਕ ਵਿਰਸਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1996
11. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਨਾਚ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1996
12. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਲੋਕਧਾਰਾ : ਪਰੰਪਰਾ ਤੇ ਆਧੁਨਿਕਤਾ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
13. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਪਰੰਪਰਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 1987
14. ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਰੋਤ ਤੇ ਬਣਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ

BA/MD/PUN/1/MDC/101

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਲੋਕ ਨਾਚ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 03

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 75

(ਪੇਪਰ : 35, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 15, ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ: 25)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $7(1 \times 7 = 7)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਤਿੰਨ ਭਾਗਾਂ (ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਤੀਸਰਾ ਯੂਨਿਟ ਵਿਹਾਰਕ (ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ) ਸੰਬੰਧੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਲੋਕ ਨਾਚਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਕਲਾ ਦੇ ਵਿਲੱਖਣ ਸਰੂਪ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਰਤਮਾਨ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਵੇਗਾ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਜਨ-ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ

1. ਲੋਕ ਨਾਚ:
  - 1.1 ਲੋਕ ਨਾਚ: ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਰਜ

ਭਾਗ- ਦੂਜਾ

2. ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਨਾਚ: ਗਿੱਧਾ, ਸੰਮੀ, ਝੁੰਮਰ ਅਤੇ ਭੰਗੜਾ:
  - 2.1 ਗਿੱਧਾ ਤੇ ਸੰਮੀ ਦਾ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਕਿਸਮਾਂ
  - 2.2 ਝੁੰਮਰ ਅਤੇ ਭੰਗੜੇ ਦਾ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਕਿਸਮਾਂ

ਭਾਗ-ਤੀਜਾ

3. ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਫ਼ਰੈਂਕ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਈਟਰਜ਼ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ
2. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ : ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਗਰੇਸੀਅਸ ਬੁੱਕਸ, ਪਟਿਆਲਾ, 2012
3. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1999
4. ਟੀ. ਆਰ. ਵਿਨੇਦ , ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ : ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2004
5. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਲੋਕਧਾਰਾ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ, 1998
6. ਸੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟ੍ਰੱਸਟ, ਇੰਡੀਆ, 1999
7. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ, ਲੋਕਯਾਨ ਅਧਿਐਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

Cuslebbh A masia Pun

BA/MD/PUN/1/MDC/102

ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਨਾਟ ਅਤੇ ਸਾਜ਼

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 03

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 75

(ਪੇਪਰ : 35, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 15, ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ: 25)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $7(1 \times 7 = 7)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਤਿੰਨ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਤੀਸਰਾ ਯੂਨਿਟ ਵਿਹਾਰਕ(ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ) ਸੰਬੰਧੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਸਭਿਆਚਾਰ, ਲੋਕ ਪਰੰਪਰਾ ਅਤੇ ਲੋਕ ਨਾਟ ਤੇ ਸਾਜ਼ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਕਲਾ ਦੇ ਵਿਲੱਖਣ ਸਰੂਪ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਰਤਮਾਨ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਨੌਤੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਵੇਗਾ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਜਨ-ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ

1. ਲੋਕ ਨਾਟ ਅਤੇ ਸਾਜ਼:
  - 1.1 ਲੋਕ ਨਾਟ ਅਤੇ ਸਾਜ਼ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਰਜ

ਭਾਗ-ਦੂਜਾ

2. ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਨਾਟ ਅਤੇ ਸਾਜ਼:
  - 2.1 ਲੋਕ ਨਾਟ ਦਾ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਕਿਸਮਾਂ
  - 2.2 ਲੋਕ ਸਾਜ਼ ਦਾ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਕਿਸਮਾਂ

ਭਾਗ-ਤੀਜਾ

3. ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਫ਼ਰੈਂਕ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਈਟਰਜ਼ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ
2. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ : ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਗਰੇਸੀਅਸ ਬੁੱਕਸ, ਪਟਿਆਲਾ, 2012
3. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1999
4. ਟੀ. ਆਰ. ਵਿਨੇਦ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ : ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2004
5. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਲੋਕਧਾਰਾ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ, 1998
6. ਸੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟ੍ਰਸਟ, ਇੰਡੀਆ, 1999
7. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ, ਲੋਕਯਾਨ ਅਧਿਐਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

Cuslabbh Amoria
Ran

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਲਿਪੀ: ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 02

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 50

(ਪੇਪਰ : 35, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 15)

ਸਮਾਂ : 2 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $7(1 \times 7 = 7)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੇ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਲਿਪੀ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਵਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੇ ਜਨਮ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲਈ ਉਚਿੱਤਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨਤਾ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਬਣੇਗੀ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਲਿਪੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ

1. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ : ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ
  - 1.1 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਮਿਲਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਮੱਤ
  - 1.2 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ
  - 1.3 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਉੱਤੇ ਪਏ ਦੂਜੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ
  - 1.4 ਸਵਰ ਅਤੇ ਵਿਅੰਜਨ

ਭਾਗ-ਦੂਜਾ

2. ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ : ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ
  - 2.1 ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦਾ ਜਨਮ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ
  - 2.2 ਗੁਰਮੁਖੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲਈ ਉਚਿੱਤਤਾ

2.3 ਗੁਰਮੁਖੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਚੀਨਤਾ

2.4 ਲਗਾਂ ਅਤੇ ਲਗਾਖਰ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ :

1. ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ, ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 1983
2. ਜੇ. ਬੀ. ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦਾ ਜਨਮ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1972 (ਦੂਜਾ ਐਡੀਸ਼ਨ)
3. ਜੁਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁਆਰ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ : ਸੰਕਲਪ ਤੇ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਕਾਡਮੀ, ਜਲੰਧਰ, 1988

Amrita
Ran

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਸਵਾਲ $08(2 \times 4 = 08)$ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਸਿਲੇਬਸ ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਹਰ ਸੁਆਲ 14 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਛੋਟੇ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਸੁਆਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਪੇਪਰ ਦੇ ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ ਯੂਨਿਟ ਹੋਣਗੇ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਵਾਦ, ਸਾਹਿਤਕ ਅਨੁਵਾਦ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਅੰਦਰ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਰੁਚੀ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

- 1 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- 2 ਅਨੁਵਾਦ ਦੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- 3 ਸਾਹਿਤਕ ਅਨੁਵਾਦ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਹੱਲ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਹੋਵੇਗਾ।
- 4 ਵਰਤਮਾਨ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਨੁਵਾਦ ਨੂੰ ਕਿੱਤੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਣਾਉਣ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਹੋਵੇਗਾ।

ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ

1. ਅਨੁਵਾਦ :
  - 1.1 ਅਨੁਵਾਦ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਸੰਕਲਪ, ਸਰੂਪ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ
  - 1.2 ਅਨੁਵਾਦ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ੈਲੀਆਂ

ਭਾਗ-ਦੂਜਾ

2. ਅਨੁਵਾਦ ਦੇ ਸੰਦ
  - 2.1 ਅਨੁਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ: ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤ, ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ, ਭਾਸ਼ਾਈ ਰੂਪਾਂਤਰਣ ਮੂਲ ਟੈਕਸਟ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ
  - 2.1 ਮਸ਼ੀਨੀ ਅਨੁਵਾਦ

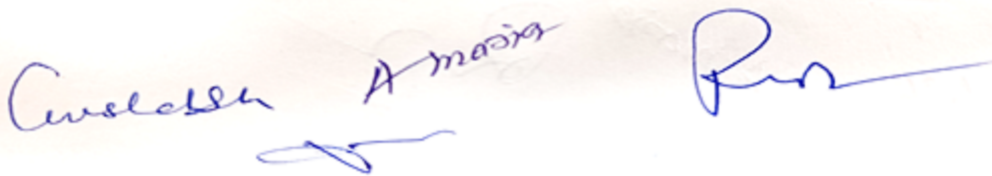
ਭਾਗ-ਤੀਸਰਾ

3. ਸਾਹਿਤਕ ਅਨੁਵਾਦ :
- 3.1 ਸਾਹਿਤਕ ਅਨੁਵਾਦ : ਅਰਥ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ
- 3.2 ਕਵਿਤਾ ਤੇ ਵਾਰਤਕ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ
- 3.3 ਜਨ ਸੰਚਾਰ: ਖ਼ਬਰ, ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਤੇ ਨੋਟਿਸ
- 3.4 ਅਖਾਣ, ਮੁਹਾਵਰੇ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਭੋਲਾਨਾਥ ਤਿਵਾੜੀ ਅਨੁਵਾਦ ਵਿਗਿਆਨ
ਕਿਤਾਬਘਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 2007
2. ਕੁਮਾਰ, ਸੁਸ਼ੀਲ ਅਨੁਵਾਦ ਦਾ ਸੰਵਾਦ, ਉਡਾਨ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਮਾਨਸਾ
3. A. H. Smith (Ed.) Aspects of Translation
Secker & Warburg, London, 1958
4. Edwin Gentzler Contemporary Translation Theories
Routledge, London, 1993
5. Nida and Tabel The Theory and Practice of Translation
J. Brill, Leiden, 1969
6. P. Newmark Approaches to Translation
Pergamon Press, Oxford, 1981
7. Pratima Dave Shastri, Fundamental Aspects of Translation
PHI Learning New Delhi
8. Susan Bassnett Translation Studies
Routledge, London

Amrita

ਰਚਨਾਤਮਕ ਲੇਖਣ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 03

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 75

(ਪੇਪਰ : 50, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 25)

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੁਆਲ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਚਾਰ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਸਵਾਲ $08(2 \times 4 = 08)$ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ
2. ਸਮੁੱਚਾ ਸਿਲੇਬਸ ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਹਰ ਸੁਆਲ 14 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਛੋਟੇ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਸੁਆਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਪੇਪਰ ਦੇ ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ ਯੂਨਿਟ ਹੋਣਗੇ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਰਚਨਾਤਮਕ ਲੇਖਣ ਦੇ ਹੁਨਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਰਚਨਾਤਮਕ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਰਚਨਾਤਮਕ ਹੁਨਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰਚਨਾਤਮਕ ਲੇਖਣ ਦੇ ਹੁਨਰ ਵਿੱਚ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨਗੇ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਖਬਰਾਂ ਦੇ ਸੰਪਾਦਨ, ਫੀਚਰ ਲੇਖਣ, ਇੰਟਰਵਿਊ ਕਲਾ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਪਨ ਲੇਖਣ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ

- 1 ਰਚਨਾਤਮਕ ਲੇਖਣ:
  - 1.1 ਰਚਨਾਤਮਕ ਲੇਖਣ ਦਾ ਸਰੂਪ ਤੇ ਸਿਧਾਂਤ
  - 1.2 ਰਚਨਾਤਮਕ ਲੇਖਣ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨੁਕਤੇ
  - 1.3 ਰਚਨਾਤਮਕ ਲੇਖਣ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ

ਭਾਗ-ਦੂਸਰਾ

- 2 ਰਚਨਾਤਮਕ ਰੂਪ:
  - 2.1 ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ, ਕਹਾਣੀ, ਕਵਿਤਾ, ਨਾਟਕ, ਨਿਬੰਧ, ਜੀਵਨੀ, ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ, ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ ਦਾ ਸਿਰਜਣਾ ਸਿਧਾਂਤ

ਭਾਗ-ਤੀਸਰਾ

3. ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ, ਕਹਾਣੀ, ਕਵਿਤਾ, ਨਾਟਕ, ਨਿਬੰਧ, ਜੀਵਨੀ, ਸਵੈਜੀਵਨੀ, ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਨਾ(ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਖੁਦ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਕੇ ਵਿਖਾਉਣਗੇ)

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਜਗਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਲੇਖਣ ਅਤੇ ਜਨ-ਸੰਚਾਰ ਮਾਧਿਅਮ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ
2. ਰਵੇਲ ਸਿੰਘ, ਮੀਡੀਆ ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ, ਗਰੇਸੀਅਸ ਬੁੱਕਸ, ਪਟਿਆਲਾ
3. ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਰਾਜ ਥਾਪਰ, ਸੰਚਾਰ ਤਕਨੀਕ ਅਤੇ ਮਲਟੀ ਮੀਡੀਆ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ
4. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਲੇਖਕ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਅਤੇ ਸਿਰਜਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ

Amrita
Ran

BA/MD/PUN/1/VAC/101
ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ

ਸਮਾਂ : 2 ਘੰਟੇ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 02

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 50

(ਪੇਪਰ : 35 , ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 15)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7(1x7=7) ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੇ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਨੈਤਿਕ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):

- 1 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮਨੁੱਖ, ਸਾਹਿਤ, ਸਮਾਜ, ਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਵਿਚਲੇ ਆਪਸੀ ਸੰਬੰਧ ਅਤੇ ਸਾਂਝ ਸੰਬੰਧੀ ਰਾਏ ਬਣਾ ਸਕਣਗੇ।
- 2 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਬਾਰੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣ ਸਕਣਗੇ।
- 3 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਨੈਤਿਕ ਮੁੱਲਾਂ ਤੋਂ ਵਾਕਫ਼ ਹੋ ਸਕਣਗੇ।
- 4 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਭਿੰਨ ਮੱਧਕਾਲੀ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਚੇਤਨਾ ਆਧਾਰਤ ਰਚਨਾ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਸਿਰਜਤ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੀ ਸਵੈ-ਪੜਚੋਲ ਕਰਨਗੇ।

ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ

- 1 ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਸਮਾਜ, ਸਮਾਜ ਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ, ਦਰਸ਼ਨ ਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ, ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ: ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ (ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਾਹਿਤਕਾਰ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰਚਨਾਵਾਂ, ਨੈਤਿਕਤਾ ਸੰਬੰਧੀ ਧਾਰਨਾਵਾਂ)

ਭਾਗ-ਦੂਜਾ

- 2 ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ: ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ; ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਲੇਖਕ ਤੇ ਸ਼ਾਹਕਾਰ ਰਚਨਾਵਾਂ (ਨੈਤਿਕਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪੰਜਾਬੀ ਰਚਨਾਵਾਂ)।
  - 2.1 ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ (ਸਲੋਕ) ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ (ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ) ਦੀ ਚੋਣਵੀਂ ਬਾਣੀ: ਸਿਰਜਤ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰਿਤ ਨੈਤਿਕਤਾ।
  - 2.2 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਖ਼ੁਦ ਨੈਤਿਕਤਾ ਬਾਰੇ ਤੁਕਾਂ ਲੱਭ ਕੇ ਲਿਆਉਂਗੇ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:

1. ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ ਦਿੱਲੀ
2. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗ, ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
3. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗ ਅਤੇ ਜਸਪਾਲ ਕੌਰ ਕਾਂਗ, ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਵੇਕ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
4. ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ), ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1990
5. ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਆਰਸੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ

Cuslabbh Amoria
Ran

ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਟਕ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਝੁਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਬਾਰੇ ਸੂਝ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਝੁਕਾਵਾਂ/ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਹੋਵੇਗੀ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਾਟਕਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੁਆਰਾ ਨਾਟਕ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਰੰਗਮੰਚੀ ਸੂਝ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਵਿੱਚ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਿਲ ਹੋਵੇਗੀ।

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

1. ਨਾਟਕ: ਸਿਧਾਂਤ
  - 1.1 ਨਾਟਕ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਤੱਤ
  - 1.2 ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ: ਆਰੰਭ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ
  - 1.3 ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ : ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ

ਭਾਗ- ਦੂਜਾ

2. ਆਤਮਜੀਤ: ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਕੀ ਰੱਖੀਏ ਨਾਂ
  - 2.1 ਆਤਮਜੀਤ: ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਰਚਨਾ
  - 2.2 ਨਾਟਕ ਵਿਸ਼ਾਗਤ ਅਧਿਐਨ
  - 2.3 ਨਾਟਕ ਕਲਾ

2.4 ਰੰਗਮੰਚੀ ਸਾਰਥਕਤਾ

ਭਾਗ-ਤੀਜਾ

- 3 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ
- 3.1 ਭਾਸ਼ਾ: ਅਰਥ ਅਤੇ ਸਰੂਪ
- 3.2 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ
- 3.3 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ
- 3.4 ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ (ਮਾਝੀ, ਮਲਵਈ, ਦੁਆਬੀ ਅਤੇ ਪੁਆਧੀ)

ਭਾਗ-ਚੌਥਾ

- 4 ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ
- 4.1 ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ
- 4.2 ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਲਿਪੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1995
2. ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟ ਚਿੰਤਨ, ਜੈਨ ਸੰਨਜ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਸਰਹਿੰਦ, 1989
3. ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2005
4. ਕਮਲੇਸ਼ ਉੱਪਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਰੰਗਮੰਚ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2004
5. ਦੁਨੀ ਚੰਦ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1959
6. -ਉਹੀ-, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਆਕਰਣ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1964
8. ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਰੋਤ ਅਤੇ ਬਣਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1988
9. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2000
10. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਨਵੀਨ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ, 1999
11. ਜੀ. ਬੀ. ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦਾ ਜਨਮ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1960

Amalendu

Amalendu

Ran

ਪੰਜਾਬੀ ਇਕਾਂਗੀ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕਾਂਗੀ ਅਤੇ ਰੰਗਮੰਚ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬੀ ਇਕਾਂਗੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਝੁਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਇਕਾਂਗੀ ਬਾਰੇ ਸੂਝ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ, ਲਿਪੀ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਇਕਾਂਗੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਝੁਕਾਵਾਂ/ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਹੋਵੇਗੀ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇਕਾਂਗੀਕਾਰਾਂ ਦੇ ਇਕਾਂਗੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੁਆਰਾ ਇਕਾਂਗੀ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਰੰਗਮੰਚੀ ਸੂਝ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਵਿੱਚ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਹੋਵੇਗੀ।

ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ

1. ਇਕਾਂਗੀ:
  - 1.1 ਇਕਾਂਗੀ: ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਤੱਤ
  - 1.2 ਪੰਜਾਬੀ ਇਕਾਂਗੀ: ਆਰੰਭ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ
  - 1.3 ਪੰਜਾਬੀ ਇਕਾਂਗੀ: ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ

ਭਾਗ- ਦੂਜਾ

2. ਕੇਵਲ ਧਾਲੀਵਾਲ: ਨਟਕਾਂਗੀ, ਪੀਪਲਜ਼ ਫੋਰਮ ਬਰਗਾੜੀ, ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ
  - 2.1 ਕੇਵਲ ਧਾਲੀਵਾਲ: ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਰਚਨਾ
  - 2.2 ਇਕਾਂਗੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ: ਵਿਸ਼ਾਗਤ ਅਧਿਐਨ

- 2.3 ਇਕਾਂਗੀ ਕਲਾ
- 2.4 ਰੰਗਮੰਚੀ ਸਾਰਥਕਤਾ

ਭਾਗ-ਤੀਜਾ

- 3 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ:
  - 3.1 ਭਾਸ਼ਾ: ਅਰਥ ਅਤੇ ਸਰੂਪ
  - 3.2 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ
  - 3.3 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ
  - 3.4 ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ (ਮਾਝੀ, ਮਲਵਈ, ਦੁਆਬੀ ਅਤੇ ਪੁਆਧੀ)

ਭਾਗ- ਚੌਥਾ

- 4 ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ
  - 4.1 ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ
  - 4.2 ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

- 1 ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਕਾਦਮੀ, ਜਲੰਧਰ, 1999
- 2 ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ,ਸਾਡੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
- 3. ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟ ਚਿੰਤਨ, ਜੈਨ ਸੰਨਜ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਸਰਹਿੰਦ, 1989
- 4. ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2005
- 5. ਕਮਲੇਸ਼ ਉੱਪਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਰੰਗਮੰਚ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2004
- 6. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਫੁੱਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਇਕਾਂਗੀ : ਸਰੂਪ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1987
- 7. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਫੁੱਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ : ਸਰੂਪ, ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2011
- 8. ਨਵਨਿੰਦਰਾ ਬਹਿਲ, ਨਾਟਕੀ ਸਾਹਿਤ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2001
- 9. ਪਾਲੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਨਾਟ-ਚਿੰਤਨ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2009
- 10 ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ , ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਰੋਤ ਤੇ ਬਣਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ,

Amrita
Ran

ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਔਲਖ: ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕਾਂਗੀਕਾਰ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਔਲਖ ਬਾਰੇ ਮੁੱਢਲਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ, ਲਿਪੀ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

- 1 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਕਾਂਗੀ ਸਿਧਾਂਤ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- 2 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਔਲਖ ਦੀ ਰੰਗਮੰਚੀ ਕਲਾ ਬਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।
- 3 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਇਕਾਂਗੀ ਦੀ ਰੰਗਮੰਚੀ ਸਾਰਥਕਤਾ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਬਣੇਗੀ।
- 4 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਵਿੱਚ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਹੋਵੇਗੀ।

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

1. ਇਕਾਂਗੀ:
  - 1.1 ਇਕਾਂਗੀ: ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਤੱਤ
  - 1.2 ਪੰਜਾਬੀ ਇਕਾਂਗੀ: ਆਰੰਭ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ
  - 1.3 ਪੰਜਾਬੀ ਇਕਾਂਗੀ: ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ

ਭਾਗ- ਦੂਜਾ

- 2 ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਔਲਖ: ਮੇਰੇ ਚੋਣਵੇਂ ਇਕਾਂਗੀ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1997
  - 2.1 ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ
  - 2.2 ਇਕਾਂਗੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ: ਵਿਸ਼ਾਗਤ ਅਧਿਐਨ
  - 2.3 ਇਕਾਂਗੀ ਕਲਾ
  - 2.4 ਰੰਗਮੰਚੀ ਸਾਰਥਕਤਾ

ਭਾਗ- ਤੀਜਾ

- 3 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ
- 3.1 ਭਾਸ਼ਾ: ਅਰਥ ਅਤੇ ਸਰੂਪ
- 3.2 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ
- 3.3 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ
- 3.4 ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ (ਮਾਝੀ, ਮਲਵਈ, ਦੁਆਬੀ ਅਤੇ ਪੁਆਧੀ)

ਭਾਗ- ਚੌਥਾ

- 4 ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ
- 4.1 ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ
- 4.2 ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

- 1 ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਕਾਦਮੀ, ਜਲੰਧਰ, 1999
- 2 ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ, ਸਾਡੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
3. ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟ ਚਿੰਤਨ, ਜੈਨ ਸੰਨਜ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਸਰਹਿੰਦ, 1989
4. ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2005
5. ਕਮਲੇਸ਼ ਉੱਪਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਰੰਗਮੰਚ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2004
6. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਫੁੱਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਇਕਾਂਗੀ : ਸਰੂਪ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1987
7. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਫੁੱਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ : ਸਰੂਪ, ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2011
8. ਨਵਨਿੰਦਰਾ ਬਹਿਲ, ਨਾਟਕੀ ਸਾਹਿਤ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2001
9. ਪਾਲੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਨਾਟ-ਚਿੰਤਨ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2009
- 10 ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਰੋਤ ਤੇ ਬਣਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ

Amrita
Ran

ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 02

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 50

(ਪੇਪਰ : 35, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 15)

ਸਮਾਂ : 2 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $7(1 \times 7 = 7)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੇ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

5. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
6. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
7. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹਾਸਲ ਕਰਨਗੇ।
8. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ

- 1 ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ:
  - 1.1 ਲੋਕਧਾਰਾ ਦਾ ਸਰੂਪ ਤੇ ਸਿਧਾਂਤ
  - 1.2 ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ: ਲੋਕ ਗੀਤ, ਲੋਕ ਕਲਾ ਅਤੇ ਮੇਲੇ
  - 1.3 ਲੋਕਧਾਰਾ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਚਣੌਤੀਆਂ

ਭਾਗ- ਦੂਜਾ

- 2 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ:
  - 2.1 ਭਾਸ਼ਾ: ਅਰਥ ਅਤੇ ਸਰੂਪ
  - 2.2 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ

- 2.3 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ
2.4 ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ (ਮਾਝੀ, ਮਲਵਈ, ਦੁਆਬੀ ਅਤੇ ਪੁਆਧੀ)

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਸੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟ੍ਰੱਸਟ, ਇੰਡੀਆ, 1999
2. ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਸਮੀਖਿਆ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2012
3. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ, ਲੋਕਯਾਨ ਅਧਿਐਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
4. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ, ਲੋਕਯਾਨ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
5. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਲੋਕਧਾਰਾ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ
6. ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਰੋਤ ਤੇ ਬਣਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ,

Amrita
Ran

BA/MD/PUN/2/M1C/104

ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਧਰਮ, ਮੇਲੇ ਅਤੇ ਤਿਉਹਾਰ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 02

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 50

(ਪੇਪਰ : 35, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 15)

ਸਮਾਂ : 2 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $7(1 \times 7 = 7)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੇ ਭਾਗਾਂ (ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕ ਪਰੰਪਰਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਕਲਾ ਦੇ ਵਿਲੱਖਣ ਸਰੂਪ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਰਤਮਾਨ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਨੌਤੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਵੇਗਾ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਜਨ-ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ

1. ਲੋਕ ਧਰਮ:
  - 1.1 ਲੋਕ ਧਰਮ: ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਰਜ
  - 1.2 ਖੇਤਰ: ਵਹਿਮ -ਭਰਮ, ਲੋਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਜਾਦੂ-ਟੂਣੇ, ਵਰਤ ਅਤੇ ਪੂਜਾ ਵਿਧੀ

ਭਾਗ- ਦੂਜਾ

2. ਲੋਕ ਮੇਲੇ ਅਤੇ ਤਿਉਹਾਰ:
  - 2.1 ਲੋਕ ਮੇਲੇ ਅਤੇ ਤਿਉਹਾਰ: ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ
  - 2.2 ਲੋਕ ਮੇਲੇ ਅਤੇ ਤਿਉਹਾਰ ਉਤਪਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ

- 2.3 ਮਾਘੀ, ਵਿਸਾਖੀ, ਜਰਗ ਦਾ ਮੇਲਾ, ਛਪਾਰ ਦਾ ਮੇਲਾ ਅਤੇ ਹੋਲਾ-ਮਹੱਲਾ
2.4 ਤੀਆਂ, ਰੱਖੜੀ, ਦੀਵਾਲੀ, ਬਸੰਤ, ਲੋਹੜੀ ਅਤੇ ਵਿਸਾਖੀ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਫਰੈਂਕ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਈਟਰਜ਼ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ
2. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ : ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਗਰੇਸੀਅਸ ਬੁੱਕਸ, ਪਟਿਆਲਾ, 2012
3. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1999
4. ਟੀ. ਆਰ. ਵਿਨੇਦ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ : ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2004
5. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਲੋਕਧਾਰਾ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ, 1998
6. ਸੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟ੍ਰੱਸਟ, ਇੰਡੀਆ, 1999
7. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ, ਲੋਕਯਾਨ ਅਧਿਐਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

Amrita *Ran*

ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਧੰਦੇ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 03

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 75

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

(ਪੇਪਰ : 35, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 15, ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ: 25)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $7(1 \times 7 = 7)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਤਿੰਨ ਭਾਗਾਂ (ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਤੀਸਰਾ ਯੂਨਿਟ ਵਿਹਾਰਕ (ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ) ਸੰਬੰਧੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕ ਪਰੰਪਰਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਕਲਾ ਦੇ ਵਿਲੱਖਣ ਸਰੂਪ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਰਤਮਾਨ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਨੌਤੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਵੇਗਾ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਜਨ-ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ

1. ਲੋਕ ਧੰਦੇ:
  - 1.1 ਲੋਕ ਧੰਦੇ: ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਰਜ
  - 1.2 ਲੋਕ ਧੰਦੇ: ਕਿਸਮਾਂ

ਭਾਗ- ਦੂਜਾ

2. ਲੋਕਧਾਰਾ ਤੇ ਇਮਾਰਤਸਾਜ਼ੀ:
  - 2.1 ਲੋਹਾਰਾ ਤੇ ਗਹਿਣਾਸਾਜ਼ੀ
  - 2.2 ਮੋਚੀ, ਘੁਮਿਆਰ ਤੇ ਠਠਿਆਰ ਦੇ ਧੰਦੇ

ਭਾਗ- ਤੀਜਾ

ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਫਰੈਂਕ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਈਟਰਜ਼ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ
2. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ : ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਗਰੇਸੀਅਸ ਬੁੱਕਸ, ਪਟਿਆਲਾ, 2012
3. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1999
4. ਟੀ. ਆਰ. ਵਿਨੇਦ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ : ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2004
5. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਲੋਕਧਾਰਾ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ, 1998
6. ਸੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟ੍ਰੱਸਟ, ਇੰਡੀਆ, 1999
7. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ, ਲੋਕਯਾਨ ਅਧਿਐਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

Amrita
Ran

ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਰਸਮ ਰਿਵਾਜ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 03

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 75

(ਪੇਪਰ : 50, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 25)

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $8(2 \times 4 = 8)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਤਿੰਨ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਚਾਰ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਪਰੰਪਰਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

- 1 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।
- 2 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- 3 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਵਿਲੱਖਣ ਸਰੂਪ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਰਤਮਾਨ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਨੌਤੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- 4 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਜਨ-ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

1. ਲੋਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ: ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਿਛੋਕੜ
  - 1.1 ਲੋਕ ਰਸਮ : ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਿਛੋਕੜ
  - 1.2 ਲੋਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ
  - 1.3 ਲੋਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ: ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ
  - 1.4 ਉਤਪਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ
  - 1.5 ਸੁਪਨ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਹਥੋਲਾ, ਪਾਣੀ ਮੰਤਰਾਉਣਾ

ਭਾਗ- ਦੂਜਾ

2. ਤਾਗਾ-ਤਵੀਤ
  - 2.1 ਜਾਦੂ-ਟੂਣਾ
  - 2.2 ਲੋਕ ਚਕਿਤਸਾ

2.3 ਚਿੱਟਾ ਜਾਦੂ ਅਤੇ ਕਾਲਾ ਜਾਦੂ

ਭਾਗ- ਤੀਜਾ

3. ਰਸਮ-ਰਿਵਾਜ

3.1 ਰਸਮਾਂ: ਜਨਮ, ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਮੌਤ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਫਰੈਂਕ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਈਟਰਜ਼ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ
2. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ : ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਗਰੇਸੀਅਸ ਬੁੱਕਸ, ਪਟਿਆਲਾ, 2012
3. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1999
4. ਟੀ. ਆਰ. ਵਿਨੇਦ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ : ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2004
5. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਲੋਕਧਾਰਾ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ, 1998
6. ਸੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟ੍ਰੱਸਟ, ਇੰਡੀਆ, 1999
7. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ, ਲੋਕਯਾਨ ਅਧਿਐਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

Amrita
Ran

ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਨ: ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 02

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 50

(ਪੇਪਰ : 35, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 15)

ਸਮਾਂ : 2 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $7(1 \times 7 = 7)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੇ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਧੁਨੀ, ਅੱਖਰ ਬੋਧ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਕਰਣਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਅਰਥ ਬੋਧ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਬਣੇਗੀ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਕਰਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

1. ਧੁਨੀ/ ਅੱਖਰ ਬੋਧ/ਵਿਆਕਰਣਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ
  - 1.1 ਅੱਖਰਾਂ ਵਰਣਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ, ਅੱਖਰ ਉਚਾਰਨ, ਲਗਾਂ ਮਾਤਰਾਵਾਂ, ਲਗਾਖਰ, ਸਵਰ-ਵਿਅੰਜਨ, ਸ਼ਬਦ-ਜੋੜ ਨਿਯਮ,
  - 1.2 ਵਿਆਕਰਣਕ ਸ਼ਬਦ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ-ਨਾਂਵ, ਪੜਨਾਂਵ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ, ਕਿਰਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ, ਸਬੰਧਕ, ਯੋਜਕ, ਵਿਸਮਕ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਕਲਜ਼ (ਨਿਪਾਤ) ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ
  - 1.3 ਮੁਹਾਵਰੇ, ਅਖਾਣ ਆਦਿ

ਭਾਗ- ਦੂਜਾ

2. ਅਰਥ ਬੋਧ
  - 2.1 ਸਮਾਨਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦ, ਬਹੁਅਰਥਕ ਸ਼ਬਦ, ਵਿਰੋਧਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦ, ਬਹੁਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ
  - 2.2 ਪੱਤਰ ਲੇਖਣ ਅਤੇ ਪਦ/ ਪੈਰਾ ਰਚਨਾ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:

1. ਸ. ਸ. ਖਹਿਰਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ : ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਬਣਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
2. ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਰੂਪ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਕੋਸ਼, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
3. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਧੀਮਾਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ, ਗਗਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਰਾਜਪੁਰਾ, ਪਟਿਆਲਾ, 2006
4. Gurinder Singh Mann, An Introduction to Punjabi, Punjabi University, Patiala

Gurinder Singh Mann
Aman
Pun

ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 03

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 75

(ਪੇਪਰ : 50, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 25)

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $8(2 \times 4 = 8)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਤਿੰਨ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਚਾਰ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcome)

1. ਪੰਜਾਬੀ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪਾਂ ਤੇ ਪੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
2. ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਕਿੱਤੇ ਵਿਚਲੀਆਂ ਅਪਾਰ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਕੈਰੀਅਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਾਹਿਤਕ ਸੂਝ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

1. ਪੱਤਰਕਾਰੀ : ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਰਿਪੇਖ
- 1.2 ਪੱਤਰਕਾਰੀ : ਅਰਥ, ਤੱਤ, ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਸੰਕਲਪ

ਭਾਗ- ਦੂਸਰਾ

2. ਜਨ - ਸੰਚਾਰ:
  - 2.1 ਜਨ ਸੰਚਾਰ: ਅਰਥ, ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ
  - 2.2 ਜਨ ਸੰਚਾਰ ਕਿਸਮਾਂ: ਪ੍ਰਿੰਟ ਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ, ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪ, ਰੋਜ਼ਾਨਾ, ਸਪਤਾਹਿਕ, ਪੰਦਰਾ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਤੇ ਮਾਸਿਕ ਪਰਚੇ, ਫੋਟੋ ਪੱਤਰਕਾਰੀ

ਭਾਗ- ਤੀਜਾ

3. ਪੱਤਰਕਾਰੀ : ਸਹਾਇਕ ਖੇਤਰ

3.1 ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਖੇਤਰ: ਅਨੁਵਾਦ ਕਲਾ, ਸੰਪਾਦਨ ਕਲਾ, ਫੀਚਰ ਲੇਖਣ, ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ, ਸਰਕੁਲੇਸ਼ਨ, ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ

3.2 ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਦਾਚਾਰ : ਪੀਲੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ, ਪੱਤਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ, ਵਧੀਆ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਸਦਾਚਾਰਕ ਗੁਣ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੜੈਚ, ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਸੁਣੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2010
2. ਐੱਲ. ਆਰ. ਨਾਗਪਾਲ, ਸਮਾਚਾਰ ਪੱਤਰ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਤੇ ਛਪਾਈ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2002
3. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ, ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਪੱਤਰਕਾਰੀ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 2005
4. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਪਾਰੁਲ ਰਾਏਜ਼ਾਦਾ, ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਜਨ ਸੰਚਾਰ, ਮਦਾਨ ਪਬਲਿਸਿੰਗ ਹਾਊਸ, ਪਟਿਆਲਾ, 2014
5. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭੁਪਿੰਦਰ ਬੱਤਰਾ, ਸੰਚਾਰ, ਮਦਾਨ ਪਬਲਿਕੇਸ਼ਨ, ਪਟਿਆਲਾ, 2005
6. ਕਿਸ਼ਨੀ ਨਵਲਾਣੀ, ਸੂਚਨਾ ਸੰਚਾਰ, ਮਦਾਨ ਪਬਲਿਸਿੰਗ ਹਾਊਸ, ਪਟਿਆਲਾ, 2004
7. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ, ਮਦਾਨ ਪਬਲਿਸਿੰਗ ਹਾਊਸ, ਪਟਿਆਲਾ, 1996
8. ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਪੂਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2012
9. ਮੇਘਾ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2001
10. ਰਵੇਲ ਸਿੰਘ, ਮੀਡੀਆ: ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ, ਗਰੇਸੀਅਸ ਬੁੱਕਸ, ਪਟਿਆਲਾ, 2013
11. Gurmeet Singh Mann, Challenges and Opportunities Before Indian Media, Punjabi University, Patiala, 2012
12. Joginder Singh, Punjabi Journalism: Issues & Concerns, Punjabi University, Patiala, 2012
13. Navjit Singh Johal (Ed.), Media Ethics: Issues & Concerns, Punjabi University, Patiala, 2012

Amrita
Ran

BA/MD/PUN/2/SEC/104
ਰੰਗਮੰਚ ਦਾ ਹੁਨਰ : ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 03

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 75

(ਪੇਪਰ : 35, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 15 , ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ :25)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7(1x7=7) ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਤਿੰਨ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਤੀਸਰਾ ਯੂਨਿਟ ਵਿਹਾਰਕ(ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ) ਸੰਬੰਧੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Objective)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਰੰਗਮੰਚ ਦੇ ਹੁਨਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਟਕ ਖੇਡਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਵਿਉਂਤਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੰਵਾਦ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਗੇ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰੰਗਮੰਚ ਦੀਆਂ ਮੰਚੀ ਜੁਗਤਾਂ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰੰਗਮੰਚ ਦੇ ਹੁਨਰ ਵਿਚ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨਗੇ।

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

1. ਰੰਗਮੰਚ: ਸਿਧਾਂਤਕ ਪੱਖ
- 1.2 ਰੰਗਮੰਚੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ
- 1.3 ਪਾਤਰ ਉਸਾਰੀ, ਅਦਾਕਾਰੀ ਹੁਨਰ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ

ਭਾਗ- ਦੂਜਾ

2. ਰੰਗਮੰਚ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਵਿਉਂਤਕਾਰ:
  - 2.1 ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਰੋਲ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ
  - 2.2 ਅਦਾਵਾਂ ਦਾ ਰੋਲ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ
  - 2.3 ਭੇਸ-ਭੂਸ਼ਾ ਦਾ ਮਹੱਤਵ, ਮੇਕਅਪ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਨਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣਾ
  - 2.4 ਰੋਸ਼ਨੀ ਅਤੇ ਮੰਚ ਸੱਜਾ ਦਾ ਰੋਲ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ

ਭਾਗ- ਤੀਜਾ

3. ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ
- 3.1 ਮੰਚੀ ਅਭਿਆਸ
- 3.2 ਸੰਵਾਦ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ
- 3.3 ਅਭਿਨੈ ਹੁਨਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣਾ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਪਾਲੀ ਭੁਪਿੰਦਰ, ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਨਾਟ ਚਿੰਤਨ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ
2. ਕਿਰਪਾਲ ਕਜ਼ਾਕ, ਰੰਗਮੰਚ ਚਿੰਤਨ, ਗਰੇਸੀਅਸ ਬੁੱਕਸ, ਪਟਿਆਲਾ
3. ਨਵਨਿੰਦਰਾ ਬਹਿਲ, ਰੰਗਮੰਚ ਅਤੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਨਾਟਕ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ
4. ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਮਾਂਗਟ, ਰੰਗਮੰਚ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
5. ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਰੰਗਮੰਚ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ, ਬਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼, ਦਿੱਲੀ

Amrita
Ran

BA/MD/PUN/2/VAC/102

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 02

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 50

(ਪੇਪਰ : 35, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 15)

ਸਮਾਂ : 2 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7(1x7=7) ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੇ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes) :

1. ਕੁਦਰਤੀ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਬਾਰੇ ਚੇਤੰਨ ਹੋਣਗੇ।
2. ਮਨੁੱਖੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਅੰਤਰ-ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ।
3. ਵਾਤਾਵਰਨ ਚੇਤਨਾ ਵਾਲੇ ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਗਲਪੀ ਸਾਹਿਤ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
4. ਵਾਤਾਵਰਨ ਚੇਤਨਾ ਵਾਲੀ ਵਾਰਤਕ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ

1. ਵਾਤਾਵਰਨ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਭਿਆਚਾਰ

1.1 ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ: ਅੰਤਰ- ਸੰਬੰਧ

ਭਾਗ- ਦੂਜਾ

2. ਵਾਤਾਵਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀਆਂ: ਜੇਗਾ ਸਿੰਘ: ਛਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ, ਜਗਬੀਰ ਰਾਣਾ: ਡਾਰਕ ਜ਼ੋਨ, ਕੇਸਰਾ ਰਾਮ: ਤਾਂ ਕਿ ਸਨਦ ਰਹੇ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ: ਆਖਰੀ ਪੱਤਾ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:

1. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਵੈਤ (ਸੰਪਾ.), ਗਿਆਨ ਮਾਲਾ: ਵਿਗਿਆਨਕ ਤੇ ਸਮਾਜ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਲੇਖਾਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2001.
2. ਧੀਰ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਪੂਰ (ਸੰਪਾ.), ਗਿਆਨ ਸਰੋਵਰ: ਗਿਆਨ ਵਿਗਿਆਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਨਿਬੰਧ ਸੰਗ੍ਰਹਿ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2006.
3. ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਕਮਲਾ ਅਕਾਲੀ, ਵਿਗਿਆਨਕ ਲੇਖ, ਅਤਰ ਚੰਦ ਕਪੂਰ, ਅੰਬਾਲਾ, 1950.
4. ਕਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਅਨੁ.), ਭਲਕ ਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਬੀਤੀਆਂ, ਬਾਲ ਫੋਡਕੇ (ਸਪਾ.), ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟਰੱਸਟ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ.
5. ਡਾ ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ(ਸੰਪਾ), ਸੱਚ ਕੀ ਬੋਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਜਨਾਨੀ ਪੈਂਦ, ਤਾਲੀਫ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਬਰਨਾਲਾ, 2022

Amrita
Ran

BA/MD/PUN/3/DSC/201

ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਰੂਪ

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੱਧਕਾਲੀ ਚੇਤਨਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮੱਧਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾਵਾਂ ਗੁਰਮਤਿ, ਭਗਤੀ ਅਤੇ ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

9. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
10. ਗੁਰਮਤਿ ਅਤੇ ਸੂਫੀ ਕਾਵਿਧਾਰਾ ਵਿਚਲੀਆਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਸਾਂਝਾਂ ਅਤੇ ਵਖਰੇਵਿਆਂ ਦੀ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
11. ਸੂਫੀਵਾਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਝ ਬਣੇਗੀ।
12. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨ ਕਲਾ, ਸਾਹਿਤਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਸਮਕਾਲੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ।

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

- 1 ਗੁਰਮਤਿ ਅਤੇ ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ
- 1.1 ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ
- 1.2 ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ, ਵਿਕਾਸ

ਭਾਗ- ਦੂਸਰਾ

- 2 ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਾਵਿ ਜੋਤਾਂ (ਪਹਿਲੇ ਸੱਤ ਸ਼ਬਦ)
ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ
- 2.1 ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਕਾਵਿ ਜੋਤਾਂ (ਪਹਿਲੇ ਪੰਦਰਾਂ ਸ਼ਲੋਕ)
ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ

ਭਾਗ- ਤੀਸਰਾ

- 3 ਬਾਬਾ ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਕਾਵਿ ਜੋਤਾਂ (ਪਹਿਲੇ ਪੰਦਰਾਂ ਸ਼ਲੋਕ)
ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ
- 3.1 ਸਾਹ ਹੁਸੈਨ ਕਾਵਿ ਜੋਤਾਂ (ਪਹਿਲੇ ਪੰਦਰਾਂ ਸ਼ਲੋਕ)
ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ

ਭਾਗ- ਚੌਥਾ

- 4 ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਕਾਫ਼ੀ, ਸ਼ਲੋਕ, ਗ਼ਜ਼ਲ, ਰੁਬਾਈ, ਵਾਰ, ਕਿੱਸਾ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਅਨਵਰ ਚਿਰਾਗ, ਇਸਲਾਮੀ ਚਿੰਤਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫ਼ੀ ਕਵਿਤਾ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਦਿੱਲੀ
2. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗ, ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
3. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗ ਅਤੇ ਜਸਪਾਲ ਕੌਰ ਕਾਂਗ, ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਵੇਕ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
4. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ, ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ ਸਟੀਕ, ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
5. ਸੁਰਜੀਤ ਸਰਨਾ (ਅਨੁ.), ਕਬੀਰ, ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 1995
6. ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਖੇਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ), ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1990
7. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਬਾਣੀ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਵਿਕੇਂਦਰ, ਵਿਵੀਅਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ, 1985
8. ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫ਼ੀ ਕਾਵਿ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2005

Amrita

Ran

BA/MD/PUN/3/DSC/202

ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਰੂਪ

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਮੱਧਕਾਲੀ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਵਾਰਤਕ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਗਦ ਅਤੇ ਪਦ ਦੇ ਵਖਰੇਵੇਂ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।
2. ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਨਿਕਾਸ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਮੱਧਕਾਲੀ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰੂਪਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੱਧਕਾਲੀ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਅੰਤਰ-ਨਿਖੇੜ ਬਾਰੇ ਵਿਹਾਰਿਕ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ

1. ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਲੇਖਕ ਦੇ ਰਚਨਾ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ।

ਭਾਗ-ਦੂਸਰਾ

2. ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.) ਪੁਰਾਤਨ ਜਨਮਸਾਖੀ, ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਤ ਸਦਨ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ
  - 2.1 ਪਾਠਗਤ ਅਧਿਐਨ
  - 2.2 ਵਿਸ਼ਾਗਤ ਅਧਿਐਨ

ਭਾਗ-ਤੀਸਰਾ

- 3 ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.) ਪੁਰਾਤਨ ਜਨਮਸਾਖੀ, ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਤ ਸਦਨ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ
- 3.1 ਰੂਪਗਤ ਅਧਿਐਨ
- 3.2 ਸੰਪਾਦਨ ਕਲਾ

ਭਾਗ-ਚੌਥਾ

- 4 ਵਾਰਤਕ ਸਾਹਿਤ ਰੂਪ:
  - 4.1 ਜਨਮਸਾਖੀ
  - 4.2 ਸਾਖੀ
  - 4.3 ਹੁਕਮਨਾਮਾ
  - 4.4 ਰਹਿਤਨਾਮਾ
  - 4.5 ਗੋਸ਼ਟਿ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਪੁਰਾਤਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ: ਸਰੂਪ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
2. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਜਨਮਸਾਖੀ ਬਿਰਤਾਂਤ, ਵਿਦਵਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਬਾਲਾ ਕੋਟ
3. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਸਾਖੀ ਸੂਰਤ, ਫਕੀਰ ਸਿੰਘ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1982
4. ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪੁਰਾਤਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ
5. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ: ਸੰਚਾਰ ਤੇ ਵਿਹਾਰ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
6. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਮੱਧਕਾਲੀ ਪਾਠ ਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਪ੍ਰਸੰਗ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰ, ਦਿੱਲੀ
7. -ਉਹੀ-, ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
8. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ, ਪੁਰਾਤਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ, ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਟੈਕਸਟ ਬੁੱਕ ਬੋਰਡ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
9. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ, ਪੁਰਾਤਨ ਵਾਰਤਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ, ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ.

Amrita
Ran

BA/MD/PUN/3/DSC/303

ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ: ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਰੂਪ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੱਧਕਾਲੀ ਚੇਤਨਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮੱਧਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਾਰ ਅਤੇ ਜੰਗਨਾਮਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਰਤਾਂਤ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।
ਵਾਰ ਅਤੇ ਜੰਗਨਾਮਾ ਕਾਵਿ ਵਿਚਲੀਆਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਸਾਂਝਾਂ ਅਤੇ ਵਖਰੇਵਿਆਂ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਬੀਰ ਰਸੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ-ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ

- 1 ਵਾਰ ਕਾਵਿ
- 1.1 ਵਾਰ: ਅਰਥ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ

ਭਾਗ-ਦੂਸਰਾ

- 2 ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ
- 2.1 ਜੀਵਨ
- 2.2 ਰਚਨਾ ਸੰਸਾਰ

ਭਾਗ-ਤੀਸਰਾ

- 3 ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਵਾਰਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ (ਪਹਿਲੀ, ਦਸਵੀਂ ਅਤੇ ਗਿਆਰ੍ਹਵੀਂ ਵਾਰ)
ਗਿਆਨੀ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ

ਭਾਗ-ਚੌਥਾ

- 4 ਵਾਰਤਕ ਸਾਹਿਤ ਰੂਪ :
- 4.1 ਜਨਮਸਾਖੀ
  - 4.2 ਸਾਖੀ
  - 4.3 ਹੁਕਮਨਾਮਾ
  - 4.4 ਰਹਿਤਨਾਮਾ
  - 4.5 ਗੋਸ਼ਟ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗ, ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
2. ਸੁਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰ ਕਾਵਿ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2005
3. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਮੁੱਲ ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਨਵਚਿੰਤਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1970
4. ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਆਰਸੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ
5. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ, ਪੁਰਾਤਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ, ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਟੈਕਸਟ ਬੁੱਕ ਬੋਰਡ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
6. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ, ਪੁਰਾਤਨ ਵਾਰਤਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ, ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ.

Amrita
Pun

BA/MD/PUN/3/MIC/201
ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਲਿਪੀ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ, ਲਗਾਂ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ-ਜੋੜ ਨੇਮਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਵਿਆਕਰਣਿਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਕ, ਵਾਕ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਅਰਥ ਬੋਧ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਰਥ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
4. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿਚ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਹੋਵੇਗੀ।

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

1. **ਅੱਖਰ/ ਸ਼ਬਦ**
  - 1.1 ਅੱਖਰਾਂ/ ਵਰਣਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ, ਅੱਖਰ ਉਚਾਰਨ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਲਿਖਾਈ ਦਾ ਅਭਿਆਸ
  - 1.3 ਲਗਾਂ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਲਗਾਖਰ
  - 1.4 ਸਵਰ ਅਤੇ ਵਿਅੰਜਨ
  - 1.5 ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਨਿਯਮ
  - 1.6 ਅਗੇਤਰ-ਪਿਛੇਤਰ, ਸਮਾਸੀ ਸ਼ਬਦ

ਭਾਗ- ਦੂਜਾ

2. ਅਰਥ ਬੋਧ ਅਤੇ ਵਾਕ ਬੋਧ
- 2.1 ਅਰਥ: ਅਰਥ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ
- 2.2 ਅਰਥ ਵਿਸਤਾਰ, ਅਰਥ ਸੰਕੋਚ, ਅਰਥ ਪਰਿਵਰਤਨ
- 2.3 ਸਮਾਨਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦ, ਵਿਰੋਧਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦ
- 2.4 ਬਹੁਅਰਥਕ ਸ਼ਬਦ, ਬਹੁਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ
- 2.5 ਵਾਕ: ਅਰਥ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਾਕ ਰਚਨਾ
- 2.6 ਵਾਕ ਵੰਡ
- 2.7 ਸ਼ੁੱਧ ਵਾਕ ਲਿਖਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ
- 2.8 ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹ

ਭਾਗ- ਤੀਜਾ

- 3 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ
- 3.1 ਭਾਸ਼ਾ: ਅਰਥ ਅਤੇ ਸਰੂਪ
- 3.2 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ
- 3.3 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ
- 3.4 ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ (ਮਾਝੀ, ਮਲਵਈ, ਦੁਆਬੀ ਅਤੇ ਪੁਆਧੀ)

ਭਾਗ- ਚੌਥਾ

- 4 ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ
- 4.1 ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ
- 4.2 ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਸ. ਸ. ਖਹਿਰਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ : ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਬਣਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
2. ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਰੂਪ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਕੋਸ਼, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
3. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਧੀਮਾਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ, ਗਗਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਰਾਜਪੁਰਾ, ਪਟਿਆਲਾ, 2006
4. Gurinder Singh Mann, An Introduction to Punjabi, Punjabi University, Patiala
- 5 ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਤੇ ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਿਪੀ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਨ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 2015

Amrita

Ran

BA/MD/PUN/3/MIC/202
ਪੰਜਾਬੀ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਸਾਹਿਤ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਰੂਪ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcome)

- 1 ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਸਾਹਿਤ ਸੰਬੰਧੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਵਿਹਾਰਕ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- 2 ਪੰਜਾਬੀ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਕਾਸ, ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਝੁਕਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- 3 ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਦੀ ਵਿਹਾਰਕ ਪੜ੍ਹਤ ਦੁਆਰਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਲੇਖਕ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਸਫ਼ਰ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੇਗੀ।
- 4 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਸਾਹਿਤ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਝ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

- 1 ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਟਿਵਾਣਾ
- 1.1 ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ
- 1.2 ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨ

ਭਾਗ- ਦੂਸਰਾ

- 2 ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਟਿਵਾਣਾ , ਪੂਛਤੇ ਹੋ ਤੇ ਸੁਨੇ (ਸਾਹਿਤਕ ਸਵੈਜੀਵਨੀ), ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2001
- 2.1 ਵਿਸ਼ਾ
- 2.2 ਕਲਾ ਪੱਖ

ਭਾਗ- ਤੀਜਾ

3 ਸੁਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਣਜਾਰਾ ਬੇਦੀ

3.1 ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ

3.2 ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਸਥਾਨ

ਭਾਗ- ਚੌਥਾ

4 ਸੁਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਣਜਾਰਾ ਬੇਦੀ, ਗਲੀਏ ਚਿੱਕੜ ਦੂਰਿ ਘਰੁ (ਨਵਯੁਗ ਪਬਲੀਸਰ, 2014)

4.1 ਵਿਸ਼ਾ

4.2 ਕਲਾ ਪੱਖ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਧਰਮ ਚੰਦ ਬਾਤਿਸ਼, ਸਵੈਜੀਵਨੀ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਪੁਨੀਤ ਪਬਲਿਸ਼ਰ, ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ, 1999

2. ਬ੍ਰਹਮਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ, ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਟਿਵਾਣਾ: ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2009

3. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਵੈਜੀਵਨੀ ਸਾਹਿਤ: ਇੱਕ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ, 1986

Amrita
Ran

ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਸਿਆਣਪਾਂ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 03

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 75

(ਪੇਪਰ : 50, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 25)

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $8(2 \times 4 = 8)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਤਿੰਨ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਚਾਰ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕ ਪਰੰਪਰਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਕਲਾ ਦੇ ਵਿਲੱਖਣ ਸਰੂਪ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਰਤਮਾਨ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਨੌਤੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਵੇਗਾ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਜਨ-ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗਾ।

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

1. ਲੋਕ ਕਾਵਿ
  - 1.1 ਲੋਕ ਕਾਵਿ: ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਰਜ
  - 1.2 ਲੋਕ ਕਾਵਿ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਮਹੱਤਵ

ਭਾਗ- ਦੂਜਾ

2. ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਕਾਵਿ
  - 2.1 ਲੋਕੀਆਂ ਅਤੇ ਖੇਡ ਗੀਤ
  - 2.2 ਸੁਹਾਗ ਅਤੇ ਘੋੜੀਆਂ
  - 2.3 ਸਿੱਠਣੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਅਰੇ

ਭਾਗ- ਤੀਜਾ

3. ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਸਿਆਣਪਾਂ
- 3.1 ਅਖਾਣ
- 3.2 ਮੁਹਾਵਰੇ
- 3.3 ਬੁਝਾਰਤਾਂ ਅਤੇ ਕਥਨ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਫਰੈਂਕ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਈਟਰਜ਼ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ
2. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ: ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਗਰੇਸੀਅਸ ਬੁੱਕਸ, ਪਟਿਆਲਾ, 2012
3. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1999
4. ਟੀ. ਆਰ. ਵਿਨੋਦ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ : ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2004
5. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਲੋਕਧਾਰਾ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ, 1998
6. ਸੁਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟ੍ਰੱਸਟ, ਇੰਡੀਆ, 1999
7. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ, ਲੋਕਯਾਨ ਅਧਿਐਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

Amrita

ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਕਥਾ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 03

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 75

(ਪੇਪਰ : 50, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 25)

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8(2x4=8) ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਤਿੰਨ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਚਾਰ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕ ਪਰੰਪਰਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਕਲਾ ਦੇ ਵਿਲੱਖਣ ਸਰੂਪ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਰਤਮਾਨ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਨੌਤੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਵੇਗਾ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਜਨ-ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗਾ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ

1. ਲੋਕ ਕਥਾ:
  - 1.1 ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਰਜ
  - 1.1 ਲੋਕ ਕਥਾ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਮਹੱਤਵ

ਯੂਨਿਟ ਦੂਜਾ

2. ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਕਥਾਵਾਂ:
  - 2.1 ਦੰਤ ਕਥਾ: ਪੂਰਨ ਭਗਤ, ਰਾਜਾ ਰਸਾਲੂ, ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ
  - 2.2 ਪਰੀ ਕਥਾ: ਸੰਦਲਾ, ਸਬਜਪਰੀ, ਇਕ ਖਾਵਾਂ ਕੇ ਦੇ ਖਾਵਾਂ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਜਾ

3. ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਕਥਾਵਾਂ

- 3.1 ਨੀਤੀ ਕਥਾ: ਮੁੱਲਾਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰੀ, ਚੰਦਰੀ ਸੰਗਤ, ਸ਼ੇਰ ਅਤੇ ਬਾਂਦਰ
3.2 ਜਨੇਰ ਕਥਾ: ਲੂਣ ਦਾ ਘਰ, ਟਾਹਲੀ ਮੇਰੇ ਬੱਚੇ, ਸ਼ੇਰ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਫਰੈਂਕ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਈਟਰਜ਼ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ
2. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ: ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਗਰੇਸੀਅਸ ਬੁੱਕਸ, ਪਟਿਆਲਾ, 2012
3. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1999
4. ਟੀ. ਆਰ. ਵਿਨੇਦ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ : ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2004
5. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਲੋਕਧਾਰਾ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ, 1998
6. ਸੁਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟ੍ਰੱਸਟ, ਇੰਡੀਆ, 1999
7. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ, ਲੋਕਯਾਨ ਅਧਿਐਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

Cuslaba Amara

ਸਮਾਂ : 2 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $7(1 \times 7 = 7)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੇ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਾਉਣਾ □

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning outcomes)

- 1 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।
- 2 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- 3 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- 4 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਜਨ-ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ :

ਸਭਿਆਚਾਰ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਖੇਤਰ
ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਲੱਛਣ

ਭਾਗ- ਦੂਸਰਾ :

ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ
ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਨਾਟਕ, ਲੋਕ ਕਲਾਵਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕ ਨ੍ਰਿਤ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ
ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਨਿੱਖੜਵੇਂ ਲੱਛਣ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਸੁਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟ੍ਰੱਸਟ, ਇੰਡੀਆ, 1999
2. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਫਰੈਂਕ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਈਟਰਜ਼ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ
3. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ : ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਗਰੇਸੀਅਸ ਬੁੱਕਸ, ਪਟਿਆਲਾ, 2012
4. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੇਸ਼ੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1999
5. ਤੇਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ: ਪਰੰਪਰਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਿਮਾਨ, ਸਾਹਿਤ ਕਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2002

Amrita
Ran

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $7(1 \times 7 = 7)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਤਿੰਨ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਤੀਸਰਾ ਯੂਨਿਟ ਵਿਹਾਰਕ(ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ) ਸੰਬੰਧੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸੰਬੰਧੀ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcome)

1. ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਿਹਾਰਕ ਵਰਤੋਂ ਸੰਬੰਧੀ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
2. ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਹਾਸਲ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪਿੰਗ ਦੀ ਸੂਝ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਸਕੇਗਾ।

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

1. ਕੰਪਿਊਟਰ:
  - 1.1 ਨਾਮਕਰਨ, ਕਾਰਜ ਵਿਧੀ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸਮਾਂ
  - 1.2 ਇਨਪੁੱਟ ਭਾਗ: ਕੀ ਬੋਰਡ, ਮਾਊਸ, ਸਕੈਨਰ, ਟੱਚ ਸਕਰੀਨ, ਵੈੱਬ ਕੈਮ ਆਊਟਪੁੱਟ ਭਾਗ: ਮੋਨੀਟਰ, ਸਪੀਕਰ, ਪ੍ਰਿੰਟਰ, ਐਲ. ਸੀ. ਡੀ. ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਰ, ਸਟੋਰੇਜ ਭਾਗ : ਹਾਰਡ ਡਿਸਕ, ਸੀਡੀ, ਡੀਵੀਡੀ, ਪੈਂਨ ਡਰਾਈਵ, ਮੈਮਰੀ ਕਾਰਡ,
  - 1.3 ਹਾਰਡਵੇਅਰ ਅਤੇ ਸਾਫਟਵੇਅਰ
ਪੰਜਾਬੀ ਫੌਂਟ, ਕੀ-ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਟਾਈਪਿੰਗ ਅਤੇ ਕਿਸਮਾਂ
  - 1.4 ਕੀ-ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਫੌਂਟ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੀ-ਬੋਰਡ ਖਾਕਿਆਂ (ਲੇਆਊਟਸ) ਵਿੱਚ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ, ਫੌਂਟ ਇੰਸਟਾਲ ਕਰਕੇ ਵਰਤਣੇ
  - 1.5 ਪੰਜਾਬੀ ਟਾਈਪਿੰਗ: ਕੀ-ਬੋਰਡ ਉੱਤੇ ਉਂਗਲਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਫੁੱਟ ਨੋਟ ਲਗਾਉਣੇ, ਫੌਂਟ ਬਦਲਣ ਦਾ ਕੀ- ਬੋਰਡ, ਸਾਰਟਕੱਟ ਬਣਾਉਣਾ, ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੱਖਰ ਦੇ ਬਦਲਣ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਾ, ਹੋੜਾ ਅਤੇ ਪੁੱਠੇ ਕਾਮੇ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਅਤੇ ਆਟੋ ਕ੍ਰੈਕਟ ਬਣਾਉਣਾ□

ਭਾਗ- ਦੂਸਰਾ

2. ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਫਟਵੇਅਰ:
  - 2.1 ਪੰਜਾਬੀ ਵਰਡ ਪ੍ਰੋਸੈਸਰ ਅੱਖਰ
  - 2.2 ਫੱਟ ਕਨਵਰਟਰ: ਫੱਟ ਕਨਵਰਟਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਸਪੈੱਲ ਚੈੱਕਰ, ਯੂਨੀਕੋਡ ਬਾਰੇ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ, ਯੂਨੀਕੋਡ ਦੀ ਲੋੜ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਕੋਡ ਫੱਟ ਕਨਵਰਟਰ
  - 2.3 ਸੋਧਕ ਟਾਈਪਿੰਗ ਪੈਡ, ਈਸ਼ਰ ਮਾਈਕਰੋਮੀਡੀਆ, ਕਿਸ਼ਨ ਮਾਈਕਰੋ ਮੀਡੀਆ, ਪੰਜਾਬੀ ਪੀਡੀਆ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਓ. ਸੀ. ਆਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

ਭਾਗ- ਤੀਸਰਾ

3. ਪ੍ਰੋਕਟੀਕਲ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਸੀ. ਪੀ. ਕੰਬੋਜ, ਮਾਈਕਰੋਸਾਫਟ ਵਿੰਡੋਜ., ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2012
2. -ਉਹੀ-, ਸਾਈਬਰ ਸੰਸਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2010
3. -ਉਹੀ-, ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿਗਿਆਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2012
4. -ਉਹੀ-, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਕੰਪਿਊਟਰੀਕਰਨ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿਗਿਆਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਫ਼ਾਜ਼ਿਲਕਾ, 2015
5. ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂੰ, ਆਓ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਿੱਖੀਏ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2012
6. ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਕੰਪਿਊਟਰ : ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਉਪਯੋਗ ਜੁਨੇਜਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2006
- 7a Peter Norton, Introduction to Computers, McGraw Hill Edu. Pvt. Ltd, New Delhi, 2011
8. V. Rajaraman, Fundamentals of Computers, PHI Learning Pvt. Ltd., Delhi, 2010

Amrita
Ran

ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ

BA/MD/PUN/3/SEC/202

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 03

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 75

(ਪੇਪਰ : 50, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 25)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $8(2 \times 4 = 8)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਤਿੰਨ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਚਾਰ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕੋਸ਼ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcome)

1. ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ ਦੇ ਨਿਕਾਸ, ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
2. ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਝ-ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੈਰੀਅਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗਾ।
4. ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ ਦੇ ਵਰਤਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਕੋਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ

1. ਕੋਸ਼:
- 1.2 ਕੋਸ਼: ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਸੰਕਲਪ, ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ
- 1.3 ਕੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ

ਯੂਨਿਟ ਦੂਸਰਾ

2. ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ:
  - 2.1 ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ: ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸੰਕਲਪ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਿਛੋਕੜ
  - 2.2 ਕੋਸ਼ ਨਿਰਮਾਣ: ਯੋਜਨਾ, ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਇਕੱਤਰੀਕਰਨ, ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਦੀ ਚੋਣ, ਵਿਆਕਰਣਕ ਸੂਰੇਣੀਆਂ, ਅਰਥ ਨਿਰਮਾਣ, ਸੰਪਾਦਨ ਅਤੇ ਕੋਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ
  - 2.3 ਕੋਸ਼ ਨਿਰਮਾਣਕਾਰੀ: ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਧਾਨ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਸਰਾ

3. ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ

3.1 ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ: ਇੱਕ-ਭਾਸ਼ਾਈ, ਦੁ-ਭਾਸ਼ੀ, ਬਹੁ-ਭਾਸ਼ੀ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੋਸ਼, ਸ਼ਬਦ ਕੋਸ਼, ਸਾਹਿਤ ਕੋਸ਼, ਤਕਨੀਕੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੇ ਕੋਸ਼, ਅਖਾਣ ਤੇ ਮੁਹਾਵਰਾ ਕੋਸ਼ ਆਦਿ

3.2 ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ : ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਉਮਾ ਸੇਠੀ, ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ: ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਧਾਨ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2005
2. ਓ. ਪੀ. ਵਸਿਸ਼ਟ, ਕੋਸ਼-ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ, ਨੈਨਸੀ ਪਬਲਿਸ਼, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1992
3. ਅਕਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਤਨਵੀ, ਦੁਭਾਸ਼ੀ ਕੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਕੋਸ਼. ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਧਿਐਨ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2005
4. ਸੁਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ (ਸੰਪਾ.), ਕੋਸ਼ ਨਿਰਮਾਣ : ਸਿਧਾਂਤ ਔਰ ਪਰੰਪਰਾ, ਕੇਂਦਰੀਯ ਹਿੰਦੀ ਸੰਸਥਾਨ, ਆਗਰਾ, 1983
5. ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਨ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ, 1995
6. ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਮਲ, ਸ਼ਬਦ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ, ਸੰਦੀਪ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1990
7. ਨਵਰਤਨ ਕਪੂਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ: ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ, ਪੰਜਾਬੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਪਟਿਆਲਾ, 2004
8. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ-ਕਲਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1995
9. ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ ਜੈਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ, 1956
10. ਬਾਲ ਮੁਕੰਦ ਦਿਵੇਦੀ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਕੋਸ਼: ਉਦਭਵ ਔਰ ਵਿਕਾਸ, ਸਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਇਲਾਹਾਬਾਦ, 1976
11. ਰਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ (ਸੰਪਾ.), ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ : ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2007
12. Ladislav Zgusta, Manual of Lexicography, The Hague, Mouton, 1971
13. Ram Adhar Singh, An Introduction to Lexicography

Amrita
Ran

BA/MD/PUN/4/DSC/204

ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ -II

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14(2x7=14) ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੱਧਕਾਲੀ ਚੇਤਨਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮੱਧਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾਵਾਂ: ਕਿੱਸਾ, ਵਾਰ ਅਤੇ ਜੰਗਨਾਮਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ□
- ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)
  - ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਰਤਾਂਤ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ□
  - ਕਿੱਸਾ, ਵਾਰ ਅਤੇ ਜੰਗਨਾਮਾ ਕਾਵਿ ਵਿਚਲੀਆਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਸਾਂਝਾਂ ਅਤੇ ਵਖਰੇਵਿਆਂ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ□
  - ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਦੇ ਸੰਕਲਪਿਕ ਗਿਆਨ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਪਰੰਪਰਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ□
  - ਕਿੱਸਾ ਅਤੇ ਬੀਰ ਰਸੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ-ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ□

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਰਚਨਾ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ, ਵਿਕਾਸ, ਵਿਭਿੰਨ ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਿਕ ਅਧਿਐਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ□

ਭਾਗ- ਦੂਸਰਾ

ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ

ਹੀਰ

ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ

ਭਾਗ- ਤੀਸਰਾ

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ

ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ

ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਭਾਗ- ਚੌਥਾ

ਛੰਦ-

- 1 ਦੇਹਿਰਾ, ਬੈਂਤ, ਪਉੜੀ ਅਤੇ ਕੋਰੜਾ
- 2 ਅਲੰਕਾਰ- ਉਪਮਾ, ਰੂਪਕ, ਅਤਿਕਥਨੀ ਅਤੇ ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਅਤਰ ਸਿੰਘ, ਸਮਦਰਸ਼ਨ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 1982
2. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗ, ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
3. ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ ਅਤੇ ਜਸਪਾਲ ਕੌਰ ਕਾਂਗ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗ ਰਚਨਾਵਲੀ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ ਪਟਿਆਲਾ, 2017
4. ਸੁਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰ ਕਾਵਿ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2005
5. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਮੁੱਲ ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਨਵ ਚਿੰਤਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1970
6. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2005
7. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ : ਪਾਠ ਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
8. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ, ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 1995
9. ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮੀ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ : ਇੱਕ ਪਰਿਚਯ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1999
10. ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਆਰਸੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ
11. ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਕਾਵਿ ਲੋਕ, ਨਿਊ ਬੁੱਕ ਕੰਪਨੀ, ਜਲੰਧਰ, 1998
12. ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2001
13. ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ ਅਤੇ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗੁਮਟਾਲਾ, ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ : ਚਿੰਤਨ ਤੇ ਕਲਾ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2003

Amrita
Ran

BA/MD/PUN/4/DSC/205

ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਸਾਹਿਤ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਮੱਧਕਾਲੀ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ □
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਵਾਰਤਕ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ □

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਗਦ ਅਤੇ ਪਦ ਦੇ ਵਖਰੇਵੇਂ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ □
2. ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਨਿਕਾਸ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰੂਪਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ □
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਸਾਹਿਤ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ □
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਰਚਨਾ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ, ਵਿਕਾਸ □

ਭਾਗ- ਦੂਸਰਾ

ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ

ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਦਿਨ

ਤਸਵੀਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਸਰਸਾ, 2012

ਭਾਗ- ਤੀਸਰਾ

ਪਰਮਜੀਤ ਮਾਨ

ਸਮੁੰਦਰਨਾਮਾ (ਛੱਲਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ)

ਪੀਪਲਜ਼ ਫੋਰਮ, ਬਰਗਾੜੀ, 2023

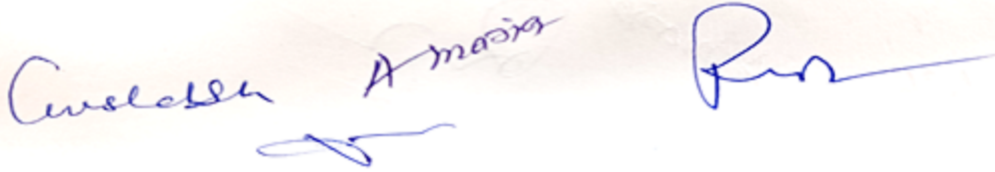
ਭਾਗ- ਚੌਥਾ

1 ਛੰਦ- ਦੇਹਿਰਾ, ਬੈਂਤ, ਪਉੜੀ ਅਤੇ ਕੋਰੜਾ

2 ਅਲੰਕਾਰ- ਉਪਮਾ, ਰੂਪਕ, ਅਤਿਕਥਨੀ ਅਤੇ ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ: ਸੰਚਾਰ ਤੇ ਵਿਹਾਰ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
2. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ, ਪੁਰਾਤਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ, ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਟੈਕਸਟ ਬੁੱਕ ਬੋਰਡ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
3. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਧੀਮਾਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ, ਗਗਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਰਾਜਪੁਰਾ, ਪਟਿਆਲਾ, 2006
4. Gurinder Singh Mann, An Introduction to Punjabi, Punjabi University, Patiala
5. ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਤੇ ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਿਪੀ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਨ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 2015

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਰਚਨਾ ਬਾਰੇ ਮੁੱਢਲਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਬਣੇਗੀ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਲਾ ਬਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ

1. ਨਿਬੰਧ: ਸਿਧਾਂਤ
- 1.1 ਨਿਬੰਧ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਤੱਤ

ਭਾਗ- ਦੂਜਾ

2. ਪੰਜਾਬੀ ਨਿਬੰਧ:
- 2.1 ਆਰੰਭ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ
- 2.2 ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ

ਭਾਗ- ਤੀਜਾ

- 3 ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ:
- 3.1 ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ
- 3.2 ਪੰਜਾਬੀ ਨਿਬੰਧ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨ

ਭਾਗ- ਚੌਥਾ

4. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ, ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਲੇਖ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ
- 4.1 ਪਾਠਗਤ ਅਧਿਐਨ
- 4.2 ਨਾਵਲ ਕਲਾ
- 4.3 ਪਾਤਰ ਚਿਤਰਨ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ: ਸੰਚਾਰ ਤੇ ਵਿਹਾਰ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
2. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ, ਪੁਰਾਤਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ, ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਟੈਕਸਟ ਬੁੱਕ ਬੋਰਡ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ

Amrita
Ran

ਸਿਰਜਨਾਤਮਕ ਲੇਖਣ : ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14(2x7 = 14) ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਜਨਾਤਮਕ ਲੇਖਣ ਦੇ ਹੁਨਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

13. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਜਨ-ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
14. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਨ-ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਟ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਹੁਨਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
15. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਿਰਜਨਾਤਮਕ ਲੇਖਣ ਦੇ ਹੁਨਰ ਵਿੱਚ ਵਿਹਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨਗੇ।
16. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਖ਼ਬਰਾਂ ਦੇ ਸੰਪਾਦਨ, ਫੀਚਰ ਲੇਖਣ, ਇੰਟਰਵਿਊ ਕਲਾ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਪਨ ਲੇਖਣ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ

- ੳ ਸਿਰਜਨਾਤਮਕ ਲੇਖਣ
ਅ ਸਿਰਜਣਾ ਲਈ ਕੁਝ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨੁਕਤੇ
ੲ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ

ਭਾਗ- ਦੂਸਰਾ

- ੳ ਜਨ-ਸੰਚਾਰ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ
ਅ ਸਿਰਜਣਾਤਮਿਕਤਾ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਲੇਖਣ- ਕਵਿਤਾ, ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਨਾਟਕ
ੲ ਸਿਰਜਨਾਤਮਕ ਲੇਖਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ

ਭਾਗ- ਤੀਸਰਾ

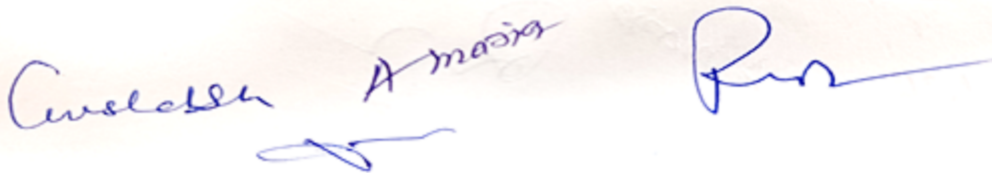
- ੳ ਜਨ-ਸੰਚਾਰ ਲਈ ਸਿਰਜਣਾ : ਪ੍ਰਿੰਟ ਮੀਡੀਆ
- ਅ ਖਬਰਾਂ ਲੇਖਣ ਦੀ ਕਲਾ ਸਿੱਖਣਾ, ਖਬਰਾਂ ਦਾ ਸੰਪਾਦਨ ਅਤੇ ਐਂਕਰਿੰਗ ਦੀ ਕਲਾ ਸਿੱਖਣਾ
- ੲ ਫੀਚਰ ਲੇਖਣ, ਇੰਟਰਵਿਊ ਲੇਖਣ, ਵਿਗਿਆਪਨ ਲੇਖਣ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਲੇਖਣ

ਭਾਗ- ਚੌਥਾ

- ੳ ਜਨ-ਸੰਚਾਰ ਲਈ ਸਿਰਜਣਾ : ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਮੀਡੀਆ
- ਅ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸਿੱਖਣਾ
- ੲ ਇੰਟਰਵਿਊ ਕਰਨ ਦੀ ਕਲਾ ਸਿੱਖਣਾ
- ਸ ਵਿਗਿਆਪਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਜਗਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਲੇਖਣ ਅਤੇ ਜਨ-ਸੰਚਾਰ ਮਾਧਿਅਮ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ
2. ਰਵੇਲ ਸਿੰਘ, ਮੀਡੀਆ ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ, ਗਰੇਸੀਅਸ ਬੁੱਕਸ, ਪਟਿਆਲਾ
3. ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਰਾਜ ਥਾਪਰ, ਸੰਚਾਰ ਤਕਨੀਕ ਅਤੇ ਮਲਟੀਮੀਡੀਆ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ
4. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਲੇਖਕ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਅਤੇ ਸਿਰਜਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ

Three handwritten signatures in blue ink are visible on a light-colored background. The signatures are written in a cursive style. The first signature on the left is 'Anshu', the middle one is 'Amrita', and the one on the right is 'Ran'.

ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮੀਡੀਆ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ □

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcome)

1. ਪੰਜਾਬੀ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪਾਂ ਤੇ ਪੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ □
2. ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ □
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਕਿੱਤੇ ਵਿਚਲੀਆਂ ਅਪਾਰ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਕੈਰੀਅਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ □
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਾਹਿਤਕ ਸੂਝ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ □

ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ

1. ਪੱਤਰਕਾਰੀ :
  - 1.1 ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਰਿਪੇਖ
  - 1.2 ਅਰਥ, ਤੱਤ, ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਸੰਕਲਪ
  - 1.3 ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਨਿਕਾਸ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ
  - 1.4 ਪ੍ਰਿੰਟ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਮੀਡੀਆ ਦਾ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਕਾਸ

ਭਾਗ- ਦੂਸਰਾ

2. ਜਨ - ਸੰਚਾਰ
  - 2.1 ਅਰਥ, ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ
  - 2.2 ਜਨ ਸੰਚਾਰ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਿੰਟ ਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ, ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪ, ਰੋਜ਼ਾਨਾ, ਸਪਤਾਹਿਕ ਪੰਦਰਾ

ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਤੇ ਮਾਸਿਕ ਪਰਚੇ, ਛੋਟੇ ਪੱਤਰਕਾਰੀ

2.3 ਨਵੇਂ ਸੰਚਾਰ ਸਾਧਨ: ਵੈੱਬਸਾਈਟ, ਸੋਸ਼ਲ ਨੈੱਟਵਰਕਿੰਗ

ਭਾਗ- ਤੀਸਰਾ

3. ਪੱਤਰਕਾਰੀ : ਸਹਾਇਕ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਸਦਾਚਾਰ

3. ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਖੇਤਰ: ਅਨੁਵਾਦ ਕਲਾ, ਸੰਪਾਦਨ ਕਲਾ, ਫੀਚਰ ਲੇਖਣ, ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ, ਸਰਕੁਲੇਸ਼ਨ,

ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ

3. ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਦਾਚਾਰ: ਪੀਲੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ, ਪੱਤਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ, ਵਧੀਆ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਸਦਾਚਾਰਕ ਗੁਣ

3.1 ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ: ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁੱਦੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੈੱਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਖ਼ਬਰਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ

ਭਾਗ- ਚੌਥਾ

4. ਰਚਨਾਤਮਿਕ ਪੱਤਰਕਾਰੀ

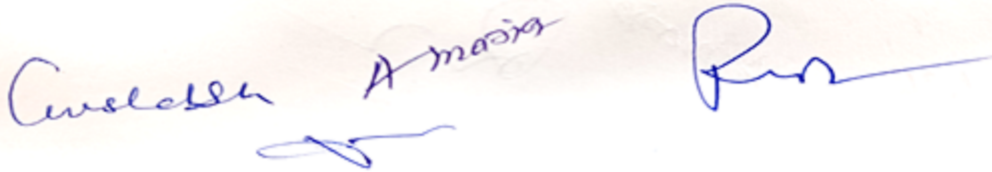
4.1 ਰਚਨਾਤਮਿਕ ਪੱਤਰਕਾਰੀ: ਅਰਥ, ਮਹੱਤਤਾ, ਦਰਪੇਸ਼. ਚੁਨੌਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ

4.2 ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰੁਝਾਨ, ਸੰਪਾਦਕੀ ਪੰਨਾ

4.3 ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਸਪਲੀਮੈਂਟ: ਅਰਥ, ਕਿਸਮਾਂ, ਮਹੱਤਵ, ਨਿਰਮਾਣ, ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ, ਰਚਨਾਤਮਿਕ ਲੇਖਣੀ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੜੈਚ, ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਸੁਣੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2010
2. ਐੱਲ. ਆਰ. ਨਾਗਪਾਲ, ਸਮਾਚਾਰ ਪੱਤਰ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਤੇ ਛਪਾਈ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2002
3. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ, ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਪੱਤਰਕਾਰੀ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 2005
4. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਪਾਰੁਲ ਰਾਏਜ਼ਾਦਾ, ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਜਨ ਸੰਚਾਰ, ਮਦਾਨ ਪਬਲਿਸਿੰਗ ਹਾਊਸ, ਪਟਿਆਲਾ, 2014
5. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭੁਪਿੰਦਰ ਬੱਤਰਾ, ਸੰਚਾਰ, ਮਦਾਨ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਪਟਿਆਲਾ, 2005
6. ਕਿਸ਼ਨੀ ਨਵਲਾਣੀ, ਸੂਚਨਾ ਸੰਚਾਰ, ਮਦਾਨ ਪਬਲਿਸਿੰਗ ਹਾਊਸ, ਪਟਿਆਲਾ, 2004
7. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ, ਮਦਾਨ ਪਬਲਿਸਿੰਗ ਹਾਊਸ, ਪਟਿਆਲਾ, 1996
8. ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਪੂਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2012

BA/MD/PUN/4/AEC/202

ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ : ਸੰਖੇਪ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 02

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 50

(ਪੇਪਰ : 35, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 15)

ਸਮਾਂ : 2 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $7(1 \times 7 = 7)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੇ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcome)

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਜਨ-ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ

1. ਲੋਕਧਾਰਾ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਖੇਤਰ
- 1.1 ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਲੱਛਣ ਅਤੇ ਤੱਤ

ਭਾਗ-ਦੂਜਾ

2. ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਗਟਾ ਵਿਧੀਆਂ (ਲੋਕਗੀਤ, ਲੋਕ ਕਥਾ, ਲੋਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ)

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟ੍ਰੱਸਟ, ਇੰਡੀਆ, 1999
2. ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਸਮੀਖਿਆ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2012
3. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ, ਲੋਕਯਾਨ ਅਧਿਐਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
4. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਫਰੈਂਕ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਈਟਰਜ਼ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ
5. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ : ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਗਰੇਸੀਅਸ ਬੁੱਕਸ, ਪਟਿਆਲਾ, 2012
6. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋ, ਲੋਕਯਾਨ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
7. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1999
8. ਤੇਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ : ਪਰੰਪਰਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਮਾਨ, ਸਾਹਿਤ ਕਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2002
9. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਲੋਕਧਾਰਾ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ, 1998
10. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਠਲ ਅਤੇ ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਖੀਵਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2003

Amrita
Ran

ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਾਰਤਕ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 02

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 50

(ਪੇਪਰ : 35, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 15)

ਸਮਾਂ : 2 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $7(1 \times 7 = 7)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੇ ਭਾਗਾਂ (ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨੈਤਿਕ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ।

Learning Outcomes:

- 1 ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਾਰਤਕ ਬਾਰੇ ਚੇਤਨ ਹੋਣਗੇ।
- 2 ਵਾਰਤਕ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ।
- 3 ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਾਰਤਕ ਦੀਆਂ ਕੁੱਝ ਚੋਣਵੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- 4 ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਾਰਤਕ ਰਚਨਾ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ।

ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ

1. ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਾਰਤਕ:
  - 1.1 ਜਾਣ ਪਛਾਣ, ਲੋੜ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ
  - 1.2 ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਾਰਤਕ

ਭਾਗ-ਦੂਸਰਾ

2. ਵਾਰਤਕ ਰਚਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਤ:
  - 2.1 ਬੁੱਧੀ, ਭਾਵ, ਕਲਪਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ੈਲੀ
  - 2.2 ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਤ: ਤਰਕ ਅਧਾਰਿਤ ਸੋਚ, ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਤੱਥ,

ਨਿਰਪੱਖਤਾ, ਸਮਕਾਲੀ ਸਾਰਥਿਕਤਾ

- 2.3 ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਲੇਖ ਲਿਖਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ

1. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਵੈਤ(ਸੰਪਾ.), ਗਿਆਨ ਮਾਲਾ: ਵਿਗਿਆਨਕ ਤੇ ਸਮਾਜ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਲੇਖਾਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2001.
2. ਸੀਤਲ, ਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਵਾਰਤਕ ਤੇ ਵਾਰਤਕ-ਸ਼ੈਲੀ, ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਟੈਕਸਟ ਬੁੱਕ ਬੋਰਡ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1986.
3. ਗਿੱਲ, ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ (ਸੰਪਾ.), ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ: ਸੈਮੀਨਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 1986.
4. ਗੁਰਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ, ਵਾਰਤਕ ਸਿਧਾਂਤ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2017.
5. ਧੀਰ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਪੂਰ (ਸੰਪਾ.), ਗਿਆਨ ਸਰੋਵਰ: ਗਿਆਨ ਵਿਗਿਆਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਨਿਬੰਧ ਸੰਗ੍ਰਹਿ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2006. ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ,
6. ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਕਮਲਾ ਅਕਾਲੀ, ਵਿਗਿਆਨਕ ਲੇਖ, ਅਤਰ ਚੰਦ ਕਪੂਰ, ਅੰਬਾਲਾ, 1950

Amrita
Pun

BA/MD/PUN/5/DSC/301

ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਉਲੀਕਦੇ ਹੋਏ ਆਧੁਨਿਕ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਝੁਕਾਵਾਂ/ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਗੇ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਵਿਧਾਗਤ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੁਆਰਾ ਕਾਵਿ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸੂਝ ਅਤੇ ਸਮਝ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਸਮਝਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਵਿਹਾਰ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਅਤੇ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨਗੇ।

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

1. ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ : ਸਿਧਾਂਤਕ ਪੱਖ
  - 1.1 ਕਵਿਤਾ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਤੱਤ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ
  - 1.2 ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ : ਆਰੰਭ ਤੇ ਵਿਕਾਸ
  - 1.3 ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ : ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ
  - 1.4 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਭਾਗ- ਦੂਸਰਾ

2. ਕਾਵਿ ਨਾਦ (ਚੋਣਵਾਂ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ) ਸੰਪਾਦਕ ਡਾ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਅਰਸ਼ੀ ਅਤੇ ਡਾ. ਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ। (ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ, ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ- ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਕਵੀ ਹੀ ਪੜ੍ਹਾਏ ਜਾਣ)
- 2.1 ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਸਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ
- 2.2 ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਕਲਾ ਪੱਖ
- 2.3 ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਾਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ
- 2.4 ਕਵੀਆਂ ਦਾ ਜੀਵਨ, ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਰਚਨਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ

ਭਾਗ- ਤੀਸਰਾ

3. ਕਾਵਿ ਨਾਦ (ਚੋਣਵਾਂ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ) ਸੰਪਾਦਕ ਡਾ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਅਰਸ਼ੀ ਅਤੇ ਡਾ. ਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ। (ਬਾਵਾ ਬਲਵੰਤ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਧੀਰ, ਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਕੇਮਲ, ਪਾਸ਼- ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਕਵੀ ਹੀ ਪੜ੍ਹਾਏ ਜਾਣ)
- 3.1 ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਸਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ
- 3.2 ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਕਲਾ ਪੱਖ
- 3.3 ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਾਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ
- 3.4 ਕਵੀਆਂ ਦਾ ਜੀਵਨ, ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਰਚਨਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ

ਭਾਗ- ਚੌਥਾ

4. ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ
- 4.1 ਪੈਰਾ ਰਚਨਾ
- 4.2 ਅਣਡਿੱਠਾ ਪੈਰਾ
- 4.3 ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ
- 4.4 ਇਸਤਿਹਾਰ
- 4.4 ਹਿੰਦੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ :

1. ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ(ਸੰਪਾ.), ਵੀਰਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2005
2. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਪੂਨੀ (ਸੰਪਾ.), ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਰਚਨਾ ਸੰਸਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ
3. ਸੁਹਿੰਦਰਬੀਰ, ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ : ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫ਼ਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
4. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ
6. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਕਾਵਿ ਸਰੋਕਾਰ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2006
7. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਅਧਿਐਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
8. ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਰੂਪ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਕੋਸ਼, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ

ਪੰਜਾਬੀ ਜੀਵਨੀ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਜੀਵਨੀ ਸਾਹਿਤ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਜੀਵਨੀ ਸਬੰਧੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਜੀਵਨੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਝੁਕਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹਾਸਲ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਗਤ ਅਤੇ ਕਲਾਤਮਕ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

1. ਜੀਵਨੀ :
  - 1.1 ਸਿਧਾਂਤ, ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ
  - 1.2 ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਰੂਪਾਕਾਰਕ ਵਿਲੱਖਣਤਾ
  - 1.3 ਪੰਜਾਬੀ ਜੀਵਨੀ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ

ਭਾਗ- ਦੂਸਰਾ

2. ਸ਼ਿਵ ਵਰਮਾ, ਯਾਦਾਂ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ, ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਸਪੋਰਟਸ ਤੇ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ, ਲੁਧਿਆਣਾ
  - 2.1 ਵਿਸ਼ਾਗਤ ਸਰੋਕਾਰ
  - 2.2 ਭਾਸ਼ਾਈ ਜੁਗਤਾਂ
  - 2.3 ਵਾਰਤਕ ਸ਼ੈਲੀ

2.4 ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ

ਭਾਗ- ਤੀਸਰਾ

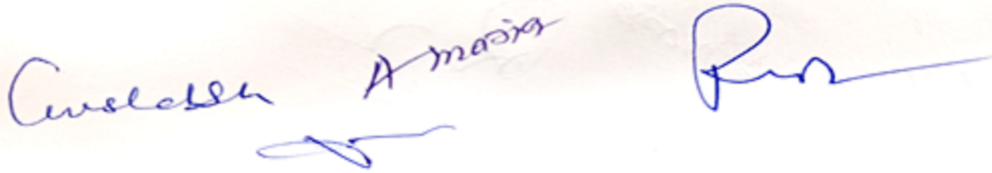
3. ਡਾ ਬੀਰਬਲ ਸਿੰਘ, ਮਦਨ ਲਾਲ ਚੰਗਰਾ, ਹਰਿਆਣਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ
- 3.1 ਵਿਸ਼ਾਗਤ ਸਰੋਕਾਰ
- 3.2 ਭਾਸ਼ਾਈ ਜੁਗਤਾਂ
- 3.3 ਵਾਰਤਕ ਸ਼ੈਲੀ
- 3.4 ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ

ਭਾਗ- ਚੌਥਾ

4. ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ
- 4.1 ਪੈਰ੍ਹਾ ਰਚਨਾ
- 4.2 ਅਣਡਿੱਠਾ ਪੈਰ੍ਹਾ
- 4.3 ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ : ਸੰਚਾਰ ਤੇ ਵਿਹਾਰ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
2. ਧਰਮਪਾਲ ਸਿੰਗਲ, ਵਾਰਤਕ ਸ਼ੈਲੀ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ
3. ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦਿਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਿਬੰਧ : ਸਰੂਪ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1991

Handwritten signatures in blue ink on a light background. The signatures are 'Gurdeep', 'Amaria', and 'Ran'.

ਪੰਜਾਬੀ ਰੇਖਾ- ਚਿੱਤਰ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ ਸਾਹਿਤ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ ਸਬੰਧੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਜੀਵਨੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਝੁਕਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹਾਸਲ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਗਤ ਅਤੇ ਕਲਾਤਮਕ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

1. ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ : ਸਿਧਾਂਤ, ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ
- 1.1 ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ: ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਰੂਪਾਕਾਰਕ ਵਿਲੱਖਣਤਾ
- 1.3 ਪੰਜਾਬੀ ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ : ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ

ਭਾਗ- ਦੂਸਰਾ

2. ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ, ਨਿੰਮ ਦੇ ਪੱਤੇ,
- 2.1 ਵਿਸ਼ਾਗਤ ਸਰੋਕਾਰ
- 2.2 ਭਾਸ਼ਾਈ ਜੁਗਤਾਂ
- 2.3 ਵਾਰਤਕ ਸ਼ੈਲੀ
- 2.4 ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ

ਭਾਗ- ਤੀਸਰਾ

3. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗ, ਪੱਥਰ ਲੀਕਾਂ
- 3.1 ਵਿਸ਼ਾਗਤ ਸਰੋਕਾਰ
- 3.2 ਭਾਸ਼ਾਈ ਜੁਗਤਾਂ
- 3.3 ਵਾਰਤਕ ਸੈਲੀ
- 3.4 ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ

ਭਾਗ- ਚੌਥਾ

4. ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ
- 4.1 ਪੈਰ੍ਹਾ ਰਚਨਾ
- 4.2 ਅਣਡਿੱਠਾ ਪੈਰ੍ਹਾ
- 4.3 ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ : ਸੰਚਾਰ ਤੇ ਵਿਹਾਰ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
2. ਧਰਮਪਾਲ ਸਿੰਗਲ, ਵਾਰਤਕ ਸੈਲੀ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ
3. ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦਿਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਿਬੰਧ : ਸਰੂਪ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1991

Amrita
Amrita
Amrita

ਫਿਲਮਸਾਜ਼ੀ ਦਾ ਹੁਨਰ : ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ੀ ਦੇ ਹੁਨਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ □

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਝੁਕਾਵਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ

ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ੀ, ਕੋਰੀਓਗਰਾਫੀ, ਸਿਨਮੈਟੋਗਰਾਫੀ ਅਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਲਈ ਸੰਵਾਦ ਲੇਖਣ ਦੀ ਗਹਿਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਗੇ □

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਫਿਲਮ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਫਿਲਮ ਰਿਵਿਊ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਣਗੇ □
ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ੀ ਦੇ ਹੁਨਰ ਦੀ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨਗੇ □

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

1. ਭਾਰਤੀ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ੀ
- 1.1 ਭਾਰਤੀ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ੀ : ਆਰੰਭ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ
- 1.2 ਭਾਰਤੀ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ੀ : ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਝੁਕਾਅ
- 1.3 ਭਾਰਤੀ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ੀ : ਅੰਤਰ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਭਾਗ- ਦੂਸਰਾ

2. ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ੀ
- 2.1 ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ੀ : ਆਰੰਭ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ
- 2.2 ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ੀ : ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਝੁਕਾਅ
- 2.3 ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ੀ : ਅੰਤਰ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਭਾਗ- ਤੀਸਰਾ

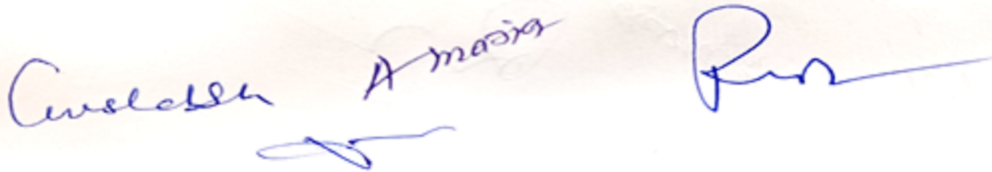
3. ਨਾਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਕੋਰੀਓਗ੍ਰਾਫੀ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ
- 3.1 ਕੈਮਰਾਮੈਨ ਜਾਂ ਸਿਨਮੈਟੋਗ੍ਰਾਫਰ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ
- 3.2 ਫਿਲਮਸਾਜੀ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ/ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ
- 3.3 ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ
- 3.4 ਫਿਲਮ ਲਈ ਕਹਾਣੀ ਲੇਖਣ
- 3.5 ਸੰਵਾਦ ਲੇਖਣ
- 3.6 ਗੀਤ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਤਿਆਰੀ
- 3.7 ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਜਾਂ ਕਾਸਟਿੰਗ, ਹੈਂਡਲਿੰਗ

ਭਾਗ- ਚੌਥਾ

4. ਅਰਦਾਸ(ਫਿਲਮ, 2016), ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਗਿੱਪੀ ਗਰੇਵਾਲ,ਸਿੱਪੀ ਗਰੇਵਾਲ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨਜ਼
- 4.1 ਫਿਲਮ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ/ ਰਿਵਿਊ
- 4.2 ਫਿਲਮੀ: ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਅਧਿਐਨ
- 4.3 ਸੰਵਾਦ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ
- 4.4 ਪਾਤਰਾਂ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ :

1. ਬਖ਼ਸ਼ਿੰਦਰ, ਫਿਲਮਸਾਜੀ, ਕਲਮਿਸਤਾਨ, 2-ਨਿਊ ਦਿਓਲ ਨਗਰ, ਜਲੰਧਰ, 2010
2. ਬਲਜਿੰਦਰ ਨਸਰਾਲੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ (ਸਮਕਾਲੀ ਸੰਦਰਭ), ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ
3. ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ(ਸਿੱਧੂ), ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ ਦਾ ਸਚਿਤਰ ਇਤਿਹਾਸ,ਗੁਰਮੇਹਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ, ਪਟਿਆਲਾ
4. Jasbir Kaur (Dr.), **Punjabi samaj Ate Media**, Publication Bureau, punjabi University, patiala, 2014

ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਰੰਗਮੰਚ ਦਾ ਹੁਨਰ : ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਰੰਗਮੰਚ ਦੇ ਹੁਨਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਟਕ ਖੇਡਣ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਵਿਉਂਤਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੰਵਾਦ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਦੀ ਗਹਿਣ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਗੇ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰੰਗਮੰਚ ਦੀਆਂ ਮੰਚੀ ਜੁਗਤਾਂ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰੰਗਮੰਚ ਦੇ ਹੁਨਰ ਵਿੱਚ ਵਿਵਹਾਰਕ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨਗੇ।

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

1. ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਰੰਗਮੰਚ ਦਾ ਸੰਬੰਧ
- 1.2 ਨਾਟ- ਸਿਰਜਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ
- 1.3 ਨਾਟਕ: ਹੋਰ ਸਾਹਿਤ ਰੂਪਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਤਾ

ਭਾਗ- ਦੂਜਾ

2. ਰੰਗਮੰਚ: ਸਿਧਾਂਤਕ ਪੱਖ
- 2.2 ਰੰਗਮੰਚੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ
- 2.3 ਪਾਤਰ ਉਸਾਰੀ, ਅਦਾਕਾਰੀ ਹੁਨਰ ਅਤੇ ਰੀਹਰਸਲਾਂ

ਭਾਗ- ਤੀਜਾ

- 3.1 ਅਦਾਵਾਂ ਦਾ ਰੋਲ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ
- 3.2 ਭੇਸ-ਭੂਸ਼ਾ ਦਾ ਮਹੱਤਵ, ਮੇਕਅਪ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਨਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣਾ

3.3 ਰੋਸ਼ਨੀ ਅਤੇ ਮੰਚ ਸੱਜਾ ਦਾ ਰੋਲ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ

ਭਾਗ- ਚੌਥਾ

4. ਮੰਚੀ ਅਭਿਆਸ

4.1 ਸੰਵਾਦ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ

4.2 ਅਭਿਨੈ ਹੁਨਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣਾ

4.3 ਨੁੱਕੜ ਨਾਟਕ: ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਸਕਰਿਪਟ ਲੇਖਣ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਪਾਲੀ ਭੁਪਿੰਦਰ, ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਨਾਟ ਚਿੰਤਨ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ

2. ਕਿਰਪਾਲ ਕਜ਼ਾਕ, ਰੰਗਮੰਚ ਚਿੰਤਨ, ਗਰੇਸੀਅਸ ਬੁੱਕਸ, ਪਟਿਆਲਾ

3. ਨਵਨਿੰਦਰਾ ਬਹਿਲ, ਰੰਗਮੰਚ ਅਤੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਨਾਟਕ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ

4. ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਮਾਂਗਟ, ਰੰਗਮੰਚ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ

5. ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਰੰਗਮੰਚ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ, ਬਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼, ਦਿੱਲੀ

Amrita *Ran*

BA/MD/PUN/6/DSC/304

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨਾਇਕ ਪਰੰਪਰਾ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਨਾਇਕਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਨਾਇਕਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ □
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮੱਧਕਾਲੀ ਨਾਇਕਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਰੁਤਬੇ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ □
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਲ ਦੀ ਨਾਇਕ ਪਰੰਪਰਾ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ □
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕ ਨਾਇਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

1. ਨਾਇਕ ਦਾ ਸੰਕਲਪ
  - 1.1 ਨਾਇਕ ਦੀ ਨਿਰਮਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵਰਗੀਕਰਨ
  - 1.2 ਨਾਇਕ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ

ਭਾਗ-ਦੂਜਾ

2. ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਕਾਲ ਦੀ ਨਾਇਕ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਸਰੋਤ
  - 2.1 ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ, ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ
  - 2.2 ਪੂਰਨ ਭਗਤ, ਰਾਜਾ ਰਸਾਲੂ

ਭਾਗ- ਤੀਜਾ

3. ਮੱਧਕਾਲ ਦੀ ਨਾਇਕ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਸਰੋਤ
- 3.1 ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ
- 3.2 ਭਾਈ ਘਨੱਈਆ, ਮਾਈ ਭਾਗੋ
- 3.3 ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ, ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲੂਆ

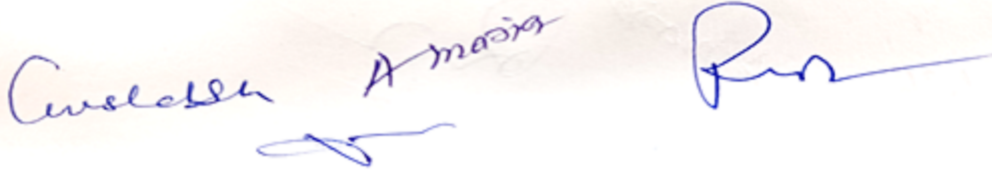
ਭਾਗ-ਚੌਥਾ

4. ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਲ ਦੀ ਨਾਇਕ ਪਰੰਪਰਾ
- 4.1 ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ, ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ, ਇਸ਼ਫਾਕ ਉਲੂ ਖ਼ਾਨ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ
- 4.2 ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ, ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ, ਗੁਰੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਮਾਤਾਵਾਂ, ਗੁਰੂ ਪਤਨੀਆਂ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਪੁੱਤਰੀਆਂ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ
2. ਸ਼ਿਵ ਵਰਮਾ, ਯਾਦਾਂ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਸਪੋਰਟਸ ਤੇ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ, ਲੁਧਿਆਣਾ
3. ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ (ਸੰਪਾ), ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਸਮਕਾਲੀਨ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2014
4. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਨਾਮਦਾਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟ੍ਰਸਟ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 2010
5. ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਭਾਰਤੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਪਰੰਪਰਾ ਅਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬਿਰਤਾਂਤ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ, 2018

Amrita

ਪੰਜਾਬੀ ਨਿਬੰਧ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਨਿਬੰਧ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਿਬੰਧ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਰੂਪ ਨਿਬੰਧ ਸਬੰਧੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਨਿਬੰਧ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਝੁਕਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹਾਸਲ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਨਿਬੰਧ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਗਤ ਅਤੇ ਕਲਾਤਮਕ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

1. ਨਿਬੰਧ:
  - 1.1 ਸਿਧਾਂਤ, ਅਰਥ ਅਤੇ ਸਰੂਪ
  - 1.2 ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਰੂਪਾਕਾਰ ਵਿਲੱਖਣਤਾ

ਭਾਗ- ਦੂਜਾ

2. ਪੰਜਾਬੀ ਨਿਬੰਧ :
  - 2.1 ਪੰਜਾਬੀ ਨਿਬੰਧ : ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ
  - 2.2 ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਨਿਬੰਧ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ

ਭਾਗ-ਤੀਜਾ

3. ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ, ਨਵੀਂਆਂ ਸੋਚਾਂ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ
- 3.1 ਵਿਸ਼ਾਗਤ ਸਰੋਕਾਰ
- 3.2 ਭਾਸ਼ਾਈ ਜੁਗਤਾਂ
- 3.3 ਵਾਰਤਕ ਸੈਲੀ
- 3.4 ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ

ਭਾਗ- ਚੌਥਾ

4. ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ:
- 4.1 ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਬਿੰਦੀ, ਟਿੱਪੀ ਅਤੇ ਅਧਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਨੇਮ
- 4.2 ਸਮਾਨਾਰਥਕ, ਵਿਪਰੀਤਾਰਥਕ ਅਤੇ ਬਹੁਅਰਥਕ ਸ਼ਬਦ
- 4.3 ਵਾਕ, ਵਾਕਾਂਸ਼ ਅਤੇ ਉਪ ਵਾਕ
- 4.4 ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਕ ਤਰਤੀਬ
- 4.5 ਵਾਕ ਸੁੱਧੀ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ : ਸੰਚਾਰ ਤੇ ਵਿਹਾਰ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
2. ਧਰਮਪਾਲ ਸਿੰਗਲ, ਵਾਰਤਕ ਸੈਲੀ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ
3. ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦਿਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਿਬੰਧ : ਸਰੂਪ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1991

Amrita
Pun

BA/MD/PUN/6/DSC/306

ਪੰਜਾਬੀ ਗ਼ਜ਼ਲ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗ਼ਜ਼ਲ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗ਼ਜ਼ਲ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੱਖ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ □
- ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ □

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਗ਼ਜ਼ਲ ਸਬੰਧੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ □
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਗ਼ਜ਼ਲ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ □
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗ਼ਜ਼ਲਗੋ ਦੀਆਂ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੜ੍ਹਤ ਦੁਆਰਾ ਗ਼ਜ਼ਲ ਦੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹਾਸਲ ਹੋਵੇਗੀ □
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਵਿਹਾਰ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਅਤੇ ਮੁਹਾਰਤ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ □

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

1. ਗ਼ਜ਼ਲ: ਸਿਧਾਂਤ, ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ
- 1.1 ਗ਼ਜ਼ਲ: ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕ

ਭਾਗ- ਦੂਜਾ

2. ਪੰਜਾਬੀ ਗ਼ਜ਼ਲ : ਆਰੰਭ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ
- 2.1 ਪੰਜਾਬੀ ਗ਼ਜ਼ਲ : ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਝੁਕਾਅ

ਭਾਗ- ਤੀਜਾ

3. ਹਵਾ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਹਰਫ਼, ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਸਰਹਿੰਦ, 2000
- 3.1 ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਰੋਕਾਰ
- 3.2 ਕਲਾ ਪੱਖ/ ਤਕਨੀਕ
- 3.3 ਪਾਠਗਤ ਅਧਿਐਨ
- 3.4 ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਾਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ

ਭਾਗ- ਚੌਥਾ

4. ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ
- 4.1 ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਬਿੰਦੀ, ਟਿੱਪੀ ਅਤੇ ਅਧਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਨੇਮ
- 4.2 ਸਮਾਨਾਰਥਕ, ਵਿਪਰੀਤਾਰਥਕ ਅਤੇ ਬਹੁਅਰਥਕ ਸ਼ਬਦ
- 4.3 ਵਾਕ, ਵਾਕਾਂਸ਼ ਅਤੇ ਉਪ ਵਾਕ
- 4.4 ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਕ ਤਰਤੀਬ
- 4.5 ਵਾਕ ਸੁੱਧੀ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ :

1. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਅਧਿਐਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
2. ਹਰਜਿੰਦਰ ਬੱਲ, ਅਰੁਜ ਕੀ ਹੈ, ਤਸਵੀਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਕਾਲਾਂਵਾਲੀ (ਸਿਰਸਾ)
3. ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਨ : ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2012
4. ਯੋਗਰਾਜ, ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ(ਸੰਪਾ), ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
5. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ, ਖੇਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਵਿ ਅੰਕ) ਅੰਕ 22, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1998

Amrita
Ran

ਪੰਜਾਬੀ ਬੀਰ ਰਸੀ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਚੇਤਨਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮੱਧਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਬਿਰਤਾਂਤਿਕ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

5. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਰਤਾਂਤ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਵਾਰ ਅਤੇ ਜੰਗਨਾਮਾ ਕਾਵਿ ਵਿਚਲੀਆਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਸਾਂਝਾਂ ਅਤੇ ਵਖਰੇਵਿਆਂ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰ ਪਰੰਪਰਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਵਾਰ ਅਤੇ ਜੰਗਨਾਮਾ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ-ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

1. ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਬਿਰਤਾਂਤ ਕਾਵਿ : ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਰਿਪੇਖ
- 1.1 ਪੰਜਾਬੀ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਕਾਵਿ ਰੂਪ (ਵਾਰ ਅਤੇ ਜੰਗਨਾਮਾ) ਨਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ
- 1.2 ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਸਾਹਿਤ : ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ
- 1.3 ਵਾਰ ਅਤੇ ਜੰਗਨਾਮਾ : ਅੰਤਰ ਨਿਖੇੜ

ਭਾਗ- ਦੂਜਾ

2. ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.) ਸੀ-ਹਰਫੀਆਂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲੂਆ, ਕਾਦਰਯਾਰ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1988
- 2.1 ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦਾ ਸੰਕਲਪ
- 2.2 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਚੇਤਨਾ

- 2.3 ਬਿਰਤਾਂਤ ਵਿਧੀਆਂ
- 2.4 ਰੂਪਾਕਾਰ ਵਿਲੱਖਣਤਾ
- 2.5 ਭਾਸ਼ਾ ਸ਼ੈਲੀ

ਭਾਗ- ਤੀਜਾ

- 3. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ (ਸੰਪਾ.), ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ : ਜੰਗਨਾਮਾ ਸਿੰਘਾਂ ਅਤੇ ਫ਼ਰੰਗੀਆਂ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1999
- 3.1 ਜੰਗਨਾਮਾ: ਬਿਰਤਾਂਤਿਕ ਵਿਧੀਆਂ
- 3.2 ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ
- 3.3 ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਸਦਾਚਾਰ ਦਾ ਸੰਕਲਪ
- 3.4 ਕਥਾ ਸਾਰ

ਭਾਗ- ਚੌਥਾ

- 4. ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ
- 4.1 ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਬਿੰਦੀ, ਟਿੱਪੀ ਅਤੇ ਅਧਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਨੇਮ
- 4.2 ਸਮਾਨਾਰਥਕ, ਵਿਪਰੀਤਾਰਥਕ ਅਤੇ ਬਹੁਅਰਥਕ ਸ਼ਬਦ
- 4.3 ਵਾਕ, ਵਾਕਾਂਸ਼ ਅਤੇ ਉਪ ਵਾਕ
- 4.4 ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਕ ਤਰਤੀਬ
- 4.5 ਵਾਕ ਸੁੱਧੀ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

- 1. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗ, ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
- 2. ਸੁਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰ ਕਾਵਿ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2005
- 3. ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੰਗਨਾਮਾ : ਸਰੂਪ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
- 4. ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਆਰਸੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ
- 5. ਭੀਮ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ : ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2006

BA/MD/PUN/6/MIC/304
ਕਾਵਿ ਨਾਟ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4
ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100
(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਨਾਟ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੱਖ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਕਾਵਿ ਨਾਟ ਸਬੰਧੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਨਾਟ ਸਬੰਧੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ□
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਕਾਵਿ ਨਾਟ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ□
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਵਿ ਨਾਟ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਕਾਵਿ ਨਾਟ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤ ਦੁਆਰਾ ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਦੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹਾਸਲ ਹੋਵੇਗੀ□

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

1. ਕਾਵਿ ਨਾਟ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਹਾਂਕਾਵਿ : ਸਿਧਾਂਤ, ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ
- 1.1 ਕਾਵਿ ਨਾਟ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਤੱਤ
- 1.2 ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਨਾਟ : ਆਰੰਭ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ
- 1.3 ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਨਾਟ : ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ

ਭਾਗ- ਦੂਜਾ

2. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਨਨਕਾਇਣ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਉਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
- 2.1 ਵਿਸ਼ਾ
- 2.2 ਕਲਾ ਪੱਖ
- 2.3 ਕਾਵਿ ਨਾਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਖ

ਭਾਗ- ਤੀਜਾ

3. ਅਜਮੇਰ ਐਲਖ, ਮਿਰਜ਼ਾ ਦੀ ਮੌਤ, ਮੇਰੇ ਸਾਰੇ ਇਕਾਂਗੀ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਲੁਧਿਆਣਾ, 2015
- 3.1 ਵਿਸ਼ਾ
- 3.2 ਕਲਾ ਪੱਖ
- 3.3 ਕਾਵਿ ਨਾਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਖ

ਭਾਗ- ਚੌਥਾ

4. ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ
- 4.1 ਬਹੁਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ
- 4.2 ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਾਂ ਦੇ ਨੇਮ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਅਸ਼ੁੱਧ ਸ਼ਬਦ ਬੋਧ
- 4.3 ਅਗੀਤਰ-ਪਿਛੇਤਰ
- 4.4 ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ
- 4.5 ਛੰਦ : ਅਰਥ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਤੱਤ ਅਤੇ ਕਿਸਮਾਂ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ :

1. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਦਾ ਵਿਕਾਸ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਦਿੱਲੀ
2. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਮੀਖਿਆ ਸੰਸਾਰ, ਨਨਕਾਇਣ ਮਹਾ ਕਾਵਿ ਸਾਖੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ
3. ਪ੍ਰਤੀਕ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਨਨਕਾਇਣ ਇੱਕ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ, ਲਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ
4. ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਨ : ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2012

ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਸਾਹਿਤ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ (ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਚੇਤਨਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮੱਧਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਬਿਰਤਾਂਤਿਕ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾ ਕਿੱਸਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Course Outcomes)

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਰਤਾਂਤ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਸਾਂਝਾਂ ਅਤੇ ਵਖਰੇਵਿਆਂ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਦੇ ਸੰਕਲਪਿਕ ਗਿਆਨ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਪਰੰਪਰਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
4. ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ-ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

1. ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ : ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਰਿਪੇਖ
- 1.2 ਕਿੱਸਾ: ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਤੱਤ ਅਤੇ ਸਰੂਪ
- 1.3 ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਸਾਹਿਤ : ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

ਭਾਗ- ਦੂਜਾ

2. ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ:
  - 2.1 ਕਿੱਸਾ : ਕਿਸਮਾਂ
  - 2.2 ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਨਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ

ਭਾਗ- ਤੀਜਾ

3. ਪੀਲੂ, ਮਿਰਜ਼ਾ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ

- 3.1 ਕਿੱਸਾ : ਬਿਰਤਾਂਤਿਕ ਵਿਧੀਆਂ
- 3.2 ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ
- 3.3 ਵਿਸ਼ਾ
- 3.4 ਕਲਾ

ਭਾਗ- ਚੌਥਾ

4. ਸੱਸੀ, ਹਾਸਮ ਸ਼ਾਹ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ
- 4.1 ਕਿੱਸਾ : ਬਿਰਤਾਂਤਿਕ ਵਿਧੀਆਂ
- 4.2 ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ
- 4.3 ਵਿਸ਼ਾ
- 4.6 ਕਲਾ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗ, ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
2. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2005
3. ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਆਰਸੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ
4. ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2001
5. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ, ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਅੰਕ) ਅੰਕ 27, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1997

Anshu Amrita Ran

ਪੰਜਾਬੀ ਗ਼ਦਰ ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਲਹਿਰਾਂ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਮਹੱਤਵ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ □

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ □
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮਹੱਤਵ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ □
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਭਿੰਨ ਲਹਿਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਰਚੇ ਗਏ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੜ੍ਹਤ ਰਾਹੀਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਲਹਿਰਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨਗੇ □
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਹਨਾਂ ਲਹਿਰਾਂ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਦਾਨ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ □

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

1. ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਲਹਿਰਾਂ:
  - 1.1 ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਲਹਿਰਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ
  - 1.1 ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਲਹਿਰਾਂ ਦੀ ਉਤਪਤੀ

ਭਾਗ- ਦੂਜਾ

2. ਲੋਕ ਲਹਿਰਾਂ:
  - 2.1 ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ
  - 2.2 ਰੂਕਾ ਲਹਿਰ
  - 2.3 ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਲਹਿਰ
  - 2.4 ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ ਲਹਿਰ

2.5 ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ

ਭਾਗ- ਤੀਜਾ

2. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਲਿੱਟ (ਸੰਪਾ.), ਗ਼ਦਰ ਕਾਵਿ ਗ੍ਰੰਥਾਂ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ, 2015
- 2.1 ਗ਼ਦਰ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ, ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਿਛੋਕੜ
- 2.2 ਗ਼ਦਰ ਕਾਵਿ ਦਾ ਸ਼ਿਲਪ ਵਿਧਾਨ
- 2.3 ਗ਼ਦਰ ਕਾਵਿ ਦੇ ਸਰੋਕਾਰ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼
- 2.4 ਡਾਇਸਪੋਰਿਕ-ਚੇਤਨਾ
- 2.5 ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਾਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ

ਭਾਗ- ਚੌਥਾ

3. ਹਰਸਾ ਸਿੰਘ ਚਾਤਰ, ਕੂਕਿਆਂ ਦੀ ਵਾਰ (ਕਾਵਿ ਪੁਸ਼ਪਾਂਜਲੀ ਸੰਪਾ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਸਤ) ਐਵਿਸ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼, ਦਿੱਲੀ, 2017
- 3.1 ਵਾਰ ਕਾਵਿ ਰੂਪਾਕਾਰਕ ਅਧਿਐਨ
- 3.2 ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ/ ਕਥਾ ਬਿਆਨ
- 3.3 ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ
- 3.5 ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਾਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਸੁਵਰਨ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ, ਕੂਕਾ ਲਹਿਰ ਦੇ ਅਮਰ ਨਾਇਕ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
2. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਲਹਿਰਾਂ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
3. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਲਿੱਟ, ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਤੇ ਮੁੱਢਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ
4. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਲਿੱਟ, ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ : ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ
5. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਲਿੱਟ, ਗ਼ਦਰ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਸ਼ਿਲਪ ਵਿਧਾਨ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ
6. ਹਰੀਸ਼ ਕੇ. ਪੁਰੀ, ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ : ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ, ਜਥੇਬੰਦੀ, ਰਣਨੀਤੀ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

Amrita
Ran

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੈਡਿਟ: 4

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਚੇਤਨਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮੱਧਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾਵਾਂ ਗੁਰਮਤਿ, ਭਗਤੀ ਅਤੇ ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

6. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
7. ਭਗਤੀ, ਕਿੱਸਾ ਅਤੇ ਵੀਰ ਕਾਵਿ ਵਿਚਲੀਆਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਸਾਂਝਾਂ ਅਤੇ ਵਖਰੇਵਿਆਂ ਦੀ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
8. ਸੂਫੀਵਾਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਝ ਬਣੇਗੀ।
9. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨ ਕਲਾ, ਸਾਹਿਤਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਸਮਕਾਲੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਰਚਨਾ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ, ਵਿਕਾਸ, ਵਿਭਿੰਨ ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਿਕ ਅਧਿਐਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ।

ਭਾਗ- ਦੂਸਰਾ

ਬਾਬਾ ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਬਾਈ ਫ਼ਰੀਦ: ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਸਲੋਕ
ਨਾਨਕ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਭਾਗ- ਤੀਸਰਾ

ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਬਾਈ ਭਗਤ ਕਬੀਰ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ

ਭਾਗ- ਚੌਥਾ

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ

ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ

ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਅਤਰ ਸਿੰਘ, ਸਮਦਰਸ਼ਨ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 1982
2. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗ, ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
3. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗ ਅਤੇ ਜਸਪਾਲ ਕੌਰ ਕਾਂਗ, ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਵੇਕ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
4. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰ ਕਾਵਿ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2005
5. ਸੁਰਜੀਤ ਸਰਨਾ (ਅਨੁ.), ਕਬੀਰ, ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 1995
6. ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ), ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1990
7. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਮੁੱਲ ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਨਵਚਿੰਤਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1970
8. -ਉਹੀ-, ਪਤਰਾਂਜਲੀ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
9. -ਉਹੀ-, ਪਾਰਗਾਮੀ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
10. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ : ਪਾਠ ਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
11. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਬਾਣੀ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਵਿਕੇਂਦਰ, ਵਿਵੀਅਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ, 1985
12. ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ , ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਿਆਚਾਰ ਆਰਸੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ
13. -ਉਹੀ-, ਬਾਣੀ ਸੰਸਾਰ, ਆਰਸੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ
14. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਭਗਤੀ ਅੰਦੋਲਨ, ਮਨਦੀਪ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ
15. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ, ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਅੰਕ) ਅੰਕ 26, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2012
16. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ ਅਤੇ ਹਰਸਿਮਰਨ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਮਾਨਵਵਾਦੀ ਪਰਿਪੇਖ, ਗਰੇਸੀਅਸ ਬੁੱਕਸ, ਪਟਿਆਲਾ, 2014

Amrita
Pun

BA/H/PUN/7/DSC/402

ਹਰਿਆਣਾ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective)

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਇਸ ਦੇ ਝੁਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

- ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੁਆਰਾ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨ-ਜਾਚ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸੂਝ ਬਣੇਗੀ।
- ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਰਾਹੀਂ ਸਮਾਜਿਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਖੇਤਰੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਸਮਝਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ

ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਰਚਨਾ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ, ਵਿਕਾਸ, ਵਿਭਿੰਨ ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਿਕ ਅਧਿਐਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ।

ਭਾਗ- ਦੂਸਰਾ

ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਰਿਖੀ ਮੈਂ ਪ੍ਰਚੰਡ ਭਵਾਨੀ
ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2015

ਭਾਗ-ਤੀਸਰਾ

ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਰੈਣੂ ਭੂਮਿਕਾ ਤੋਂ ਬਗੈਰ
ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2008

ਭਾਗ-ਚੌਥਾ

ਕੇਸਰਾ ਰਾਮ ਜਨਾਨੀ ਪੇਂਦ

ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗ, ਹਰਿਆਣਾ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ
2. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗ ਅਤੇ ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ (ਸੰਪਾ.), ਹਰਿਆਣਾ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਯੋਗਦਾਨ, ਹਰਿਆਣਾ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
3. ਹਰਸਿਮਰਨ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਬਿਰਤਾਂਤਿਕ ਗਲਪ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1993
4. ਹਰਸਿਮਰਨ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਅਤੇ ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਰੈਣੂ-ਕਾਵਿ : ਸਰੋਕਾਰ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2013
5. ਡਾ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ(ਸੰਪਾ.), ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ : ਭਾਰਤੀ ਪਰਿਪੇਖ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ
6. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਅਧਿਐਨ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2011
7. ਡਾ ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ, ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਰਿਖੀ ਦਾ ਨਾਵਲ ਸੰਸਾਰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਿਕ ਅਧਿਐਨ, ਤਸਵੀਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਕਾਲਾਂਵਾਲੀ

Amrita
Pun

BA/H/PUN/7/DSC/403

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ

(ਆਦਿ ਕਾਲ ਤੋਂ 1850 ਤੱਕ)

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।
5. ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਖੰਡ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ(ਨਾਮਕਰਨ, ਕਾਲਵੰਡ ਆਦਿ) ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨਾ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸ ਲੇਖਣ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਿਰਜਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੇ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
2. ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਕਾਲ ਵੰਡ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਬਣੇਗੀ।
3. ਮੱਧਕਾਲ ਵਿਚਲੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਰੂਪ-ਰਚਨਾ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਧਾ ਮੁਲਕ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
4. ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਸਾਹਿਤ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਮੂਲ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ :

(ੳ) ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸ ਲੇਖਣ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ

(ਅ) ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਕਾਲ-ਵੰਡ ਅਤੇ ਨਾਮਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ

(ੲ) ਸਾਹਿਤ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਅੰਤਰ-ਸਬੰਧ

ਭਾਗ- ਦੂਸਰਾ

1500 ਈ. ਤੱਕ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ

ਭਾਗ- ਤੀਸਰਾ

1501 ਈ. ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 1700 ਈ. ਤੱਕ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ

ਭਾਗ- ਚੌਥਾ

1701 ਈ. ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 1850 ਈ. ਤੱਕ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਅਤਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ), ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ, 1971
2. ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਸੇਲ ਅਤੇ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਲਾਂਬਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਉੱਤਪਤੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲੁਧਿਆਣਾ, 1974
3. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿੱਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ, 1976
4. ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਆਦਿ ਕਾਲ ਅਤੇ ਭਗਤੀ ਕਾਲ), ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
5. ਧਰਮਪਾਲ ਸਿੰਗਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
6. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀਵਾਨਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਦਬ ਦੀ ਮੁਖਤਸਰ ਤਵਾਰੀਖ, ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
7. ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ ਅਤੇ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

Amrita
Ran

ਭਾਰਤੀ ਤੇ ਯੂਨਾਨੀ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਆਲੋਚਨਾ

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14(2x7=14) ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦਾ ਬੋਧ ਹਾਸਲ ਕਰਵਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਯੂਨਾਨੀ ਸਾਹਿਤ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਸੰਕਲਪਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਰੂਪ-ਰਚਨਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਵਾਰਤਕ ਦੀ ਵਿਹਾਰਕ ਆਲੋਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਯੂਨਾਨੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

ਕਾਵਿ: ਵਿਸ਼ੇ, ਪ੍ਰਯੋਜਨ, ਹੇਤੂ, ਭੇਦ (ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਨੁਸਾਰ)

ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ: 1- ਰਸ ਸਿਧਾਂਤ, ਯੁਨੀ ਸਿਧਾਂਤ

ਭਾਗ- ਦੂਸਰਾ

ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ: 2- ਅਲੰਕਾਰ, ਰੀਤੀ ਸਿਧਾਂਤ, ਵਕਰੋਕਤੀ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਔਚਿਤਯ ਸਿਧਾਂਤ

ਭਾਗ- ਤੀਸਰਾ

ਯੂਨਾਨੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ

ਪਲੈਟੋ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸਿਧਾਂਤ, ਲੌਜਾਈਨਸ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸਿਧਾਂਤ

ਭਾਗ- ਚੌਥਾ

ਅਰਸਤੂ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸਿਧਾਂਤ: ਅਨੁਕਰਨ(Imitation), ਤ੍ਰਾਸਦੀ (tragedy), ਵਿਰੋਚਣ (catharsis)

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਪੁੰਨੀ, ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ, ਨਵਚਿੰਤਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ, 1993
2. ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਸਾਹਿਤਿਆਰਥ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ,
3. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਵਿਹਾਰਕ ਸਮੀਖਿਆ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1994
4. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ, ਤ੍ਰਾਸਦੀ : ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ, 2004
5. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਅਰਸਤੂ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਐੱਸ ਚਾਂਦ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼, ਦਿੱਲੀ
6. -ਉਹੀ-, ਸਾਹਿਤ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
7. ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਸਮਝ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2005
8. ਗੁਰਚਰਨ ਕੌਰ ਜੱਗੀ, ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ, 1981
9. ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਪਰਖ, ਵਰਲਡ ਬੁੱਕ ਸੈਂਟਰ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 1989
10. ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਪੱਛਮੀ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
11. Hans Bertens, Literary Theory: The Basics, Routledge, London
12. Miller & J. Hillis, On Literature, Routledge, London
13. Ngendra, A Dictionary of Sanskrit poetics

Amrita
Ran

BA/H/PUN/7/DSC/405
ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾ

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਲੋਕਧਾਰਾ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਧਿਐਨ ਆਦਿ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸੂਝ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਵਿਰਸੇ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcome)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੀ ਅਮੀਰ ਵਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਵੱਖਰਤਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਧਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਮਨ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾਈ ਸਮਗਰੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਜਨ-ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮੀਅਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ.

- (ੳ) ਸਭਿਆਚਾਰ: ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਰਿਪੇਖ (ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਲੱਛਣ, ਪ੍ਰਭਾਵ ਆਦਿ)
- (ਅ) ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਸਾਹਿਤ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ
- (ੲ) ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਧਿਐਨ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ

ਭਾਗ- ਦੂਸਰਾ

- (ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ: ਭੂਗੋਲ, ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਪਰਿਪੇਖ

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਮੂਲ ਸੋਮੇ

(ੲ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਮੂਲ ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹ

ਭਾਗ- ਤੀਸਰਾ

(ੳ) ਲੋਕਧਾਰਾ: ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਖੇਤਰ

(ਅ) ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਧਿਐਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ

(ੲ) ਲੋਕਧਾਰਾ, ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਸਾਹਿਤ

ਭਾਗ- ਚੌਥਾ

(ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਗੀਤ, ਲੋਕ ਕਥਾ, ਲੋਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ, ਲੋਕ ਨਾਟਕ, ਲੋਕ ਧਰਮ, ਲੋਕ ਕਲਾਵਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕ ਨ੍ਰਿਤ ਦਾ ਵਿਸਤਰਿਤ ਅਧਿਐਨ

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਸੰਗ੍ਰਿਹ, ਸੰਪਾਦਨ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀ ਦੇਣ

1. ਆਰ. ਸੀ. ਟੈਂਪਲ 2. ਦਵਿੰਦਰ ਸਭਿਆਚਾਰੀ 3. ਵਣਜਾਰਾ ਬੇਦੀ 4. ਨਾਹਰ ਸਿੰਘ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਸੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟ੍ਰੱਸਟ, ਇੰਡੀਆ, 1999
2. -ਉਹੀ-, ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਵਿਸ਼. ਵਕੇਸ., ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਸ.ਸਾਪ, ਦਿੱਲੀ
3. ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਸਮੀਖਿਆ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2012
4. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ, ਲੋਕਯਾਨ ਅਧਿਐਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
5. -ਉਹੀ-, ਲੋਕਯਾਨ ਅਤੇ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2011
6. ਕੰਵਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੰਧ ਚਿੱਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1996
7. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਨਾਚ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1996
8. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੇਸ਼ੀ, ਲੋਕਧਾਰਾ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਫ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
9. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ, ਲੋਕਯਾਨ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
10. ਟੀ. ਆਰ. ਵਿਨੋਦ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ : ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2004
11. ਤੇਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ : ਪਰੰਪਰਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਿਮਾਨ, ਸਾਹਿਤ ਕਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ.ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2002
12. ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ (ਸੰਪਾ.), ਪੰਜਾਬੀਅਤ : ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਸਰੂਪ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
13. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਲੋਕਧਾਰਾ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ, 1998
14. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਠਲ ਅਤੇ ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਖੀਵਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2003

Amrita
Ran

ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ:4

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੱਧਕਾਲੀ ਚੇਤਨਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮੱਧਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਬਿਰਤਾਂਤਕ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾਵਾਂ- ਕਿੱਸਾ ਅਤੇ ਜੰਗਨਾਮਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਰਤਾਂਤ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹਾਸਿਲ ਹੋਵੇਗਾ।
- ਕਿੱਸਾ ਅਤੇ ਜੰਗਨਾਮਾ ਕਾਵਿ ਵਿਚਲੀਆਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਸਾਂਝਾਂ ਅਤੇ ਵਖਰੇਵਿਆਂ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਦੇ ਸੰਕਲਪਿਕ ਗਿਆਨ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਪਰੰਪਰਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- ਕਿੱਸਾ ਅਤੇ ਜੰਗਨਾਮਾ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ- ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

1. ਮੱਧਕਾਲੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਕਾਵਿ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਰਿਪੇਖ

1.1 ਮੱਧਕਾਲੀਨਤਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ

ਭਾਗ- ਦੂਜਾ

2. ਪੰਜਾਬੀ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਕਾਵਿ ਰੂਪ (ਕਿੱਸਾ, ਵਾਰ ਅਤੇ ਜੰਗਨਾਮਾ)

2.1 ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਸਾਹਿਤ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

ਭਾਗ- ਤੀਜਾ

3. ਮੀਆਂ ਕਾਦਰਯਾਰ, ਪੂਰਨ ਭਗਤ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੁਸਤਕ ਭੰਡਾਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

3.1 ਕਿੱਸਾ ਬਿਰਤਾਂਤਕ ਵਿਧੀਆਂ

3.2 ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ

3.3 ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਸਦਾਚਾਰ ਦਾ ਸੰਕਲਪ

3.4 ਕਥਾ ਸਾਰ

3.5 ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪੱਖ

3.6 ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ

ਭਾਗ- ਚੌਥਾ

4. ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ

4.1 ਬਹੁਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ

4.2 ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਾਂ ਦੇ ਨੇਮ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਅਸ਼ੁੱਧ ਸ਼ਬਦ ਬੋਧ

4.3 ਅਗੇਤਰ-ਪਿਛੇਤਰ

4.4 ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ

4.5 ਛੰਦ: ਅਰਥ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਤੱਤ ਅਤੇ ਕਿਸਮਾਂ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗ, ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

2. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰ ਕਾਵਿ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ ਦਿੱਲੀ, 2005

3. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ ਦਿੱਲੀ, 2005

4. ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਆਰਸੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ

5. ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ, ਕਾਦਰਯਾਰ ਕਿੱਸਾ ਪੂਰਨ ਭਗਤ ਪਾਠ ਅਤੇ ਅਲੋਚਨਾ(ਸੰਪਾ), ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ,

2013

6. ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ(ਡਾ), ਪੂਰਨ ਲੂਣਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ

Amrita
Ran

BA/H/PUN/7/MIC/402

ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼(Course objective)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੱਖ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ(Learning outcomes)

- ਬਿਰਤਾਂਤ ਸੰਬੰਧੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬਿਰਤਾਂਤ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤ ਦੁਆਰਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹਾਸਲ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਵਿਹਾਰ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਅਤੇ ਮੁਹਾਰਤ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ

1. ਬਿਰਤਾਂਤ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸਿਧਾਂਤ, ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ

1.1 ਬਿਰਤਾਂਤ: ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਤੱਤ

ਭਾਗ- ਦੂਜਾ

1.2 ਪੰਜਾਬੀ ਬਿਰਤਾਂਤ: ਅਰੰਭ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ

1.3 ਪੰਜਾਬੀ ਬਿਰਤਾਂਤ: ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ

ਭਾਗ-ਤੀਜਾ

3. ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ,ਲੂਣਾ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ

3.1 ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ: ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਰਚਨਾ

3.2 ਵਿਸ਼ਾਗਤ ਅਧਿਐਨ

3.3 ਕਲਾ ਪੱਖ/ ਵਿਧੀ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕ

ਭਾਗ- ਚੌਥਾ

4. ਵਿਹਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ

4.1 ਬਹੁਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ

4.2 ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਾਂ ਦੇ ਨੇਮ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਅਸ਼ੁੱਧ ਸ਼ਬਦ ਬੋਧ

4.3 ਅਗੇਤਰ-ਪਿਛੇਤਰ

4.4 ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ

4.5 ਛੰਦ: ਅਰਥ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਤੱਤ ਅਤੇ ਕਿਸਮਾਂ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:

1. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਪੁੰਨੀ(ਸੰਪਾ),ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਰਚਨਾ ਸੰਸਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿਲੀ

2. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਕਾਵਿ-ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ

3. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ, ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ(ਮੋਨੋਗ੍ਰਾਫ਼),ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ

4. ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਨ:ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਹਾਰ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2012

BA/H/PUN/8/DSC/406

ਖੇਜ ਵਿਧੀ

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਖੇਜ ਲਈ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਖੇਜ ਵਿਧੀ ਦੇ ਸਰੂਪ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ□
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਖੇਜ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਰ: ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ□
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਖੇਜ ਸਰੂਪ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ□
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਖੇਜ ਦੇ ਕ੍ਰਮਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ□

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

1. ਖੇਜ ਵਿਧੀ:
  - 1.1 ਖੇਜ ਵਿਧੀ: ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਪ੍ਰਕਾਰਜ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ
  - 1.2 ਖੇਜ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਰ: ਸਿਧਾਂਤਕ, ਇਤਿਹਾਸਿਕ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨਿਕ, ਤੁਲਨਾਤਮਕ, ਵਿਆਖਿਆਤਮਿਕ, ਪਾਠ ਨਿਰਣਾਮੂਲਕ ਖੇਜ ਦੀਆਂ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਵਿਧੀਆਂ: ਆਗਮਨਾਤਮਕ ਵਿਧੀ, ਨਿਗਮਨਾਤਮਕ ਵਿਧੀ

ਭਾਗ- ਦੂਸਰਾ

2. ਖੋਜ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ:

- 2.1 ਖੋਜ ਦੇ ਸੰਦ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਖੋਜ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ, ਸਟਾਈਲ ਸੀਟ, ਹਵਾਲੇ ਪੈਰ ਟਿੱਪਣੀਆਂ, ਸਿੱਟੇ ਅਤੇ ਸੂਤਰੀਕਰਨ, ਪੁਸਤਕਾਵਲੀ, ਪਰਿਸਿਸਟ ਤੇ ਕ੍ਰਮ ਸੂਚੀ।

ਭਾਗ- ਤੀਸਰਾ

3. ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ:

- 3.1 ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਰੂਪ: ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੌਫਟ-ਸਰੇਤ (ਸੀ ਡੀ) ਆਦਿ
- 3.2 ਇੰਟਰਨੈੱਟ: ਇੱਕ ਖੋਜ ਸਰੋਤ ਵਜੋਂ, ਹਵਾਲੇ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਧੀ, ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਉੱਤੇ ਖੋਜ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ

ਭਾਗ- ਚੌਥਾ

4. ਪੰਜਾਬੀ ਖੋਜ ਦਾ ਕ੍ਰਮਿਕ ਵਿਕਾਸ:

- 4.1 ਉਪਾਧੀ-ਮੁਕਤ ਖੋਜ
- 4.2 ਉਪਾਧੀ-ਮੂਲਕ ਖੋਜ

ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ

1. ਪਿਆਰ ਸਿੰਘ (ਡਾ), ਖੋਜ ਸਿੱਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਵਹਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2011
2. ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ 'ਕੇਸਰ', ਸਾਹਿਤ ਖੋਜ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਆਲੋਚਨਾ, ਮਦਾਨ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼, ਪਟਿਆਲਾ, 2008
3. ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ) (ਡਾ ਦੇਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਦਿਆਰਥੀ), ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਖੋਜ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੇ ਸੇਧ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
4. ਸੰਵਾਦ (ਪੰਜਾਬੀ ਰਿਸਰਚ ਜਰਨਲ) ਅੰਕ 16, ਜਨਵਰੀ-ਜੂਨ-2016
(<https://www.sanvad.org/issue/sanvad/volume-03-january-june-2016>)

BA/H/PUN/8/DSC/407

ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਪੱਛਮੀ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਲੋਚਨਾ

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਦੇਸ਼ (Course Objective)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ, ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦਾ ਬੋਧ ਹਾਸਲ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

1. ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਪੱਛਮੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
3. ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਧਾਂਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਚਿੰਤਨ ਅਤੇ ਅਲੋਚਨਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਨਵੇਂ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

1. ਮਾਰਕਸਵਾਦ, ਅਸਤਿਤਵਵਾਦ, ਮਨੋਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

ਭਾਗ- ਦੂਸਰਾ

2. ਸਾਹਿਤਕ ਵਾਦ

2.1 ਰੁਮਾਂਸਵਾਦ, ਯਥਾਰਥਵਾਦ, ਸਨਾਤਨਵਾਦ ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦ

ਭਾਗ- ਤੀਸਰਾ : ਆਧੁਨਿਕ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ

3. ਸੰਰਚਨਾਵਾਦ, ਚਿਹਨ ਵਿਗਿਆਨ, ਨਾਰੀਵਾਦ, ਦਲਿਤ ਚਿੰਤਨ

ਭਾਗ- ਚੌਥਾ :

4. ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਲੋਚਨਾ

ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ-ਕਵਿਤਾ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਲੋਚਨਾ (ਸਾਹਿਤਿਆਰਥ), ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ-ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਦਾ ਕਰਤੱਵ (ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸੋਮੇ), ਨਜ਼ਮ ਹੁਸੈਨ ਸੱਯਦ -ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ੇਅਰ ਰੀਤ ਦੇ ਸਦੀਵੀ ਸੁਭਾਅ ਤੇ ਬੁੱਲੇ ਸ਼ਾਹ(ਸੇਧਾਂ, ਸਾਰਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਲੇਖ), ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ-ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ: ਰੂਪ ਰਚਨਾ (ਪਾਰਗਾਮੀ), ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਕੰਵਰ -ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਵਚੇਤਨ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ), ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਵੀ-ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਭਿਆਚਾਰ (ਰਵੀ ਚੇਤਨਾ), ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀ-ਕਹਤ ਸੁਨਤ ਹੋ ਕਥਾ-ਬਾਰਤਾ (ਜੋਤ-ਜੁਗਤ ਕੀ ਬਾਰਤਾ).

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਪੁੰਨੀ, ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ, ਨਵਚਿੰਤਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ, 1993
2. ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਸਾਹਿਤਿਆਰਥ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ,
3. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਵਿਹਾਰਕ ਸਮੀਖਿਆ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1994
4. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ, ਤ੍ਰਾਸਦੀ: ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ, 2004
5. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਅਰਸਤੂ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਐੱਸ ਚਾਂਦ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼, ਦਿੱਲੀ
6. -ਉਹੀ-, ਸਾਹਿਤ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
7. -ਉਹੀ-, ਪਾਰਗਾਮੀ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
8. -ਉਹੀ-, ਤ੍ਰਾਸਦੀ, ਵਿਦਵਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਬਾਲਾ ਕੈਂਟ
9. -ਉਹੀ-, ਉਦਾਤ ਬਾਰੇ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1972
10. ਸੁਕਦੇਵ, ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਟੈਕਸਟ ਬੁੱਕ ਬੋਰਡ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1983
11. ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਸਮਝ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2005
12. ਗਨਪਤੀ ਚੰਦਰ ਗੁਪਤ, ਭਾਰਤੀਯ ਐਰ ਪਾਛਚਾਤਯ ਕਾਵਯ ਸਿਧਾਂਤ, ਲੋਕ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅਲਾਹਾਬਾਦ

Amrita

Amrita

Ran

BA/H/PUN/8/DSC/408

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (1851 ਈ: ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ)

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ□

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਾਂ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ□
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਲੇਖਣ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ, ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਗੇ□
3. ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਲ ਵਿਚਲੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਰੂਪ-ਰਚਨਾ ਦੀ ਵਿਧਾਮੂਲਕ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ□
4. ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਲ ਵਿਚਲੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤਕ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਮੂਲ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ□

Amrita
Ran

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

1. ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ:
  - 1.1 ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸ ਲੇਖਣ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ
  - 1.2 ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਆਧਾਰ ਮੂਲਕ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸ ਲੇਖਣ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ
  - 1.3 ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸਾਂ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ (ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਅਲੋਚਨਾਤਮਕ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ: ਸੇਰੇਬਰੀਆਕੋਵ)

ਭਾਗ- ਦੂਸਰਾ

2. 1851 ਈ. ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 1900 ਈ. ਤੱਕ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ

ਭਾਗ- ਤੀਸਰਾ

3. 1901 ਈ. ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 1960 ਈ. ਤੱਕ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ

ਭਾਗ- ਚੌਥਾ

4. 1961 ਈ. ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਅਤਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ), ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ, 1971
2. ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਸੇਲ, ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਲਾਂਬਾ ਅਤੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 1974
3. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਲ) ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
4. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿੱਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ, 1976
5. ਧਰਮਪਾਲ ਸਿੰਗਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
6. ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਦੋ ਜਿਲਦਾਂ) ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ
7. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ੀ, ਅਧਿਐਨ ਤੇ ਅਧਿਆਪਨ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ।

BA/H/PUN/8/DSC/409

ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

1. ਵਿਸ਼ਵ ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਿਕਾਸ, ਵਿਕਾਸੇ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਪੜਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
2. ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਉਪ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸੂਝ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
4. ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਕਾਸ ਅਦਾਰਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

Amrita
Ran

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

1. ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ
- 1.1 ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਸ਼ਾਸਤਰ
- 1.2 ਭਾਸ਼ਾ ਸਾਹਿਤ, ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ

ਭਾਗ- ਦੂਸਰਾ

2. ਵਿਸ਼ਵ ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰ
- 2.1 ਆਧੁਨਿਕ ਭਾਰਤੀ ਆਰੀਆ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ
- 2.2 ਐਮ ਕੇ ਰੈਲੀਡੇ, ਸੇਸਿਊਰ ਅਤੇ ਨੈਮ ਚੌਮਸਕੀ ਦਾ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ

ਭਾਗ- ਤੀਸਰਾ

3. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ
- 3.1 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ
- 3.2 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਉੱਪਰ ਪਏ ਪ੍ਰਭਾਵ
- 3.3 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਦਾਰੇ

ਭਾਗ- ਚੌਥਾ

4. ਉਪ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਉੱਪ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ
- 4.1 ਉਪ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਨੀਤੀ
- 4.2 ਦੁਨੀ ਚੰਦ੍ਰ, ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ

Anshu Amrita Ran

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਆਤਮ ਸਿੰਘ, ਸਮਾਜਿਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1988
2. ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਕਾਦਮੀ, ਜਲੰਧਰ, 1999
3. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ(ਸੰਪਾ.), ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ: ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਬਣਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2001
4. ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉੱਜਲ ਸਿੰਘ ਬਾਹਰੀ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ, 1973
5. ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ, ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 1985
6. -ਉਹੀ-, ਸਾਡੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
7. ਦੁਨੀ ਚੰਦ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1959
8. -ਉਹੀ-, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਆਕਰਣ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1964
9. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਮਾਨਵ ਵਿਗਿਆਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
10. ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ, ਸਿਧਾਂਤਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਮਦਾਨ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼ ਪਟਿਆਲਾ, 1988
11. -ਉਹੀ-, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਰੋਤ ਅਤੇ ਬਣਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1988
12. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਨਵੀਨ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ, 1999
- 13 F. D. Sasseur, Course in General Linguistics, Fontona Collins, 1950

Amrita
Ran

BA/H/PUN/8/DSC/410

ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੈਡਿਟ : 4

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਇਸਦੇ ਝੁਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

1. ਪਰਵਾਸੀ ਚੇਤਨਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਹੋਵੇਗੀ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਜੀਵਨ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਪਰਵਾਸੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚਲੇ ਅੰਤਰ-ਸੰਬੰਧ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ ਰਾਹੀਂ ਪਰਵਾਸ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

Amrita *Ran*

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

1. ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਰਚਨਾ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ, ਵਿਕਾਸ, ਵਿਭਿੰਨ ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ□

ਭਾਗ- ਦੂਸਰਾ

2. ਸੁਖਪਾਲ ਰਹਣੁ ਕਿਥਾਊ ਨਾਹਿ

ਭਾਗ- ਤੀਸਰਾ

3. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਥਾ- ਪਰਵਾਸ
ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
(ਸੰਪਾ)

ਭਾਗ- ਚੌਥਾ

4. ਹਰਜੀਤ ਅਟਵਾਲ ਸਫ਼ਰ.....
ਸੰਗਮ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਸਮਾਨਾ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਅਕਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੋਰ, ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਗਲਪ: ਨਵੇਂ ਪਾਸਾਰ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
2. ਸ. ਪ. ਸਿੰਘ, ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
3. ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਗਲਪ: ਨਸਲਵਾਦੀ ਪਰਿਪੇਖ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2003
4. -ਉਹੀ-, ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮਸਲੇ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2004
5. ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਵਾਸ ਪਰਵਾਸ ਅਤੇ ਡਾਇਸਪੋਰਾ ਨਵਾਲ ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
6. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਡਾਇਸਪੋਰਾ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2012
7. ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੋਰ ਮਾਂਗਟ (ਸੰਪਾ.), ਪੰਜਾਬੀ ਡਾਇਸਪੋਰਾ (22ਵੀਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨਫਰੰਸ 1 ਤੋਂ 3 ਫਰਵਰੀ, 2006), ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2012
8. ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ: ਮੁੱਲ ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਮਦਾਨ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਪਟਿਆਲਾ, 1999
9. ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ, ਡਾਇਸਪੋਰਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬਿਰਤਾਂਤ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2005
10. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਾਂਬਾ, ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ 40, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2000
11. ਰਾਜਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਸੰਪਾ.), ਪੰਜਾਬੀ ਡਾਇਸਪੋਰਾ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2011
12. -ਉਹੀ-, ਪੰਜਾਬੀ ਡਾਇਸਪੋਰਾ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2011
12. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ, ਸਪਤਰਿਸ਼ੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ

Amrita
Ran

BA/H/PUN/8/MIC/403

ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਹਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ □

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਹਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਕਵਿਤਾ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੇ ਮਾਰੂ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

1. ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ:

1.1 ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਾਰਨ:

1.2 ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ

1.3 ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ

1.4 ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੇ ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਭਾਗ- ਦੂਸਰਾ

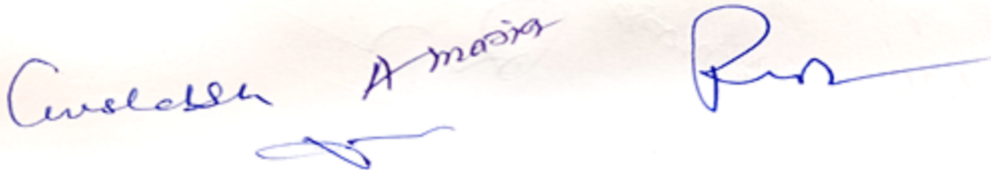
2. 1947 ਤੋਂ 1965 ਤੱਕ ਵੰਡ ਦੀ ਕਵਿਤਾ (ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ, ਵਿਸ਼ਾ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਭਾਵ):
  - 2.1 ਗੁਰਮਖ ਸਿੰਘ ਮੁਸਾਫਿਰ: ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ
  - 2.2 ਚਰਾਗਦੀਨ ਦਾਮਨ: 5 ਬੰਦ
  - 2.3 ਅਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ: ਅੱਜ ਆਖਾਂ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਹਾਣੀ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਨਾਰ
  - 2.4 ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇਕੀ: ਕਿਆਮਤ ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੀ

ਭਾਗ- ਤੀਸਰਾ

3. 1966 ਤੋਂ 2000 ਤੱਕ ਵੰਡ ਦੀ ਕਵਿਤਾ (ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ, ਵਿਸ਼ਾ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਭਾਵ):
  - 3.1 ਰਤਨ ਸਿੰਘ: ਗੱਠੜੀ ਦਰਦ ਫਿਰਾਕ ਦੀ
  - 3.2 ਸ ਸ ਮੀਸ਼ਾ: ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ
  - 3.3 ਅਮਿਤੇਜ਼: ਲਹੌਰ ਦੇ ਨਾਂ ਖਤ
  - 3.4 ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ: ਮੁਨਸ਼ੀ ਖਾਂ

ਭਾਗ-ਚੌਥਾ

4. 2000 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੰਡ ਦੀ ਕਵਿਤਾ (ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਭਾਵ):
  - 4.1 ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ: ਧਰਤੀ ਪੱਛੋਂ ਅਤੇ ਪੁਰਵਈਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਰਲਾਪ, ਓਸ ਬੰਨੇ
  - 4.2 ਭੂਸ਼ਣ: ਜਾਂਦੀ ਵਾਰ ਦਾ ਸੱਚ
  - 4.3 ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਸਾਹਿਰ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਵਾਰ
  - 4.4 ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ: ਵੰਡਨਾਮਾ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

- 1 . ਅਮਰਜੀਤ ਚੰਦਨ (ਸੰਪਾ.), 2018, ਸੰਨ ਸੰਤਾਲੀ (ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਜਾੜੇ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ), ਨਵਯੁਗ ਪਬਲੀਸ਼ਰ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ
- 2 . ਜਗਜੀਤ ਕੌਰ ਜੌਲੀ (2008), ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਸਮਾਜ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਧਿਐਨ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
- 3 . ਦੀਪਕ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ (1988), ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਉੱਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਪਏ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਲਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ

Chelsh Amara
Ran

ਪੇਪਰ- ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14(2x7=14) ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਇਸਦੇ ਝੁਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਹਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਕਹਾਣੀ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੇ ਮਾਰੂ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

Amrita *Ran*

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

1. ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ:

- 1.1 ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਾਰਨ
- 1.2 ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ
- 1.3 ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ
- 1.4 ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੇ ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਭਾਗ- ਦੂਜਾ

2. 1947 ਤੋਂ 1965 ਤੱਕ ਵੰਡ ਦੀ ਕਹਾਣੀ (ਵਿਸ਼ਾ ਅਤੇ ਕਲਾ ਪੱਖ):

- 2.1 ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ: ਸੁਨਹਿਰੀ ਜਿਲਦ
- 2.2 ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਧੀਰ: ਮੇਰਾ ਉੱਜੜਿਆ ਗੁਆਂਢੀ
- 2.3 ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੀਤਲੜੀ: ਮੁਬੀਨਾ ਕਿ ਸੁਕੀਨਾ
- 2.4 ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ: ਛਵੀਆਂ ਦੀ ਰੁੱਤ

ਭਾਗ- ਤੀਸਰਾ

3. 1966 ਤੋਂ 2000 ਤੱਕ ਵੰਡ ਦੀ ਕਹਾਣੀ (ਵਿਸ਼ਾ ਅਤੇ ਕਲਾ ਪੱਖ)

- 3.1 ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ: ਮੁੜ ਗੁਆਚੀ ਸ਼ੈਅ
- 3.2 ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ: ਖੱਬਲ
- 3.3 ਹਰਜੀਤ ਅਟਵਾਲ: ਧੁੱਪਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ
- 3.4 ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ: ਪਰਛਾਵੇਂ

ਭਾਗ- ਚੌਥਾ

4. 2000 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਕਹਾਣੀ (ਵਿਸ਼ਾ ਅਤੇ ਕਲਾ ਪੱਖ):

4.1 ਖਾਲਿਦ ਹੁਸੈਨ: ਲਕੀਰ

4.2 ਹਰਮਹਿੰਦਰ ਚਹਿਲ: ਪੁੰਨ

3.3 ਭਗਵੰਤ ਰਸੂਲਪੁਰੀ: ਕਿੱਥੇ ਗਈ ਹਮੀਦਾ

4.4 ਸਾਂਵਲ ਧਾਮੀ: ਮੱਲੂਮ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਜਿੰਦਰ (ਸੰਪਾ.), 2015, 1947, ਅੱਲੇ ਜਖਮਾਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ, (ਭਾਗ-ਦੂਜਾ), ਸੰਗਮ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਪਟਿਆਲਾ
2. ਜੈਲੀ, ਜਗਜੀਤ ਕੌਰ (2008), ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਸਮਾਜ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਧਿਐਨ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
3. ਦੀਪਕ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ (1988), ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਉੱਤੇ ਪਏ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਲਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ ਲੁਧਿਆਣਾ।

Amrita
Ran

BA/H/PUN/8/DSC/406

ਖੇਜ ਵਿਧੀ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਖੇਜ ਲਈ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਖੇਜ ਵਿਧੀ ਦੇ ਸਰੂਪ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ□
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਖੇਜ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਰ: ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ□
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਖੇਜ ਸਰੂਪ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ□
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਖੇਜ ਦੇ ਕ੍ਰਮਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ□

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

1. ਖੇਜ ਵਿਧੀ:
  - 1.1 ਖੇਜ ਵਿਧੀ: ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਪ੍ਰਕਾਰਜ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ
  - 1.2 ਖੇਜ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਰ: ਸਿਧਾਂਤਕ, ਇਤਿਹਾਸਿਕ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨਿਕ, ਤੁਲਨਾਤਮਕ, ਵਿਆਖਿਆਤਮਿਕ, ਪਾਠ ਨਿਰਣਾਮੁਲਕ ਖੇਜ ਦੀਆਂ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਵਿਧੀਆਂ: ਆਗਮਨਾਤਮਕ ਵਿਧੀ, ਨਿਗਮਨਾਤਮਕ ਵਿਧੀ

ਭਾਗ- ਦੂਸਰਾ

2. ਖੋਜ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ:

- 2.1 ਖੋਜ ਦੇ ਸੰਦ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਖੋਜ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ, ਸਟਾਈਲ ਸੀਟ, ਹਵਾਲੇ ਪੈਰ ਟਿੱਪਣੀਆਂ, ਸਿੱਟੇ ਅਤੇ ਸੂਤਰੀਕਰਨ, ਪੁਸਤਕਾਵਲੀ, ਪਰਿਸਿਸਟ ਤੇ ਕ੍ਰਮ ਸੂਚੀ।

ਭਾਗ- ਤੀਸਰਾ

3. ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ:

- 3.1 ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਰੂਪ: ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੌਫਟ-ਸਰੇਤ (ਸੀ ਡੀ) ਆਦਿ
3.2 ਇੰਟਰਨੈੱਟ: ਇੱਕ ਖੋਜ ਸਰੋਤ ਵਜੋਂ, ਹਵਾਲੇ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਧੀ, ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਉੱਤੇ ਖੋਜ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ

ਭਾਗ- ਚੌਥਾ

4. ਪੰਜਾਬੀ ਖੋਜ ਦਾ ਕ੍ਰਮਿਕ ਵਿਕਾਸ:

- 4.1 ਉਪਾਧੀ-ਮੁਕਤ ਖੋਜ
4.2 ਉਪਾਧੀ-ਮੂਲਕ ਖੋਜ

ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ

1. ਪਿਆਰ ਸਿੰਘ (ਡਾ), ਖੋਜ ਸਿੱਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਵਹਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2011
2. ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ 'ਕੇਸਰ', ਸਾਹਿਤ ਖੋਜ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਆਲੋਚਨਾ, ਮਦਾਨ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼, ਪਟਿਆਲਾ, 2008
3. ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ) (ਡਾ ਦੇਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਦਿਆਰਥੀ), ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਖੋਜ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੇ ਸੇਧ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
4. ਸੰਵਾਦ (ਪੰਜਾਬੀ ਰਿਸਰਚ ਜਰਨਲ) ਅੰਕ 16, ਜਨਵਰੀ-ਜੂਨ-2016

(<https://www.sanvad.org/issue/sanvad/volume-03-january-june-2016>)

Amrita *Ran*

BA/H/PUN/8/DSC/407

ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਪੱਛਮੀ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਲੋਚਨਾ

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਦੇਸ਼ (Course Objective)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ, ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦਾ ਬੋਧ ਹਾਸਲ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

1. ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਪੱਛਮੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
3. ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਧਾਂਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਚਿੰਤਨ ਅਤੇ ਅਲੋਚਨਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਨਵੇਂ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

1. ਮਾਰਕਸਵਾਦ, ਅਸਤਿਤਵਵਾਦ, ਮਨੋਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਨ

ਭਾਗ- ਦੂਸਰਾ

2. ਸਾਹਿਤਕ ਵਾਦ

2.1 ਰੁਮਾਂਸਵਾਦ, ਯਥਾਰਥਵਾਦ, ਸਨਾਤਨਵਾਦ ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦ

ਭਾਗ- ਤੀਸਰਾ : ਆਧੁਨਿਕ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ

3. ਸੰਰਚਨਾਵਾਦ, ਚਿਹਨ ਵਿਗਿਆਨ, ਨਾਰੀਵਾਦ, ਦਲਿਤ ਚਿੰਤਨ

ਭਾਗ- ਚੌਥਾ :

4. ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਲੋਚਨਾ

ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ-ਕਵਿਤਾ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਆਲੋਚਨਾ (ਸਾਹਿਤਿਆਰਥ), ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ-ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਦਾ ਕਰਤੱਵ (ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸੋਮੇ), ਨਜ਼ਮ ਹੁਸੈਨ ਸੱਯਦ -ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ੇਅਰ ਰੀਤ ਦੇ ਸਦੀਵੀ ਸੁਭਾਅ ਤੇ ਬੁੱਲੇ ਸ਼ਾਹ(ਸੇਧਾਂ, ਸਾਰਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਲੇਖ), ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ-ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ: ਰੂਪ ਰਚਨਾ (ਪਾਰਗਾਮੀ), ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਕੰਵਰ -ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਵਚੇਤਨ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ), ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਵੀ-ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਭਿਆਚਾਰ (ਰਵੀ ਚੇਤਨਾ), ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀ-ਕਹਤ ਸੁਨਤ ਹੋ ਕਥਾ-ਬਾਰਤਾ (ਜੋਤ-ਜੁਗਤ ਕੀ ਬਾਰਤਾ).

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਪੁੰਨੀ, ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ, ਨਵਚਿੰਤਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ, 1993
2. ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਸਾਹਿਤਿਆਰਥ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ,
3. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਵਿਹਾਰਕ ਸਮੀਖਿਆ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1994
4. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ, ਤ੍ਰਾਸਦੀ: ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ, 2004
5. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਅਰਸਤੂ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਐੱਸ ਚਾਂਦ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼, ਦਿੱਲੀ
6. -ਉਹੀ-, ਸਾਹਿਤ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
7. -ਉਹੀ-, ਪਾਰਗਾਮੀ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
8. -ਉਹੀ-, ਤ੍ਰਾਸਦੀ, ਵਿਦਵਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਬਾਲਾ ਕੈਂਟ
9. -ਉਹੀ-, ਉਦਾਤ ਬਾਰੇ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1972
10. ਸੁਕਦੇਵ, ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਟੈਕਸਟ ਬੁੱਕ ਬੋਰਡ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1983
11. ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਸਮਝ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2005
12. ਗਨਪਤੀ ਚੰਦਰ ਗੁਪਤ, ਭਾਰਤੀਯ ਐਂਰ ਪਾਛਚਾਤਯ ਕਾਵਯ ਸਿਧਾਂਤ, ਲੋਕ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅਲਾਹਾਬਾਦ

Amrita
Ran

BA/H/PUN/8/MIC/403
ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14(2x7=14) ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਹਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ □

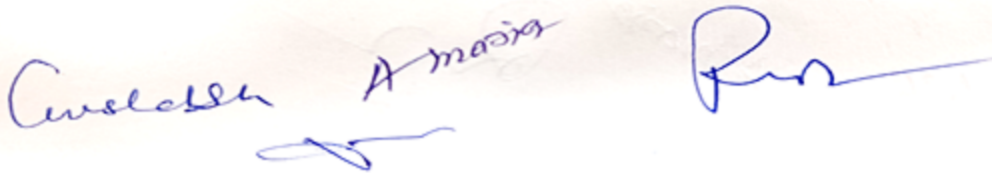
ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਹਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਕਵਿਤਾ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੇ ਮਾਰੂ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

1. ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ:

1.1 ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਾਰਨ:

- 1.2 ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ
- 1.3 ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ
- 1.4 ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੇ ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਭਾਗ- ਦੂਸਰਾ

2. 1947 ਤੋਂ 1965 ਤੱਕ ਵੰਡ ਦੀ ਕਵਿਤਾ (ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ, ਵਿਸ਼ਾ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਭਾਵ):
  - 2.1 ਗੁਰਮਖ ਸਿੰਘ ਮੁਸਾਫਿਰ: ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ
  - 2.2 ਚਰਾਗਦੀਨ ਦਾਮਨ: 5 ਬੰਦ
  - 2.3 ਅਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ: ਅੱਜ ਆਖਾਂ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਹਾਣੀ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਨਾਰ
  - 2.4 ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇਕੀ: ਕਿਆਮਤ ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੀ

ਭਾਗ- ਤੀਸਰਾ

3. 1966 ਤੋਂ 2000 ਤੱਕ ਵੰਡ ਦੀ ਕਵਿਤਾ (ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ, ਵਿਸ਼ਾ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਭਾਵ):
  - 3.1 ਰਤਨ ਸਿੰਘ: ਗੱਠੜੀ ਦਰਦ ਫਿਰਾਕ ਦੀ
  - 3.2 ਸ ਸ ਮੀਸ਼ਾ: ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ
  - 3.3 ਅਮਿਤੋਜ: ਲਹੌਰ ਦੇ ਨਾਂ ਖਤ
  - 3.4 ਜੇਗਾ ਸਿੰਘ: ਮੁਨਸ਼ੀ ਖਾਂ

ਭਾਗ-ਚੌਥਾ

4. 2000 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੰਡ ਦੀ ਕਵਿਤਾ (ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਭਾਵ):
  - 4.1 ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ: ਧਰਤੀ ਪੱਛੋਂ ਅਤੇ ਪੁਰਵਈਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਰਲਾਪ, ਓਸ ਬੰਨੇ
  - 4.2 ਭੂਸ਼ਣ: ਜਾਂਦੀ ਵਾਰ ਦਾ ਸੱਚ
  - 4.3 ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਸਾਹਿਰ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਵਾਰ
  - 4.4 ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ: ਵੰਡਨਾਮਾ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

- 1 . ਅਮਰਜੀਤ ਚੰਦਨ (ਸੰਪਾ.), 2018, ਸੰਨ ਸੰਤਾਲੀ (ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਜਾੜੇ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ), ਨਵਯੁਗ ਪਬਲੀਸ਼ਰ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ
- 2 . ਜਗਜੀਤ ਕੌਰ ਜੌਲੀ (2008), ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਸਮਾਜ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਧਿਐਨ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
- 3 . ਦੀਪਕ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ (1988), ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਉੱਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਪਏ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਲਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ

Amrita
Ran

BA/H/PUN/8/MIC/404

ਪੇਪਰ- ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ : 4

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-100

(ਪੇਪਰ: 70, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 30)

ਨੋਟ :

1. ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ $14(2 \times 7 = 14)$ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਸਮੁੱਚਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ(ਯੂਨਿਟਾਂ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਰਿਦਾਇਤਾਂ :

1. ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
2. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective)

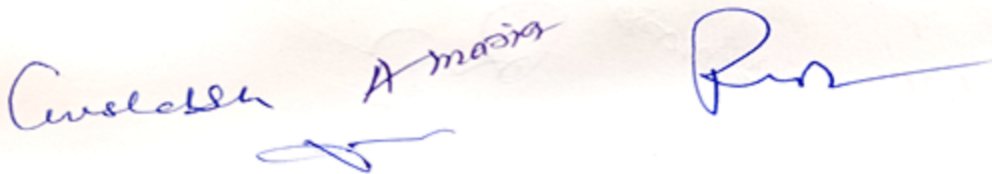
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਇਸਦੇ ਝੁਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes)

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਹਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਕਹਾਣੀ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੇ ਮਾਰੂ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

ਭਾਗ- ਪਹਿਲਾ

1. ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ:

- 1.1 ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਾਰਨ
- 1.2 ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ
- 1.3 ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ
- 1.4 ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੇ ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਭਾਗ- ਦੂਜਾ

2. 1947 ਤੋਂ 1965 ਤੱਕ ਵੰਡ ਦੀ ਕਹਾਣੀ (ਵਿਸ਼ਾ ਅਤੇ ਕਲਾ ਪੱਖ):

- 2.1 ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ: ਸੁਨਹਿਰੀ ਜਿਲਦ
- 2.2 ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਧੀਰ: ਮੇਰਾ ਉੱਜੜਿਆ ਗੁਆਂਢੀ
- 2.3 ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੀਤਲੜੀ: ਮੁਬੀਨਾ ਕਿ ਸੁਕੀਨਾ
- 2.4 ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ: ਛਵੀਆਂ ਦੀ ਰੁੱਤ

ਭਾਗ- ਤੀਸਰਾ

3. 1966 ਤੋਂ 2000 ਤੱਕ ਵੰਡ ਦੀ ਕਹਾਣੀ (ਵਿਸ਼ਾ ਅਤੇ ਕਲਾ ਪੱਖ)

- 3.1 ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ: ਮੁੜ ਗੁਆਚੀ ਸ਼ੈਅ
- 3.2 ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ: ਖੱਬਲ
- 3.3 ਹਰਜੀਤ ਅਟਵਾਲ: ਧੁੱਪਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ
- 3.4 ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ: ਪਰਛਾਵੇਂ

Cusleesh Amara Pun

ਭਾਗ- ਚੌਥਾ

4. 2000 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਕਹਾਣੀ (ਵਿਸ਼ਾ ਅਤੇ ਕਲਾ ਪੱਖ):

4.1 ਖਾਲਿਦ ਹੁਸੈਨ: ਲਕੀਰ

4.2 ਹਰਮਹਿੰਦਰ ਚਹਿਲ: ਪੁੰਨ

3.3 ਭਗਵੰਤ ਰਸੂਲਪੁਰੀ: ਕਿੱਥੇ ਗਈ ਹਮੀਦਾ

4.4 ਸਾਂਵਲ ਧਾਮੀ: ਮੱਲੂਮ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਜਿੰਦਰ (ਸੰਪਾ.), 2015, 1947, ਅੱਲੇ ਜਖਮਾਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ, (ਭਾਗ-ਦੂਜਾ), ਸੰਗਮ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਪਟਿਆਲਾ
2. ਜੌਲੀ, ਜਗਜੀਤ ਕੌਰ (2008), ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਸਮਾਜ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਧਿਐਨ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
3. ਦੀਪਕ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ (1988), ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਉੱਤੇ ਪਏ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਲਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ ਲੁਧਿਆਣਾ।

Amrita
Ran